

Sisällysluettelo

RYLL, 14.1.2020 16:00, Pöytäkirja

§ -3 Pöytäkirjan kansilehti (läsnäolijat)	1
§ -1 Pöytäkirjan kansilehti (vakiopykälät)	3
§ 1 Oikaisuvaatimus rakennusluvasta 398-2019-611	4
Liite: Liite 2 hakijan vastine	10
Liite: Liite 3, hakijan valokuvat kohteesta	12
§ 2 Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman päivittäminen v. 2020	15
Liite: Liite 1. Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma vuosille 2020-2024 liitteineen	17
§ 3 Ympäristöterveydenhuollon maksutaksan päivittäminen v. 2020	56
Liite: Liite 1. Ympäristöterveydenhuollon taksa 1.3.2020 alkaen	57
§ 4 Eläinlääkäreiden palkkion enimmäismäärä vuodelle 2020	73
§ 5 Tiedoksi merkittävät asiat	75
§ 6 Muut asiat	77
§ 9991 Oikaisuvaatimusohjeet ja valitusosoitus LSRL	78

Rakennus- ja ympäristölupalautakunta
Pöytäkirja

n:o 1/2020

Aika: 14.01.2020 klo 16.00–17.13

Paikka: Askonkatu 2 kok.tila Salpausselkä 4.krs

Läsnä:

Varsinaiset jäsenet:

Reijo Savurinne, puheenjohtaja
Jari Salonen, vpj
Tarja Kirvesmies

Jani Wallenius
Kirsi Öster

Juha Viitanen

Leena Kaartinen
Vuokko Kautto

Rami Lehto, poistui klo 16.51
käsiteltäessä 6 §:ää

Varajäsenet:

Raija Kuosa

Jyrki Jussila

Johanna Suppi

kaupunginhallituksen edustaja

Esittelijä:

Olli Alho
Mika Kempainen

kaupunkikehitysjohtaja
rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja

Poissa:

Paul Carroll
Jari Rissanen
Riikka Raaska

jäsen
jäsen
jäsen

Asiantuntijat:

Tarja Laitinen
Cecilia Blomgren
Markku Sivonen

ympäristölupapäällikkö
kaupungineläinlääkäri
rakennuslupapäällikkö

Pöytäkirjanpitäjä:

Jaana Hovatov

valmistelusihteeri

Rakennus- ja ympäristölupalautakunnan puolesta:

Reijo Savurinne
puheenjohtaja

Jaana Hovatov
valmistelusihteeri

Pöytäkirja tarkastettu ja hyväksytty Lahdessa tammikuun 14. päivänä 2020

Tarja Kirvesmies

Juha Viitanen

Tässä kokouksessa rakennusvalvonnan lupa-asioissa tehtyjä päätöksiä koskeva ilmoitus on ollut nähtävillä rakennusvalvonnan ilmoitustaululla Lahden Palvelutorilla, Lahti-Pisteessä, Kauppakeskus Trio, 2. krs, Aleksanterinkatu 18 ja Lahden kaupungin yleisessä tietoverkossa osoitteessa <http://www.lahti.fi> 17.1.–19.2.2020.

Pöytäkirja on ollut nähtävillä Lahden kaupungin yleisessä tietoverkossa osoitteessa <http://www.lahti.fi> tammikuun 16. päivänä 2020

todistaa:

Jaana Hovatov
valmistelusihteeri

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Päätös: Puheenjohtaja totesi kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Pöytäkirjan tarkastajien valinta

Puheenjohtajan ehdotuksesta tämän pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin jäsenet Tarja Kirvesmies ja Juha Viitanen.

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
14.01.2020 § 1

Oikaisuvaatimus rakennusluvasta 398-2019-611

D/2535/10.03.00.02/2019

Asian valmistelija / Lisätietojen antaja	Kaupunkikuva-arkkitehti Armi Patrikainen p. 050 398 5114
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Päätösehdotus	Rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Mika Kemppainen Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunta päättää hylätä oikaisuvaatimuksen rakennusluvasta 398-2019-611 osalta.
Perusteluosa	<p>Hakijat ovat 6.8.2019 saapuneella hakemuksella hakeneet rakennuslupaa asuinrakennuksen laajennukselle (kiinteistötunnus 398-25-228-10).</p> <p>Rakennuslupa 398-2019-611 on annettu julkipanon jälkeen 25.11.2019.</p> <p>Maankäyttö- ja rakennuslain 187 §:n mukaan viranhaltijan päätökseen asiassa, joka kunnan rakennusvalvontaviranomaiselta on siirretty hänen ratkaistavakseen, ei saa hakea muutosta valittamalla. Päätökseen tyytymättömällä on oikeus saada asia asianomaisen viranhaltijan käsiteltäväksi (oikaisuvaatimus). Oikeus vaatimuksen tekemiseen määräytyy samojen perusteiden mukaan kuin asianomaisen valitusoikeus. Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti viranhaltijalle 14 päivän kuluessa päätöksen antamisesta.</p> <p>Maankäyttö- ja rakennuslain 192 §:n mukaan valitusoikeus rakennus- ja toimenpidelupapäätöksestä on:</p> <ol style="list-style-type: none">1) viereisen tai vastapäätä olevan alueen omistajalla ja haltijalla;2) sellaisen kiinteistön omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa; sekä4) kunnalla. <p>Naapuri on 5.12.2019 jättänyt rakennusvalvontaan oikaisuvaatimuksen rakennusluvasta. Oikaisuvaatimuksen tekijän omistama kiinteistö on kiinteistön 398-25-228-10 rajanaapuri.</p> <p>Oikaisuvaatimus on kokonaisuudessaan tämän päätösehdotuksen liiteasiakirjoissa (salainen liite, JulKL § 24 kohta 31). Oikaisuvaati-</p>

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
14.01.2020 § 1

muksessa esitetään ensisijaisesti myönnetyn rakennusluvan kumoamista ja toissijaisesti rakennuslupa-asian palauttamista valmisttavaksi rakennusvalvontaan.

Oikaisuvaatimuksessa esitetään pääpiirteissään (teksti referoitu) seuraavaa:

Kohta 1)

Rakennuksen korkeusasemaa epäillään muutetun rakennuksessa suoritettujen korjaustoimenpiteiden, mm. kengityksen yhteydessä. Laajennettavan rakennuksen korkeusaseman muutoksen osalta on huomautuksen jättämisen jälkeen toisen naapurin kanssa käydyissä keskusteluissa tuotu ilmi, että mahdollisen perustusten korottamisen lisäksi laajennuksen kohteena olevan talon kattoa on nostettu.

Kohta 2)

Naapuruston yleisilme: Rakennus on nyt sopusuhtainen ja muuttuisi laajennustöiden johdosta huomattavan massiiviseksi, minkä seurauksena laajennus kokonaisuutena arvioiden turmelee maankäyttö- ja rakennuslaissa kuvatulla tavalla historiallisen miljöön kaupunkikuvaa.

Kohta 3)

Laajennustyö uhkaa allekirjoittaneiden yksityisyyttä. Talon laajentaminen ja sen myötä ikkunoiden siirtyminen lähemmäs rajaa vaikuttavat yksityisyyteen. Yksityisyyden kannalta arvioituna on kiistatta kaksi eri asiaa, avautuuko näkymä naapureiden pihaan olohuoneen ikkunasta vai autojen pysäköintiin varatulta alueella. Olennaisinta on se, kuinka pieneksi rakennusvalvonta sallii rakennusten välisen etäisyyden muodostua.

Kohta 4)

Pengerrystöiden osalta: Tontilla on tehty rakennusluvan ja rakentamistapaohjeen vastaisesti pengerrystöitä. Voimme todeta, että pengerryksestä ei tee luvallista sen liittyminen tuleviin - aikanaan toteutumatta jääneisiin - laajentamissuunnitelmiin.

Kohta 5)

Suunniteltu rakennustyö haittaa maankäyttö- ja rakennuslain 135 §:ssä tarkoitettulla tavalla tarpeettomasti ainakin allekirjoittaneita naapureita. Haittaa ei voida pois sulkea muidenkaan naapureiden osalta, vaikka he eivät ilmeisesti ole rakennuslupahakemukseen aktiivisesti reagoineetkaan.

Kohta 6)

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
14.01.2020 § 1

Allekirjoittaneiden varsin yksityiskohtaisesta huomautuksesta huolimatta rakennuslupapäätöstä ei ole perusteltu. Päätös olisi pitänyt perustella lain edellyttämällä tavalla, koska käsillä ei ole hallintolain 45 §:ssä mainittuja perusteita jättää päätös perustelematta.

Lupapäätöksessä ei ole otettu huomioon laajennuskohteessa tällä vuosituhannella tehtyjä, ilman lupaa tehtyjä muutostöitä, joista ainakin osa on ollut selkeästi luvanvaraisia.

Osa luvanvaraisista muutostöistä ajoittuu ilmeisesti jo aiemmin myönnetyn laajennusluvan voimassaoloaikaan, mutta eivät kuitenkaan perustu ko. lupaan.

Allekirjoittaneille ei ole toimitettu hakijoiden vastineessa mainittuja viimeisimpiä lupakuvia, eikä meille siten ole tosiasiaa annettu mahdollisuutta lausua suunnitelluista muutostöistä.

Lopuksi

Vaikka Anttilanmäen alueen rakentamisessa korostetaan miljöoarvoja, vaikuttavat tontin rakennusoikeus ja asemakaavaan merkitty laajennusala olevan kaikkien muiden näkökohtien ylikäyviä ”superoikeuksia”.

Lahden rakennusvalvonta varasi rakennusluvan hakijalle mahdollisuuden antaa lausunto oikaisuvaatimuksessa esitetystä seikoista.

Hakijan lausunto oikaisuvaatimukseen:

Rakennusluvan hakijat ovat antaneet oikaisuvaatimuksen johdosta lausunnon, jonka mukaan hakija on keskustellut luvan hakuvaiheessa oikaisuvaatimuksen toimittaneen naapurin huomautuksen pohjalta muiden naapureiden kanssa talon aiemmasta korjauksesta sekä huomautuksessa että oikaisuvaatimuksessa mainitusta talon korkeusasemasta. Naapuruston pitkäaikaisten asukkaidenkaan mukaan ei talon korkeusasemaa tai katon profiilia ole korjaustöiden yhteydessä mitenkään muutettu.

Naapureita henkilökohtaisesti kuultaessa vastaanotto suunnitelmalle on ollut oikaisuvaatimuksen toimittaneita asianomistajia lukuun ottamatta positiivinen.

Rakennusvalvonnan vastaus oikaisuvaatimuksessa esitettyihin seikkoihin:

Kohta 1)

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
14.01.2020 § 1

Lupavaiheessa luvan hakija kirjoitti vastineessaan, että rakennuksen perustuksia on vahvistettu uusilla peruskivillä ja rakennus on korjauksen yhteydessä kengitetty. Sokkelin ympäriltä on poistettu maata, jotta rakenteelle jää riittävästi tilaa. Rakennusta ei ole voitu nostaa sen sisällä olevan pyöroöunin vuoksi. Sen asema lattiaan nähden on alkuperäinen. Uuni on asemoitu osin hormin alle, ja se lepää talon alle muuratulla alustalla (kuva, Liite 1)

Pelkkä kengitys ei ole rakennuslupaa vaativa korjaustoimenpide, jolla olisi vaikutusta käyttäjien turvallisuuteen tai terveydellisiin olosuhteisiin (MRL 125 §). Rakennusvalvonnan käytäntö on, että vähäinen, noin 0,20 m korkeusaseman muutos on mahdollista tehdä rakennustöiden yhteydessä ilman erillistä lupaa. Rakennuksen laajennukselle ja muutoksille on myönnetty rakennuslupa 2007 (398-2007-572). Lupa on jatkettu 2012 (398-2012-668). Lupa on rauennut 2015. Tuolloin myönnetyn luvan piirustuksissa ei ole esitetty rakennuksen perustusten korkeusaseman muutosta tai katon korotusta. Vanhoihin piirustuksiin tai valokuviiin (Liite 1) vertaamalla ei vaikuta todennäköiseltä, että rakennuksen korkeusasemaa tai katon profiilia olisi muutettu.

Kohta 2)

Naapuruston yleisilme: Rakennuksen laajennuksen koko on asemakaavan ja Anttilanmäen rakentamistapaohjeen mukainen. Alueelle soveltuvien laajennusosien laajuus ja ympäristöön soveltuvuus on arvioitu asemakaavaa laadittaessa. Rakennuslupavaiheessa laajennusta ja sen soveltuvuutta kaupunkikuvaan on arvioitu kaupunkikuvaryhmässä ja siitä on saatu kaupunginmuseon puoltava lausunto. Laajennuksen jälkeenkkin rakennus on mittasuhteiltaan alueelle sopiva.

Anttilanmäen rakentamistapaohjeessa on todettu: ”Rakennusten pidentäminen kadun suuntaan on hyvä ja perinteinen laajennustapa. Tasapainoisen lopputuloksen saavuttamiseksi on tärkeää sommitella huolellisesti uusi osa huomioiden vanhan julkisivun aukotus ja jako. Yli 13 metriä pitkiä rakennuksia ei tule laajentaa jatkamalla, koska rakennuksista tulee liian pitkiä.” Tässä hankkeessa rakennuksen kokonaispituus laajennusosan kanssa jää 12 metriin.

Kohta 3)

Vaikutus naapurin yksityisyyteen: Kiinteistölle 398-25-228-10 on asemakaavassa osoitettu rakennusala, joka ulottuu 8 metriä lähemmäs naapurirakennusta. Laajennusosan seiniin ja ikkunoihin on rakennuslupapiirustuksissa osoitettu palo-osastointi. Alakerrassa asuinhuoneiden pääikkunat eivät ole naapurin suuntaan. Yläkerran

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
14.01.2020 § 1

ikkunoita ei kattomuodon vuoksi ole mahdollista osoittaa muuhun suuntaan kuin naapuriin päin. Haitattomuus naapurille ei koske lähökohtaisesti näkymien muuttumista.

Kohta 4)

Pengerrystyöt: Kiinteistön piha tulee toteuttaa nyt myönnetyn luvan 398-2019-611 mukaisesti. Pengerryksille ei ole haettu eikä myönnetty lupaa. Lupaehtojen mukaisesti piha tulee muotoilla niin, ettei jyrkkiä luiskauksia muodostu tonttien välille. Pihan muotoilu nykyisellään noudattaa hakemuksessa määriteltyä pihasuunnitelmaa sekä myönnetyssä rakennusluvassa määriteltyä.

Kohta 5)

Naapureiden kuuleminen: Rakennusluvan hakija on kuullut kaikki naapurit rakennusluvan yhteydessä.

Kohta 6)

Rakennuslupa on myönnetty sillä perusteella, että se on voimassa olevan asemakaavan ja sitovan rakentamistapaohjeen mukainen, lukuun ottamatta vähäistä rakennusoikeuden ylitystä eli MRL 135 § edellytykset rakennusluvalla asemakaava-alueella täyttyvät. Rakennuslupa on oikeusharkintaa, eli lupa on myönnettävä, mikäli laissa säädetyt edellytykset täyttyvät.

Rakennuksen laajennus on kokonaisuudessaan asemakaavan rakennusalalla. Rakennusoikeuden ylitys 4 m², joka ei ylitä rakennusalan rajaa, on mainittu rakennusluvassa, ja se on myönnetty vähäisenä poikkeuksena MRL 175 §:n 1 momentin perusteella. Rakennuspaikalle ei ole erityistä syytä olla myöntämättä lupaa asemakaavan, rakentamistapaohjeen ja rakentamismääräysten mukaiselle laajennukselle. Kerrosaltaan ja massaltaan saman kokoiselle ja suuntaiselle laajennukselle on myönnetty aiemmin lupa (398-2007-572, jatkolupa 398-2012-668, lupa rauennut 2015). Alueen asemakaava on saanut lainvoiman 3.2.2011, ja sillä on MRL 58 §:n mukainen oikeusvaikutus. MRL 120 §:n mukaisesti rakentamista koskevat suunnitelmat on laadittu siten, että ne täyttävät rakentamista koskevien säännösten ja määräysten sekä hyvän rakennustavan vaatimukset.

Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä on yleisen edun kannalta valvoa rakennustoimintaa sekä osaltaan huolehtia, että rakentamisessa noudatetaan, mitä tässä laissa tai sen nojalla säädetään tai määrätään. Valvontatehtävän laajuutta ja laatua harkittaessa otetaan huomioon rakennushankkeen vaativuus, luvan hakijan ja hankkeen suunnittelusta ja toteuttamisesta vastaavien henkilöiden asiantuntemus ja ammattitaito sekä muut valvonnan tarpeeseen vai-

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
14.01.2020 § 1

kuttavat seikat. (MRL 124 §) Rakennushankkeeseen ryhtyvän huolehtimisvelvollisuus (119 §) muodostaa yhdessä rakentamisen viranomaisvalvontaa koskevan säännöksen (124 §) kanssa kokonaisuuden.

Huomautuksen lähettäneelle naapurille on lähetetty lupapäätös tiedoksi, joten hänellä on ollut MRL 192 §:n mukainen mahdollisuus oikaisuvaatimuksen tekemiseen. Lupakuvat on toimitettu erikseen pyydettäessä.

Muutoksenhaku Hallintovalitus/lupa-asiat

Toimenpiteet ote: rakennusluvan hakijat, naapuri

Liitteenä

1. Oikaisuvaatimus (salainen liite, joka on tallennettu lautakunnan salaiseen extranettiin)
2. Hakijan vastine naapurin huomautukseen 18.10.2019
3. Hakijan valokuvat rakennuksesta

Muut asiakirjat ovat nähtävillä kokouksessa

Vastine naapurin lausuntoon RAKENNUSLUPA-ASIASSA 398-2019-611

Tässä lausunnossa vastataan naapurin toimittamaan huomautukseen aiottua laajennushanketta koskien (lupnumero 398-2019-611).

Korkeusasema

Google Earthin kuvasta voi päätellä sen, että rakennuksen perustuksia on vahvistettu uusilla peruskivillä. Kivet on asennettu oikeaoppisesti läpäisevän soran päälle. Soran alta on poistettu maata, jotta rakenteelle on riittävästi tilaa. Rakennusta ei ole voitu nostaa jo sen sisällä olevan pyöröuunin vuoksi. Sen asema lattiaan nähden on alkuperäinen ja normaali. Rakennuksen hormi on muurattu ko. uunin päältä.

Naapuruston yleisilme

Laajennusta haetaan juuri rakennuksen saattamiseksi sopusuhtaiseksi. Nykyinen rakennuksen koko/pituus on täysin poikkeava ymäristön rakennuksiin nähden. Laajentamalla siitä tulee sopusuhtainen mitä oletamme kaavoittajankin tavoitelleen antaessaan 50 m²:n laajennusmahdollisuuden. Rakennuksen tuleva etäisyys naapurin rajasta on kuitenkin suurempi kuin naapurirakennuksen nykyinen etäisyys samasta rajasta. Nykyisen rakennuksen päädyn historia on noin 10 vuotta vanha. Vrt. Google Earth.

Yksityisyys

Koska rakennusta ei ole korotettu, ei näkymä voi olla pahempi kuin nykyäänkään. Maastohan on luonnollisen muotoinen. Näkymähaittaa vähentänee se, että päätyikkunasta voidaan tehdä vain sen yläosa niinkuin naapurinkin päädyssä on.

Pihan terassi on suunnitelmissa jo pienennetty.

Etäisyys

Niinkuin jo aiemmin on todettu, laajennus on kauempana yhteisestä rajasta kuin naapurin rakennus nyt ja laajennussuunnitelma on voimassaolevan kaavan mukainen. Pengertyö talon päädyssä on aikoinaan, n. 10 v sitten, tehty vanhan rakennuksen normaalikorkoon tulevaa laajennusta varten. Silloinen laajennus jätettiin tekemättä perhesystä.

Muut huomiot

Kellarin portaikko voidaan siirtää pihan puolelle.

Itäpään ikkunoiden etäisyydet ovat olleet kaavoittajan tiedossa kaavaa tehtäessä.

Itäpäädyn seinärakenne ja ikkunat on suunniteltu RakMk E1 mukaiseen EI60 paloturvallisuusluokkaan.

Pysäköinti

Pihasuunnittelussa on todettu talon länsipäädyn piha-alueen oleva riittävä kahden auton paikoittamiseen (vrt. pihasuunnitelma).

Lopuksi

Kehoitamme naapuria tutustumaan muutettuihin suunnitelmiin ja sopimaan asian hankkeeseen ryhtyvän kanssa. Hakija toimittaa naapurille uudet pääpiirrustukset muutosten jälkeen.

Lahti 18.10.2019

Pauli Lindström, arkkitehti safe

Liite 3, kuvia kohteesta ennen korjaustoimenpiteitä

[Nimi poistettu,] 1995

[Nimi poistettu,] 1995

[Nimi poistettu,] 2019

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
14.01.2020 § 2

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman päivittäminen v. 2020

D/70/11.02.02.02/2020

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja Johtava terveystarkastaja Tomi Bondarew p. 050 518 4485

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus Rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Mika Kemppainen

Lautakunta päättää hyväksyä Lahden ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman vuosille 2020-2024.

Perusteluosa Ympäristöterveydenhuollon lakien mukaan kunnan tulee laatia ja hyväksyä valvontasuunnitelmat, joiden mukaan ympäristöterveydenhuollon valvontaa tehdään. Laeissa on määritelty valvontasuunnitelmien sisältö, ja lisäksi keskusviranomaiset ovat antaneet tarkempia ohjeistuksia suunnitelmien laatimiseen.

Kunta voi siirtää muuta ympäristöterveydenhuollon toimivaltaansa delegointisäädöksillä viranhaltijoille, mutta kunnan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma, joka sisältää eri toimialueiden yksityiskohtaiset suunnitelmat, hyväksytään aina kunnan ympäristöterveydenhuollosta vastaavassa monijäsenisessä toimielimessä, joka Lahdessa on Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunta.

Lahden kaupungin ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma on päivitetty kokonaisuudessaan vuosille 2020-2024.

Ympäristöterveydenhuollon taksa 1.3.2020 alkaen esitetään hyväksyttäväksi rakennus- ja ympäristölupalautakunnassa 14.1.2020.

Henkilöstöressurssien käyttö:

Suunnitelmalliseen valvontaan kuuluvat säännölliset, riskiarvion perusteella määritellyt tarkastuskäynnit, lakeihin perustuva näytteenotto sekä vuosittain vaihtuvat valvontaprojektit.

Muu työaika käytetään muihin lakisääteisiin tehtäviin, kuten asiakasvalitusten perusteella tehtäviin tarkastuksiin, pyynnöstä tehtäviin asunnontarkastuksiin, häiriötilanteisiin varautumiseen, erilaisten lausuntojen kirjoittamiseen, neuvontaan, asiakaspalveluun sekä koulutautumiseen.

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
14.01.2020 § 2

Valvonnassa on pyrkimyksenä suorittaa tarkastukset samalla kertaa useamman ympäristöterveyttä säätelevän lain perusteella, jolloin tarkastuksiin käytettävä kokonaisaika on pienempi, kuin jos tarkastukset suoritettaisiin yksittäin. Maksut määräytyvät yhteistarkastuksessa käytettävän kokonaisajan perusteella.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote: Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Liitteenä

1. Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma vuosille 2020-2024 liitteineen

LAHDEN KAUPUNKI, YMPÄRISTÖTERVEYS

YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VALVONTASUUNNITELMA VUOSILLE 2020-2024

Sisällysluettelo

1.	Valvontasuunnitelman yhteinen osa.....	1
1.1.	Ympäristöterveydenhuollon tehtävät ja tavoitteet	1
1.2.	Valvontasuunnitelman laatiminen, hyväksyminen ja toteutumisen arviointi.....	1
1.3.	Lainsäädäntöperusta	2
1.4.	Ohjelmakauden teema.....	2
1.5.	Valvontayksikkö.....	3
1.5.1.	Toimialue ja toimintaympäristö	3
1.5.2.	Henkilöstö ja voimavarat	3
1.5.3.	Henkilökunnan pätevyyden ja osaamisen varmistaminen.....	4
1.5.4.	Delegoinnit.....	4
1.5.5.	Laatujärjestelmä.....	4
1.6.	Valvonta.....	5
1.6.1.	Tietojärjestelmät.....	5
1.6.2.	Valvonnan maksullisuus.....	5
1.6.3.	Hallinnolliset pakkokeinot	6
1.7.	Laboratoriot ja ulkopuoliset asiantuntijat	6
1.8.	Viestintä.....	6
1.9.	Häiriötilanteisiin varautuminen ja epidemioiden selvittäminen.....	7
2.	Elintarvikevalvontasuunnitelma.....	9
2.1.	Ilmoitetut ja hyväksytyt elintarvikehuoneistot.....	9
2.2.	Kontaktimateriaalitoimijat.....	10
2.3.	Alkutuotanto	11
2.4.	Ensisääpumispaikat	11
2.5.	Muu valvonta.....	12
2.6.	Tarkastusten määrittely ja sisältö	13
2.7.	Valvontakohteiden riskinarviointi ja tarkastustiheys.....	13
2.8.	Näytteenotto.....	14
2.9.	Painopisteet ja projektit	14
3.	Terveydensuojelun valvontasuunnitelma	15
3.1.	Ilmoitetut ja hyväksytyt valvontakohteet.....	15
3.2.	Asumisterveys ja muu terveyshaittaepäily	15
3.3.	Radon	16
3.4.	Fluorisoivat kaasut (otsoni ja F-kaasuasetus).....	16
3.5.	Ennakoiva terveydensuojelutyö.....	17
3.5.1.	Lausunnot.....	17

3.5.2.	Sidosryhmätyöskentely.....	17
3.6.	Muut valvontakohteet	17
3.7.	Tarkastusten määrittely ja sisältö	18
3.8.	Valvontakohteiden riskinarviointi ja tarkastustiheys.....	19
3.9.	Näytteenotto.....	20
3.10.	Painopisteet ja projektit.....	21
4.	Tupakkalain ja nikotiinikorvausvalmisteiden valvontasuunnitelma	22
4.1.	Myynnin valvonta.....	22
4.2.	Tupakointitilojen valvonta	22
4.3.	Asuinyhteisöiden tupakointikiellot.....	22
4.4.	Muu valvonta.....	22
4.5.	Tarkastusten määrittely ja sisältö	23
4.6.	Valvontakohteiden riskinarviointi ja tarkastustiheys.....	23
4.7.	Näytteenotto.....	23
4.8.	Painopisteet ja projektit	24
5.	Eläinlääkintähuollon valvontasuunnitelma.....	25
5.1.	Johdanto.....	25
5.2.	Painopisteet.....	25
5.3.	Valvonnan toimeenpano	25
5.4.	Eläinten terveyden valvonta	25
5.5.	Eläinten merkitseminen ja rekisteröinti	26
5.6.	Sisämarkkinakauppa, vienti ja tuonti.....	27
5.7.	Eläinten hyvinvoinnin valvonta.....	28
5.8.	Eläimistä saatavat sivutuotteet.....	29
5.9.	Täydentävien ehtojen valvonta.....	29
5.10.	Eläinlääkäripalvelujen järjestäminen	29
5.11.	Eläinlääkintäpalvelujen tilastointi ja raportointi.....	31
6.	liitteet.....	32

1. Valvontasuunnitelman yhteinen osa

1.1. Ympäristöterveydenhuollon tehtävät ja tavoitteet

Ympäristöterveydenhuollon tehtävänä on yksilöön, väestöön ja elinympäristöön kohdistuva terveyden edistäminen sekä sairauksien ja tapaturmien ehkäisy. Tavoitteina ovat turvalliset elintarvikkeet, hyvälaatuinen talousvesi, terveellinen asuin- ja elinympäristö, terveet ja hyvinvoivat eläimet sekä toimiva eläinlääkintähuolto. Hyvin toimivalla ympäristöterveydenhuollolla voidaan välttää tai minimoida epidemioita, vähentää huomattavasti terveydenhuollon kuormitusta ja sairauksien aiheuttamia poissaoloja sekä ehkäistä esimerkiksi sisäilmaongelmista aiheutuvia kroonisia sairauksia.

Lainsäädännössä korostetaan toiminnanharjoittajien omaa vastuuta kaikesta tekemisestään. Viranomaisvalvonnan tarkoituksena on varmistaa tuotteiden/palveluiden määräystenmukaisuus sekä toimijoiden tasapuolinen kohtelu ja turvata kuluttajansuojaa sekä edellytyksiä harjoittaa toimintaa eri sektoreilla.

Ympäristöterveydenhuollon valvonta on suunnitelmallista ja perustuu jatkuvaan riskien arviointiin. Valvontaa suunnitetaan niihin kohteisiin, joissa sille on eniten tarvetta. Riskin suuruuteen vaikuttavat mm. toiminnan luonne ja laajuus, altistuvien määrä sekä vaaran vakavuus ja todennäköisyys.

Valvonnalle asetetut tavoitteet on saavutettu, kun:

- valvonta toimii esimerkillisesti koko valvontaketjussa
- valvonta on vaikuttavaa, tehokasta ja riskiperusteista
- valvonnan osaaminen on korkeaa tasoa
- valvonta on asiakaskeskeistä ja laadukasta
- valvonnan viestintä on tehokasta ja ennakoivaa
- valvontaa raportoidaan läpinäkyvästi keskusviranomaisille
- laboratoriot toiminta ja tiedonhallinta tukevat tehokkaasti valvontaa
- valvontaan luotetaan ja sitä arvostetaan.

1.2. Valvontasuunnitelman laatiminen, hyväksyminen ja toteutumisen arviointi

Kunnan tulee laatia ja hyväksyä ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma, jossa otetaan huomioon valtakunnallinen valvontaohjelma. Suunnitelmallisen valvonnan on oltava laadukasta, riskiperusteista sekä terveyshaittoja ja -vaaroja ehkäisevää.

Kuntalaisille, yrityksille ja yhteisöille on varattu vaikuttamismahdollisuus valvontasuunnitelmaan tiedottamalla valmistelun vireilläolosta. Tiedote on ollut noin kahden kuukauden ajan nähtävillä internetissä sekä Lahden kaupungin uutisvirrassa, että ympäristöterveyden omilla sivuilla.

Tämä valvontasuunnitelma on laadittu ohjelmakaudelle 2020-2024. Valvontasuunnitelman hyväksyy Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunta kaupungin ympäristöterveydenhuollosta vastaavana toimielimenä. Suunnitelmaa tarkistetaan tarvittaessa ja mikäli siihen tulee olennaisia muutoksia, tuodaan päivitetty versio uudelleen lautakunnan hyväksyttäväksi.

Valvontasuunnitelmien toteutumisen raportointi tehdään valtakunnallisten VATI (Ympäristöterveydenhuollon toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmä) ja VYHA (Ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkötietojen hallintajärjestelmä) -järjestelmien avulla. Suunnitelman toteutumista arvioidaan kalenterivuoden päätteeksi. Arviointiraportti käsitellään rakennus- ja ympäristölupalautakunnassa sekä toimitetaan VYHA:n kautta Etelä-Suomen aluehallintovirastolle maaliskuun loppuun mennessä.

Jos toteutuma poikkeaa merkittävästi suunnitelmasta, käydään valvontayksikön henkilökunnan kanssa läpi poikkeamaan johtaneita syitä ja nämä pyritään ottamaan huomioon seuraavan vuoden suunnitelmallisessa valvonnassa.

1.3. Lainsäädäntöperusta

Ympäristöterveydenhuollon keskeistä erityislainsäädäntöä ovat:

- -elintarvikelaki (23/2006)
- eläinlääkintähuoltolaki (765/2009)
- eläinsuojelulaki (247/1996)
- eläintautilaki (441/2013)
- terveydensuojelulaki (763/1994)
- tupakkalaki (549/2016)
- lääkelaki (395/1987)

Näiden lisäksi valvontaa määrittelevät lakeihin kytkeytyvät asetukset sekä Euroopan unionin lainsäädäntö.

Ministeriöiden alaiset keskushallinnon valvontaviranomaiset suunnittelevat, ohjaavat ja valvovat ympäristöterveydenhuoltoa valtakunnallisesti omilla toimialoillaan seuraavasti:

Maa- ja metsätalousministeriö

Ruokavirasto

- elintarvikelainsäädäntö
- eläinlääkintähuoltolaki

Sosiaali- ja terveysministeriö

Valvira

- terveydensuojelulainsäädäntö
- tupakkalainsäädäntö
- elintarvikelaki (alkoholijuomat)
- talousvesiasetus STMa 1352/2015

Fimea

- lääkelaki (nikotiinivalmisteiden myynti)

Säteilyturvakeskus

- säteilylaki (solariumlaitteiden valvonta)
- talousvesiasetus (isojen vesilaitosten jakaman veden radioaktiivisuus)

Aluehallintovirastot ohjaavat ja valvovat annettujen säännösten ja määräysten noudattamista toimialueillaan. Lahden kaupunki kuuluu Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueeseen.

1.4. Ohjelmakauden teema

Valvontaohjelmakauden 2020-2024 teemana on yhdenmukainen valvonta ja yhteistyö. Tätä edistetään panostamalla hyvään yhteistyöhön eri viranomaistahojen ja toimijoiden kanssa sekä satsaamalla valmiussuunnitteluun ja häiriötilanteisiin varautumiseen.

1.5. Valvontayksikkö

1.5.1. Toimialue ja toimintaympäristö

Lahden ympäristöterveys vastaa Lahden kaupungin alueen ympäristöterveydenhuollon valvonnasta. Valvontayksikkö kuuluu hallinnollisesti Lahden kaupunkiympäristön palvelualueen rakennus- ja ympäristövalvonnan vastuualueeseen, joten viranomaisyhteistyö rakennusvalvonnan sekä ympäristöpalvelujen kanssa on tiivistä ja sujuvaa.

Lahdessa on merkittävästi elintarviketeollisuutta; suuria leipomoita, juomatehdas sekä mallastamo ja hiiva-tehdas. Kaupungissa järjestetään läpi vuoden lukuisia yleisötapahtumia mm. urheilukeskuksen ja sataman alueilla. Lahteen on sijoittunut koko maakunnan kannalta keskeisiä oppilaitoksia sekä lisääntyvä määrä erilaisia hoiva- ja sosiaalipalveluita tarjoavia yksiköitä. Kaupungin alueella on seitsemän EU-uimarantaa ja niiden lisäksi viisi säännöllisesti valvottua pientä yleistä uimarantaa. Pohjavesien suojelulla ja talousveden laadun tarkkailulla on Lahdessa erityisen tärkeä rooli, koska kaupunki sijaitsee Suomen suurimpiin kuuluvien pohjavesimuodostumien tuntumassa ja asutus sekä teollisuus ovat sijoittuneet suurelta osin käyttövesivarojen päälle.

1.5.2. Henkilöstö ja voimavarat

Ympäristöterveyden yksikössä työskentelee ympäristöterveyden päällikkönä toimiva kaupungineläinlääkäri, johtava terveystarkastaja, seitsemän terveystarkastajaa ja hallintosihteerit. Hallintosihteerit kuuluvat hallinnollisesti konsernihallintoon, mutta hänen työnkuvaansa kuuluu suurimmilta osin ympäristöterveyteen liittyviä tehtäviä. Lisäksi yksikköön kuuluu kaksi praktikkoeläinlääkäriä, yksi valvontaeläinlääkäri ja klinikkavastaava.

Kaupungineläinlääkärin toimenkuvaan kuuluu suunnittelu ja esimiestehtävät sekä tarvittaessa poikkeustilanteissa osallistuminen eläintautien torjuntaan. Praktikkoeläinlääkärit hoitavat peruseläinlääkintää, eläinten terveydenhuoltoa, pakollisiin eläintautivastustusohjelmiin liittyvää näytteenottoa sekä Lahden kaupungin osuutta päivystysalueen päivystyksistä. Praktikkoeläinlääkärit tekevät myös säännöllisesti eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnan virkatehtäviä. Valvontaeläinlääkäri huolehtii eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnasta ja valvontatehtävät ovat päänsääntöisesti valtion korvaamia. Klinikkavastaava työskentelee praktikkoeläinlääkärien apuna ja valvonnassa hoitaen myös välinehuoltoa, siivousta, ajanvarausta, puhelinneuvontaa ja juoksevia asioita. Lahden kaupungilla on lisäksi Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän kanssa sopimus, joka valtuuttaa valvontaeläinlääkärit hoitamaan valtion maksamia valvontatehtäviä myös toisen valvontayksikön alueella. Näihin kuuluvat eläinsuojelu- ja eläintautivalvontaan liittyvät tarkastukset ja päätökset.

Terveystarkastajat ja ympäristöterveydestarkastajat hoitavat elintarvikelain, terveydensuojelulain sekä tupakkalain mukaista valvontaa. Näihin kuuluvat mm. säännölliset tarkastukset elintarvikkeiden myynti- ja tarjoilu-paikkoihin, talous- ja uimavesivalvonta, olosuhdevalvonta mm. asunnoissa ja kokoontumishuoneistoissa (kuten koulut, päiväkodit ja sosiaalialan laitokset). Lisäksi tarkastajat avustavat valvontaeläinlääkäriä eläinsuojelukäynneillä. Johtava terveystarkastaja toimii yksikön päällikön sijaisena tämän poissa ollessa. Hallintosihteerit tukevat valvontaa mm. asiakirjaprosesseissa ja laskutuksessa sekä huolehtii yksikön internetsivujen päivittämisestä.

Ympäristöterveydenhuoltoon kuuluu tehtäviä, joita ei voida ennakoida, mutta joiden tekemiseen on silti varattava aikaa. Tällaisia ovat esimerkiksi erilaisten hakemusten ja ilmoitusten käsittelyt, epidemioiden ja terveyshaittaepäilyjen selvittämiset sekä eläinsuojeluvalvonta. Ennakoimattomaan viranomaistyöhön kuuluu myös lausuntojen ja todistusten kirjoittamista sekä neuvontaa ja ohjausta, joita on annettava tarpeen vaatiessa.

1.5.3. Henkilökunnan pätevyyden ja osaamisen varmistaminen

Lahden kaupunki varmistaa rekrytoimiensa henkilöiden riittävän pätevyyden ennen virkasuhteen solmimista tarkastamalla henkilön tutkintotodistuksen. Eläinlääketieteen opiskelijoilta, joilla todistusta ei vielä ole, tarkistetaan ammatinharjoittamisoikeustiedot Ruokaviraston ylläpitämästä eläinlääkärirekisteristä.

Kaupunki työnantajana huolehtii siitä, että ympäristöterveyden henkilökunnalla on mahdollisuus osallistua ammatilliseen täydennyskoulutukseen vähintään kahdeksana päivänä vuodessa. Suomen eläinlääkäriliiton suositus eläinlääkäreiden täydennyskoulutuksesta on kymmenen päivää vuodessa, mihin pyritään mahdollisuuksien ja tarpeiden mukaan. Viranhaltijoita kannustetaan osallistumaan aktiivisesti Ruokaviraston, Valviran ja aluehallintoviraston järjestämille työnohjaus- ja neuvottelupäiville, jotka ovat kaupungille maksuttomia, mutta tuovat paljon ajankohtaista tietoa paikallistasolle. Koulutuksiin osallistutaan mahdollisuuksien mukaan etäyhteyden välityksellä. Myös Euroopan komission järjestämille ja kustantamille kursseille voidaan hakea, kun aihe katsotaan henkilön osaamisalueeseen sopivaksi. Täydennyskoulutuksella varmistetaan virkatehtävien kannalta riittävän ja ajantasainen valvontatiedon, lainsäädännön ja erilaisten hallintomenettelyjen tuntemus sekä tehtävien hoidon edellyttämien tietojärjestelmien käytön osaaminen.

Tavoitteena on, että valvontayksikössä olisi erikoisosaamista kaikilta ympäristöterveydenhuollon osa-alueilta. Viranhaltijoiden tehtäviin kuuluu erikoisosaamisalueita, joiden hallitsemiseen tarjotaan riittävät panostusmahdollisuudet. Vaativissa kohteissa ja erityisissä painopistetarkastuksissa voidaan näin hyödyntää erikoistuneen henkilön osaamista valvontatyön tukena.

Uuden työntekijän perehdyttämistä varten laaditaan henkilökohtainen perehdytysuunnitelma. Perehdyttämisestä huolehtivat esimies ja vastaavia työtehtäviä tekevät kollegat.

1.5.4. Delegoinnit

Lainsäädännön tarkoittamana kunnan monijäsenenä valvonta- ja terveydensuojeluviranomaisena toimii Lahden kaupungin alueella Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunta. Lautakunta on kaupungin hallintosäännön mukaisesti siirtänyt toimivaltaansa edelleen alaisilleen viranhaltijoille ympäristöterveyden päätösvalan delegointimatriisissa tarkemmin määritellyllä tavalla. Matriisia päivitetään tarvittaessa esimerkiksi lainsäädännössä tapahtuvien muutosten vuoksi.

1.5.5. Laatujärjestelmä

Elintarvikelain mukaan kunnan elintarvikevalvontaviranomaisen tulee laatia toimintaansa sopiva laatujärjestelmä sekä ylläpitää ja soveltaa sitä. Laatujärjestelmää koskevista vaatimuksista säädetään valvontaasetuksessa.

Lahden ympäristöterveyden laadunhallinta on osa kaupungin johtamisjärjestelmää. Laadunhallintaa koordinoi ja tukee konsernihallinnon kehityspalvelujen laaturyhmä yhteistyössä palvelualueiden ja tytäryhtiöiden kanssa. Käytännön toimenpiteitä ovat säännölliset yksikköjen itsearviointit, vuosisuunnitelman mukaiset toiminnan auditoinnit, palvelualueiden sekä konsernihallinnon johdon katselmukset sekä prosessien sujuvoittaminen asiakkaan ja henkilöstön näkökulmista.

Ympäristöterveyden laatujärjestelmä koostuu kaupungin IMS-järjestelmästä ja Dynasty -dokumenttienhallintaohjelmasta. IMS-järjestelmään on tallennettu toimintakohtaiset prosessikuvaukset. Laatukorteissa on toiminto-ohjeistusta mm. talousveden näytteenottoon ja talousveden tutkimuksiin sekä ruokamyrkytysepidemian selvittämiseen ja elintarvikehuoneiston Oiva-tarkastuksen tekemiseen. Terveydensuojelulain mukaisessa valvonnassa voidaan hyödyntää valtakunnallista terveydensuojelun valvontaohjeistoa, josta löytyy valvontaa tukevia tarkastusohjeita ja malliasiakirjoja.

Pääprosessien kuvaukset on jaoteltu lainsäädännön mukaan; elintarvike-, terveydensuojelu-, tupakka-, lääke-, eläinlääkintähuolto- ja eläinsuojelulaki. Asiakkaina ja osallisina ovat kuntalaiset, toimijat, sidosryhmät ja muut viranomaiset. Tukiprosesseina ovat laboratorio-, tietotekniikka- ja laskutuspalvelut, tiedonhallintajärjestelmät ja viranomaisyhteistyö. Ympäristöterveys osallistuu myös aktiivisesti kaupunkiympäristön palvelualueen sisäiseen laadun kehittämistyöhön, jota tehdään myös kaupunkitasoisesti. Laadukkaalla ja järjestelmällisellä toiminnalla tavoitellaan vaikuttavuutta.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto suorittaa valvontasuunnitelmansa mukaisesti arviointi- ja ohjauskäyntejä ympäristöterveyden yksiköihin ja toimittaa havainnoistaan raportin, jonka perusteella toimintaa tarkastellaan ja korjataan.

1.6. Valvonta

1.6.1. Tietojärjestelmät

Ympäristöterveydenhuollon keskitetty toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmä VATI on valtakunnallisesti ylläpidetty web-käyttöliittymällä varustettu ympäristöterveydenhuollon työkalu valvontaa tekeville ja valvontaa ohjaaville tahoille. Valvontakohderekisterin lisäksi VATI toimii sekä suoritteiden kirjausalustana, että valvonnan suunnittelu- ja seurantatyökaluna. Valvonnasta kerättäviä tietoja käytetään valvonnan seurannassa, toteutumisen arvioinnissa sekä ohjauksen ja suunnittelun tukena niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. VATI järjestelmään tullaan ottamaan käyttöön myös valtakunnallinen sähköinen ilmoitus ja toimenpidepyyntöjärjestelmä (ILPPA), joka toimii Suomi.fi sivuston kautta. Tupakkalain valvonnassa voidaan hyödyntää myös Valviran ylläpitämää tupakan myyntiluparekisteriä, jonne tallentuvat myyntilupahakemusten lisäksi niiden liitteenä toimitettavat asiakirjat.

Praktikkoeläinlääkärien ja klinikkavastaavan käytössä on Terakuun ohjelmisto, joka sisältää lääkekirjanpidon, potilaskirjanpidon ja laskutusohjelman sekä mahdollistaa AVI:lle toimitettavien kuukausiraporttien tekemisen. Lisäksi eläinlääkintähuollon toimialalla tietoja on koottu useisiin eri tietojärjestelmiin, joita ovat eläinlääkäreiden hyödynnettävissä tarpeen mukaan. Tällaisia ovat esimerkiksi eläintenpitäjärekisteri, eläintenpitokielto rekisteri, Pikantti, Elite (valvontajärjestelmä), Elvis (eläinten hyvinvointisovellus), Elvi (eläinlääkintähuollon tietojärjestelmä), TRACES (kansainvälinen elävien eläinten ja eläintuotteiden jäljitettävyyden ja valvontajärjestelmä), NASEVA (nautatilojen terveydenhuollon seurantajärjestelmä) ja SIKAVA (sikaloiden terveystilarekisteri).

Lahden kaupungilla on käytössä sähköinen arkistointijärjestelmä, jonne säilytystä vaativat dokumentit tallennetaan ja jossa niitä arkistoidaan kullekin asiakirjatyyppille erikseen määritellyn ajan.

1.6.2. Valvonnan maksullisuus

Lahden kaupunki perii ympäristöterveydenhuollon toimijoilta ja asiakkailta maksun, jonka suuruus määräytyy kulloinkin voimassa olevan ympäristöterveydenhuollon taksan mukaisesti. Ajantasainen taksa on nähtävillä ympäristöterveyden internetsivuilla.

Praktikkoeläinlääkärit perivät omat käynti- ja toimenpidepalkkionsa asiakkailta kunnaneläinlääkäritaksan mukaan. Samassa yhteydessä asiakkailta peritään taksan mukaiset klinikkamaksut, jotka tilitetään kaupungille kuukausittain.

Valtion korvaamien viranomaistehtävien hoidosta eläinlääkärit perivät kaupungilta toimituspalkkion, jonka kaupunki laskuttaa Etelä-Suomen aluehallintovirastolta sivukuluihin sekä lisäksi suhteellisen osuuden praktikkoeläinlääkäriin varsinaisesta palkasta aiemmin hyväksytyin taksan mukaisesti.

Kunnan valvontaviranomaisella on paljon sellaisia tehtäviä, joista ei voida periä maksua, mutta jotka on priorisoitava pikaisesti suoritettaviksi. Tällaisia ovat ainakin terveyshaittaepäilyjen tarkastaminen ja epidemioiden selvittäminen. Lisäksi viranomaisten on annettava ohjausta ja neuvonta sitä pyydettyä. Myöskään eläinlääkintähuollon kustannuksia ei voida ottaa huomioon valvontamaksuja määritettäessä. Näin ollen valvontamaksuilla voidaan kattaa vain osa koko ympäristöterveydenhuollon sektorilta syntyvistä kustannuksista. Valvontasuunnitelman toteutumisen arvioinnin yhteydessä arvioidaan myös valvonnasta saatujen tulojen kohdentumista.

1.6.3. Hallinnolliset pakkokeinot

Hallinnollisia pakkokeinoja käytetään silloin, kun toimija ei ryhdy tarvittaviin toimenpiteisiin määräysten noudattamiseksi, eivätkä muut valvontatoimenpiteet toimijan velvoittamiseksi ole riittäviä. Hallinnolliset pakkokeinot eritellään kunkin toimialan erityislainsäädännössä. Pakkokeinoista päättävät joko rakennus- ja ympäristölupalautakunta tai viranhaltijat delegointipäätöksen mukaisesti.

1.7. Laboratoriot ja ulkopuoliset asiantuntijat

Lahden ympäristöterveys teettää analyysit laboratoriossa, joka on Ruokaviraston hyväksymä elintarvike-, eläintauti- ja terveydensuojelulain tarkoittama laboratorio sekä täyttää EU:n valvonta-asetuksen (882/2004) 12 artiklan 2 kohdan mukaiset vaatimukset. Laboratoriopalveluiden tuottaja on kilpailutettu hankintalain edellyttämällä tavalla. Ympäristöterveydellä on voimassa oleva sopimus viranomaisnäytteiden analysoinnista Metropolilab Oy:n kanssa.

Eläintautiepäilyissä tutkittavat näytteet lähetetään Ruokaviraston laboratorioon. Tarvittaessa otetaan ennen näytteen lähettämistä puhelimitse yhteyttä Ruokavirastoon tarkempien ohjeiden saamiseksi.

Vesivälitteisten epidemioiden yhteydessä voidaan käyttää myös muita kuin Ruokaviraston hyväksymiä laboratorioita, kuten valtion referenssilaboratorioita, esim. patogeenejä tutkittaessa.

Asunnon ja muun oleskelutilan tutkimuksia ja selvityksiä viranomaisvalvontaa varten tekeviltä ulkopuolisilta asiantuntijoilta varmistetaan, että toimijalla on tarvittava pätevyys terveyshaittaa aiheuttavien kemiallisten, fysikaalisten ja biologisten tekijöiden selvittämiseksi.

1.8. Viestintä

Ympäristöterveyden pääasiallisena viestintäkanavana ovat yksikön verkkosivut, joilta löytyy kattavasti tietoa eri aihepiireistä. Sivuilta löytyy lakisääteisten tiedotteiden lisäksi mm. tutkimustuloksia, sähköisiä lomakkeita, ajankohtaisia ohjeita sekä linkkejä muihin verkkoresursseihin. Oman toiminnan näkyvyyttä ja yleistä mielenkiintoa pyritään lisäämään laatimalla suoritetuista projekteista ja niiden tuloksista tiedotteita, joita julkaistaan ympäristöterveyden verkkosivujen lisäksi kaupungin viestintäkanavien kautta.

Viestintää toteutetaan myös tarjoamalla opastusta ja neuvontaa sekä yritystahoille, että yksittäisille kuluttajille. Arkipäivisin klo 9:00–11:30 palveleva päivystysnumero on suora kanava keskusteluun viranhaltijan kanssa. Lahden kaupungin sähköisen palautepalvelun kautta saatu asiakaspalautte ohjataan asiaan erikoistuneelle henkilölle, joka käsittelee palautteen ja on tarvittaessa yhteydessä palautteen antajaan.

Toimijoiden suuntaan voidaan merkittävimmistä muutoksista viestiä joko kirjeitse tai sähköpostitse toteutettavilla tiedotuskampanjoilla. Pyynnöstä voidaan järjestää koulutusta esimerkiksi oppilaitoksissa tai yhteis-

työryhmissä ajankohtaisista tai muutoin kohdetta kiinnostavista aiheista. Vuosittain on järjestetty elintarvikkealan toimijoille kohdennettuja täsmäkoulutuksia (emäntäpäivät) yhdessä Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän valvontayksikön kanssa. Myös mm. kausiyrittäjille ja liikkuvien elintarvikehuoneistojen toimijoille on pidetty koulutusta.

Kaikki viranhaltijat huolehtivat tarpeen mukaan yhteydenpidosta muihin viranomaisiin sekä jakavat näiltä saamaansa tietoa valvontayksikössä. Hyvää yhteistyötä poliisin kanssa pyritään ylläpitämään, jotta yhteydenpito olisi luontevaa ja avun saanti joustavaa. Poliisilta saa tarvittaessa virka-apua tekemällä virallisen virka-apupyynnön.

Sisäistä viestintää toteutetaan säännöllisissä viikkopalavereissa sekä erilaisia sähköisiä välineitä käyttäen. Koulutuksiin osallistuneet henkilöt kertovat tilaisuuden tärkeimpiä asioita koko yksikölle ja koulutusmateriaalit tallennetaan kaikkien käytettäväksi yhteiselle verkkolevyasemalle.

Eriyistilanteissa toimitaan häiriötilannesuunnitelmaan liitetyn kriisiviestintäsuunnitelman mukaisesti ja yhteistyössä kaupungin viestintäorganisaation ammattilaisten kanssa. Lahden ympäristöterveydelle on hankittu kiinteä lankapuhelinliittymä, jonka toimintavarmuus esimerkiksi sähkökatkon aikana on matkapuhelinliittymiä parempi. Puheluruuhkien purkuun on mahdollista perustaa useammasta henkilöstä koostuva päivystysrengas, jonka kokoonpano on vaihdeltavissa. Viranomaisten väliseen yhteydenpitoon on käytössä VIRVE-puhelin. Epidemiatilanteissa eri sidosryhmien välistä tiedonkulkua terävöitetään kutsumalla tarvittaessa kokoon epidemiaselvitystyöryhmä, johon kuuluu edustajia myös terveydenhuollosta sekä vesilaitokselta.

1.9. Häiriötilanteisiin varautuminen ja epidemioiden selvittäminen

Elintarvikelaki sekä terveydensuojelulaki edellyttävät kunnan valvontaviranomaista laatimaan suunnitelman häiriötilanteisiin varautumiseksi. Lahden ympäristöterveydelle on laadittu erillinen häiriötilannesuunnitelma (Ympäristöterveyden häiriötilannesuunnitelma, osat 1-3), johon kuuluvat: varautuminen normaaliajan häiriötilanteisiin (osa 1), häiriötilannesuunnitelma talousveden laadun turvaamiseksi (osa 2) sekä häiriötilanteiden viestintäsuunnitelma (osa 3). Suunnitelma kokonaisuudessaan on kattava kuvaus mahdollisista riskeistä ja toiminnasta häiriötilanteissa, sisältäen mm. henkilökohtaiset työohjeet toimintakortteina jokaiselle viranhaltijalle, erityistilanteiden viestintäsuunnitelman, muistilistat ja eri tilanteisiin soveltuvat tiedotemallipohjat. Häiriötilannesuunnitelmat päivitetään vuosittain ja niiden päivittämiseen on osoitettu vastuhenkilö.

Valtioneuvoston asetus elintarvikkeiden ja veden välityksellä leviävien epidemioiden selvittämisestä edellyttää kunnan viranomaista varautumaan elintarvikkeiden ja veden välityksellä leviäviin epidemioihin. Sekä elintarvikelaki, että terveydensuojelulaki edellyttävät viranomaisia ryhtymään viipymättä toimenpiteisiin epidemian selvittämiseksi, mikäli saavat tiedot epidemiasta tai epidemiaepäilystä. Epidemioiden selvittämistä varten on perustettu epidemiaselvitystyöryhmä, jonka kokoonpanoon kuuluu edustajat Lahden kaupungin ympäristöterveydestä, Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän ympäristöterveyskeskuksesta, terveydenhuollosta sekä vesihuollosta. Työryhmä kokoontuu vähintään kerran vuodessa ja aina tarpeen vaatiessa. Epidemian selvittämiseen on laadittu työohje ruokamyrkytystä tai vesiperäistä epidemiaa epäiltäessä. Ohjeessa on kuvattu mm. selvitysprosessin eri vaiheet ja epidemiaselvitystyöryhmässä sovittu tehtävänjako sekä listattu yhteyshenkilöt yhteystietoineen. Työohjetta päivitetään vuosittain nimetyn vastuhenkilön toimesta.

Epidemiatilanteita varten on koottu valmiusvarastoon näytteenottovälineistöä, kuten näytepulloja ja kanistereita vesinäytteenottoon sekä elintarvikenäytteenottopaketti ruokamyrkytysten varalle. Laboratorioyhteistyöllä on pyritty varmistamaan näyteastioiden ja reagenssien riittävä saatavuus. Laboratorion kanssa on sovittu valmiudesta toimia tarvittaessa poikkeuksellisesti myös virka-ajan ulkopuolella. Sähkönjakelun häiriötilanteiden varalle on selvitetty kulku työtiloihin sähkökatkon aikana sekä yleisölle tiedotusmahdollisuudet ilman sähköä.

Lahden ympäristöterveys on osallistunut ja tulee osallistumaan säännöllisesti häiriötilanteissa toimimista käsitteleviin koulutuksiin ja harjoituksiin. Valvontayksikön sisällä järjestetään vuositasolla useita häiriötilanetoiminnan koulutuksia ja harjoituksia ja näistä pidetään erillistä kirjanpitoa.

Häiriötilannevalmiuden ylläpito sekä epidemiaselvitystyö vievät resursseja, mikä on otettu huomioon valvontayksikön tehtäväsuunnittelussa ja tulee noteerata myös yksikön talousarviossa.

2. Elintarvikevalvontasuunnitelma

Elintarvikelain tarkoituksena on varmistaa elintarvikkeiden ja niiden käsittelyn turvallisuus sekä elintarvikkeiden hyvä terveydellinen ja määräystenmukainen laatu. Elintarvikelain tarkoituksena on myös varmistaa elintarvikkeiden jäljitettävyyttä sekä se, että elintarvikkeista annettava tieto on totuudenmukaista ja riittävää, eikä johda kuluttajaa harhaan.

Elintarvikkeiden määräystenmukaisuutta valvotaan vuosittaisen elintarvikevalvontasuunnitelman mukaisesti sekä epäilyyn perustuen. Viranomaisvalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että toimijat noudattavat lainsäädännön vaatimuksia kaikilla kansallisessa valvontasuunnitelmassa kuvatuilla sektoreilla. Valvonnan avulla voidaan suojata kuluttajaa elintarvikemääräysten vastaisten elintarvikkeiden aiheuttamilta terveysvaaroilta sekä taloudellisilta tappioilta. Valvonnan keinoin pyritään parantamaan myös elintarvikealan toimijoiden toimintaedellytyksiä antamalla tarvittaessa tarpeellisia ohjeita ja kehoituksia elintarvikemääräysten noudattamiseksi ja omavalvonnan toimivuuden sekä hyvien käytäntöjen varmistamiseksi.

2.1. Ilmoitetut ja hyväksytyt elintarvikehuoneistot

Elintarvikehuoneistot voidaan jaotella ilmoitettuihin tai hyväksytyihin elintarvikehuoneistoihin. Ilmoitettuja elintarvikehuoneistoja ovat esimerkiksi ravintolat, kahvilat ja myymälät. Hyväksytyt elintarvikehuoneistot ovat laitoksia, jotka käsittelevät eläimistä saatavia elintarvikkeita ennen niiden toimittamista vähittäismyyntiin eli ilmoitettuihin elintarvikehuoneistoihin.

Uusista ja perustettavista kohteista saadaan usein ennakkotietoa rakennusvalvonnan rakennuslupaprosessin myötä. Ympäristöterveydellä on edustus viikoittaisissa rakennuslupia käsittelevissä viranomaispalaverissa. Toimijat voivat myös itse ottaa yhteyttä ympäristöterveyteen ja pyytää jo huoneiston suunnitteluvaiheessa kommentteja tilojen soveltuvuudesta aiottuun tarkoitukseen. Toisinaan uusia tai tulevia kohteita havaitaan muun valvonnan yhteydessä tai paikallista mediaa seuraamalla. Mikäli jo toiminnassa oleva yritys ei ole tehnyt elintarvikehuoneistoilmoitusta, opastetaan toimijaa ilmoituksen jättämisessä.

Lahden kaupungin alueella toimivan elintarvikealan toimijan on tehtävä kirjallinen ilmoitus elintarvikehuoneistosta Lahden ympäristöterveyteen viimeistään neljä viikkoa ennen toiminnan aloittamista tai olennaista muuttamista. Kun elintarviketoiminnalta edellytetään eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygieniasäätöjen mukaista elintarvikehuoneiston hyväksymistä, on toimijan haettava elintarvikehuoneiston hyväksymistä laitokseksi ennen toiminnan aloittamista tai olennaista muuttamista. Elintarvikehuoneiston toiminnan keskeyttämisestä, toiminnan lopettamisesta sekä toimijan vaihtumisesta on myös viivytyksettä ilmoitettava valvontaviranomaiselle.

Elintarvikealan toimijan on tiedotettava Lahden kaupungin alueella tapahtuvasta elintarvikkeen myynnistä ja muusta käsittelystä ilmoitetussa tai hyväksytyssä liikkuvassa elintarvikehuoneistossa Lahden kaupungin ympäristöterveyteen viimeistään neljä arkipäivää ennen ilmoitetun toiminnan aloittamista ja viimeistään kaksi viikkoa ennen hyväksytyt toiminnan aloittamista.

Lahden kaupungin internetsivuilta löytyy ohjeita elintarvikealan toimijoille sekä tarvittavat lomakkeet eri laitostyyppien koskevien hakemusten, elintarvikehuoneistoilmoituksen ja liikkuvasta elintarvikehuoneistosta tiedottamisen tekoon. Laitoksen hyväksymishakemuslomakkeen lopussa on lakiin perustuva lista hakemukseen liitettävistä dokumenteista. Valvontaviranomainen voi pyytää toimijalta myös muita asian käsittelemiseksi tarpeellisia selvityksiä ja asiakirjoja.

Elintarvikehuoneistoilmoituksen käsittelystä ja laitoksen hyväksymisestä peritään lautakunnan hyväksymän taksan mukaiset maksut.

Elintarvikehuoneiston ilmoituksen käsittely ja toiminnan liittäminen valvonnan piiriin

Lahden ympäristöterveyteen saapuva elintarvikehuoneistoilmoitus ohjataan kohteesta vastaavalle viranhaltijalle. Hän käsittelee ilmoituksen ja antaa toimijalle todistuksen ilmoituksen käsittelystä. Ilmoituksen käsittelyaika ei estä toimijaa aloittamasta toimintaa elintarvikehuoneistossa. Käsittely sisältää mm. toiminnan alustavan riskinarvioinnin sekä kohteen tietojen kirjaamisen VATI-järjestelmään.

Elintarvikelaitoksen hyväksyminen

Elintarvikelaitoksen hyväksymisasiasia tulee vireille, kun toimija lähettää Lahden ympäristöterveyteen laitoksen hyväksymishakemuslomakkeen. Lomake toimitetaan ympäristöterveyteen liitteineen kahtena kappaleena. Hakemusvaiheessa tulee laitoksen omavalvontasuunnitelmasta olla muodostettuna ainakin pääpiirteet. Tiloil-
le tulee myös tarvittaessa olla voimassa oleva rakennuslupa.

Lahdessa sijaitsevat elintarvikealan laitokset sekä Lahden alueella toimintansa aloittavat liikkuvat laitokset hyväksyy Lahden kaupungineläinlääkäri. Ennen hyväksyntää kaupungineläinlääkäri tekee laitokseen tarkastuskäynnin, jolla tarkastetaan rakenteet ja laitteet sekä hakemuksen ja toiminnan keskinäinen vastaavuus. Tarkastuksella arvioidaan, onko turvallisten elintarvikkeiden tuottaminen mahdollista esitetyissä tiloissa ja toimintaperiaatteilla. Kaupungineläinlääkäri tekee hakemuksen, liitteiden ja tarkastuskäynnin perusteella hyväksymispäätöksen ja toimittaa tiedot laitoshyväksynnästä Ruokavirastolle. Hyväksymispäätös on tehtävä 60 vuorokauden kuluessa asian vireille tulosta, ellei asian laajuus, hakemuksen puutteellisuus tai muu erityinen syy viivytä asian käsittelyä.

Hyväksymispäätöksessä voidaan asettaa erityisehtoja laitoksen toiminnalle, jos se on välttämätöntä terveysvaarojen ehkäisemiseksi. Erityisehtona voi olla esim. vaatimus eri toimintojen ajallisesta erottamisesta. Elintarvikelaitoksen voi hyväksyä myös ehdollisesti kolmen kuukauden määräajaksi, mikäli muualla kuin rakenteissa ja laitteistossa on vielä pieniä, kunnostettavissa olevia epäkohtia. Laitos tarkastetaan uudelleen ennen määräajan päättymistä, jolloin sille voidaan myöntää vielä toinen kolmen kuukauden määräaika, jos kehitystä on tapahtunut. Tämän jälkeen sen on täytettävä kaikki hyväksymisen edellytykset tai sen toiminta lopetetaan.

Omavalvontasuunnitelma

Elintarvikealan toimijan on laadittava omavalvontasuunnitelma, jossa tulee olla kuvattuna elintarvikehuoneiston toiminta ja periaatteet, mahdolliset terveysvaarat ja miten niitä ehkäistään sekä toiminnan kriittiset kohdat. Omavalvontasuunnitelmaan tulee tarvittaessa sisällyttää näytteenotto- ja analyysisuunnitelmat sekä tieto laboratorioista, joissa omavalvonnassa otettavat näytteet tutkitaan. Näytteenottosuunnitelman tulee perustua mikrobikriteeriasetukseen. Toimijan on päivitettävä omavalvontasuunnitelma toiminnan tai rakenteiden muutoksia tehtäessä tai vähintään vuosittain. Myös kontaktimateriaalitoimijalta vaaditaan omavalvontasuunnitelma, johon tulee sisällyttää mm. laadunhallintajärjestelmä ja sen toteutumisen seuranta ja kirjaaminen.

2.2. Kontaktimateriaalitoimijat

Lahden alueella toimivan toimijan, joka saattaa markkinoille elintarvikkeiden kanssa kosketukseen joutuvia tarvikkeita, on ilmoitettava toimipaikastaan ja siellä harjoitettavasta toiminnasta Lahden kaupungin ympäristöterveyteen. Kaupungin viranomaisen merkitsee toimijat valvontakohdereisteriin. Toiminnasta tallennetaan rekisteriin Ruokaviraston määrittelemät tiedot.

Kontaktimateriaalitoimijoita valvotaan Ruokaviraston kontaktimateriaalien valvontaohjeen mukaisesti. Elintarvikekohteissa kontaktimateriaalivalvonta on osa tuotekohtaisten ominaisuuksien yleistä valvontaa sekä kuuluu osaksi Oiva-valvontaa. Ruokavirasto voi myös ohjeistaa aiheesta valvontaprojekteja.

2.3. Alkutuotanto

Alkutuotannolla tarkoitetaan elintarviketuotannon ensimmäistä vaihetta, kuten maidon- ja munantuotanto, lihakarjan kasvatusta, kalastusta ja kalanviljelyä, kasvien ja hedelmien sekä viljan ja sienten viljelyä, hunajantuotantoa, luonnonvaraisten marjojen ja sienten keräilyä sekä metsästystä. Alkutuotantoon sisältyy elintarvikkeiden tuottamisen lisäksi myös tuotteiden kuljetus, varastointi ja käsittely tuotantopaikalla niin, että tuotteiden luonne ei merkittävästi muutu. Myös elävien eläinten kuljetus ja muiden alkutuotannon tuotteiden kuin maidon kuljetus seuraavaan elintarvikeketjun käsittelypaikkaan, esimerkiksi laitokseen tai vähittäiskauppaan on alkutuotantoa.

Lahden kaupungin alueella toimintaa harjoittava tekee ilmoituksen alkutuotantopaikasta, alkutuotannon tuotteiden kuljetuksesta tai toiminnassa tapahtuvasta olennaisesta muutoksesta Lahden ympäristöterveyteen hyvissä ajoin ennen alkutuotannon aloittamista. Ilmoitus voidaan tehdä Lahden kaupungin internetsivuilta löytyvällä lomakkeella joko kirjallisesti tai sähköisesti. Ympäristöterveys ylläpitää alkutuotantopaikoista rekisteriä elintarvikelain mukaisten tehtävien edellyttämässä laajuudessa. Luonnonvaraisten kasvien ja sienten keräilyä, metsästystä ja luonnonvaraisen riistan luovutusta suoraan kuluttajalle ei rekisteröidä, joten näistä ei tehdä alkutuotantoilmoitusta. Alkutuotantopaikkailmoitusta ei tarvitse myöskään tehdä kasvien ja sienten alkutuotannosta, jos toimija on yksityinen henkilö, toimintaa ei voida pitää elinkeinon harjoittamisena tai kunto toiminta on osa saman toimijan elintarvikelain 13 § mukaisesti ilmoitetun huoneiston toimintaa. Lahden ympäristöterveydestä saa tarvittaessa tarkempia toimintaohjeita alkutuotannon aloittamisen vaatimuksista.

Rekisteröinnin piiriin kuuluvilla alkutuotannon toimijoilla tulee olla omavalvonnan kuvaus. Omavalvonnan kuvauksella toimija pyrkii varmistamaan, että elintarvike, alkutuotantopaikka sekä siellä harjoitettava toiminta täyttävät niille elintarvikemääräyksissä asetetut vaatimukset. Alkutuotannon yhteydessä voidaan tilan omia alkutuotannon tuotteita myydä pieniä määriä suoraan kuluttajille. Mikäli toimija myy alkutuotannon tuotteita suoramyyntinä yli vähäriskisessä asetuksessa säädetyn määrän, tulee toiminnasta tehdä myös elintarvikelain mukainen elintarvikehuoneistoilmoitus.

Alkutuotantopaikkarekisterin pohjalta tehdään vuosittainen valvontasuunnitelma tarkastettavista kohteista. Tarkastuksia tehdään tarvittaessa myös reaktiivisesti, mikäli siihen on erityinen syy kuten ruokamyrkytyspäily, epäily lainsäädännönvastaisuudesta (esim. havainto epähygieenisestä toiminnasta) tai asiakasvalitus. Jos toiminnassa havaitaan puutteita tai elintarviketurvallisuus vaarantuu, voidaan alkutuotantokohde ottaa suunnitelmallisen valvonnan piiriin. Valvontajakson 2020-2024 aikana pyritään kehittämään hyviä käytänteitä alkutuotannon valvonnassa hyödynnettävään toimivaan sidosryhmä- ja viranomaisyhteistyöhön.

2.4. Ensisaapumispaikat

Ensisaapumispaikalla tarkoitetaan Suomessa sijaitsevaa elintarvikehuoneistoa, jossa ensimmäisenä otetaan vastaan Euroopan unionin toisesta jäsenvaltiosta Suomeen toimitettavia eläimistä saatavia elintarvikkeita, sekä elintarvikehuoneistoa, jossa otetaan välivarastosta vastaan näitä elintarvikkeita jakamattomina tuontierinä alle 48 tunnin säilytyksen jälkeen. Ensisaapumistoimijan on tehtävä kirjallinen ilmoitus ensisaapumispaikasta, laadittava elintarvikkeita koskeva näytteenotto- ja tutkimussuunnitelma sekä ilmoitettava säännöllisesti ensisaapumispaikkaan toimitetuista elintarvikkeista.

Ensisaapumisvalvonnasta Lahden kaupungin alueella vastaa Ruokavirasto, sillä Lahden kaupunki ei ole tehnyt Ruokaviraston kanssa sopimusta ensisaapumisvalvonnan hoitamisesta. Elintarvikevalvontaa suorittavat kaupungin viranhaltijat antavat kuitenkin tarvittaessa ohjausta ja neuvontaa ensisaapumistoimintaan liittyen.

Ensisaapumisvalvontaan on esitetty muutoksia, joiden mukaan erillistä ensisaapumisvalvontaa ei enää toteutettaisi, vaan eläinperäisten elintarvikkeiden sisämarkkinatuonnin valvonta olisi osa valvontayksiköissä suoritettavaa elintarvikevalvontaa. Mikäli esitetyt muutokset toteutuvat, noudatetaan valvonnassa ja mahdollisessa kuukausi-ilmoitusten käsittelyssä Ruokavirastolta saatavia ohjeita.

2.5. Muu valvonta

Valvontakeinot vilpillisen elintarviketoiminnan tunnistamiseen

Vilpillisen elintarviketoiminnan tunnistamisessa merkittävässä osassa on elintarvikkeiden jäljitettävyyden valvonta, pakkausmerkintöjen oikeellisuuden valvonta, alkuperävalvonta sekä kohdennettu näytteenotto. Valvontaa tehdään suunnitelman mukaisten tarkastusten yhteydessä ja sitä voidaan lisäksi painottaa kohteisiin, joista saadaan tai joiden aikaisemmasta valvontahistoriasta on saatu viitteitä vilpillisestä toiminnasta.

Jäljitettävyyden on elintarviketurvallisuuden kannalta keskeinen tekijä ja sitä valvotaan suunnitelman mukaisten tarkastusten yhteydessä. Käynneillä tarkastetaan omavalvontaa sekä kirjanpito saapuneista ja lähetetyistä eristä. Tarkoituksena on varmistua, että jäljitettävyyden toimii luotettavasti ja kirjanpidosta löytyvät kaikki tarvittavat dokumentit ilman ristiriitaisuuksia. Jos dokumenteissa havaitaan epäkohtia, pyydetään toimijalta selvitys asiasta. Jäljitettävyyden on tärkeää myös selvittäessä elintarvikkeesta annettavien tietojen totuudenmukaisuutta tai muuta määräystenmukaisuutta. Ongelmatilanteissa voidaan määräystenvastaiset elintarvikkeet poistaa kohdennetusti markkinoilta sekä antaa kuluttajille oikeaa ja riittävää informaatiota.

Lahden ympäristöterveys panostaa vilpillisen elintarviketoiminnan tunnistamista tukevien valvontaohjeistusten ja menettelytapojen jatkuvaan kehittämiseen sekä koko ketjun kattavan sujuvan viranomaisyhteistyön ylläpitämiseen.

Kasvisten ja marjojen alkuperävalvontaa jatketaan kohdennetuilla näytteenotoilla. Vuosittain varaudutaan ottamaan tarvittava määrä alkuperänäytteitä tuotteen kotimaisuuden ja lähtöpaikan varmentamiseksi valvonnasta saatujen havaintojen perusteella. Kasvisten alkuperänäytteet toimitetaan Ruokaviraston kautta tukittavaksi.

Tapahtumat/ yleisötilaisuudet

Tapahtuman/yleisötilaisuuden järjestäjä tekee toiminnastaan ilmoituksen, jossa kuvataan tapahtuman luonne ja koko, yhteystiedot ja tehdyt sopimukset eri tahojen kanssa. Järjestäjää ja toiminnanharjoittajia ohjeistetaan ja neuvotaan erilaisissa tapahtumaan liittyvissä asioissa. Sellaisia ovat talousveteen, jätehuoltoon ja käymälöihin, elintarvikkeiden valmistukseen, tarjoiluun ja myyntiin sekä tupakointiin liittyvät asiat.

Tapahtumien/yleisötilaisuuksien valvonnan tarve arvioidaan riskinarvioinnin perusteella. Valvontaa voidaan tehdä tarkastuksin, näytteenotoin ja mittauksin. Ennakoivalvontana tarkastetaan tapahtumaan liittyviä asiakirjoja, kuten tiedottaminen liikkuvasta elintarvikehuoneistosta, pohjakuvat, jätesuunnitelmat, wc-järjestelyt, tupakointialueet.

Viranomaiskokoontumisia pidetään järjestäjän kanssa tarvittaessa jo tapahtuman suunnitteluvaiheessa, hyvissä ajoin ennen tapahtumaa. Tapahtuman rakentumisvaiheessa tehdään tarkastuksia tarpeen vaatiessa alueelle. Suurissa tapahtumissa/yleisötilaisuuksissa osallistutaan yhteisiin viranomaiskatselmuksiin. Yleisötilaisuuteen liittyvää tilapäistä leirintäaluetta valvotaan talousveden, pesutilojen, käymälöiden ja jätehuollon osalta.

Terveysturvallisuuden mukaisten tarkastusten yhteydessä suoritetaan tarvittaessa muuta ympäristöterveydenhuollon valvontaa, kuten ravintolat, elintarvikkeiden myynti, tupakointi ja nikotiinikorvaustuotteet. Tarkastukset voidaan tehdä erikseen erityisesti silloin, kun tarkastukset ovat valvonnan tarkoituksen toteutumiseksi tarpeen tehdä eri aikoina.

Tarvittaessa tapahtuman jälkeen pidetään toimijan kanssa yhteinen viranomaispalautepalaveri, jonka tavoitteena on edelleen kehittää tilaisuuden järjestelyjä. Tapahtumavalvonta valvontasuunnitelman mukaisena on järjestäjälle maksullista.

2.6. Tarkastusten määrittely ja sisältö

Elintarvikehuoneistot kuuluvat Ruokaviraston koordinoiman elintarvikevalvontatietojen Oiva-julkistamisjärjestelmän piiriin. Oiva perustuu elintarvikelainsäädännön voimassa oleviin säännöksiin. Elintarvikevalvonnan tarkastuksilla käytetään Oiva-tarkastuslomaketta ja kohdetta arvioidaan Ruokaviraston julkaisemissa ohjeissa määritellyillä Oiva-kriteereillä. Vastuu tarkastuksien hoitamisesta on kohdetta valvovalla viranhaltijalla. Elintarvikevalvonnan tarkastusmaksut määräytyvät lautakunnan hyväksymän ympäristöterveydenhuollon taksan mukaisesti.

Toiminnassa olevan elintarvikehuoneiston valvonnassa tarkastus ei aina kata koko yrityksen toimintaa. Oiva-ohjeissa tarkastettaviksi määritellyistä asioista osan on katsottu olevan korkean elintarviketurvallisuusriskin kohtia, joita tarkastetaan usein, esim. jokaisella kerralla. Muut kohdat tarkastetaan tarkastajan harkinnan mukaan vähintään kerran kolmessa vuodessa tai silloin, jos niissä tarkastuksella huomataan epäkohtia.

Tarkastukset tehdään lainsäädännön mukaan pääsääntöisesti ennalta ilmoittamatta. Tarkastuksesta voidaan ilmoittaa etukäteen, mikäli tarkastuksen sujuvuuden kannalta on välttämätöntä, että esim. tietty henkilö on paikalla. Tarkastukset pyritään tekemään silloin, kun valvontakohteessa on toimintaa. Joissakin tapauksissa tarkastus voidaan toteuttaa myös muulloin, kuten aamulla ennen toiminnan alkamista. Useimmiten tarkastus tehdään valvontakohteessa, mutta valvontaviranomainen voi myös pyytää dokumentteja etukäteen tarkastettavaksi ja tarkastaa esimerkiksi asiakirjoja tai omavalvontajärjestelmän kirjauksia virkapaikallaan.

Kontaktimateriaalitoimijoita valvotaan Ruokaviraston kontaktimateriaalien valvontaohjeen mukaisesti. Tarkastuksella käytetään Ruokaviraston laatimaa lomaketta ja tarkastuksesta lähetetään toimijalle pöytäkirja.

Alkutuotantotiloja tarkastetaan riskiperusteisesti laadittavan valvontasuunnitelman mukaisesti. Tarkastusajankohta sovitaan ennalta toiminnanharjoittajan kanssa. Tarkastuksilla käytetään apuna Ruokaviraston laatimaa tarkastuslistaa. Tarkastuksilla käydään läpi alkutuotantopaikan ja toiminnan taustatiedot, alkutuotantoon laadittu omavalvontakuvaus sekä toimintaan käytettävät tilat, laitteet ja välineet. Samoin tarkastetaan alkutuotannon henkilöstön elintarvikehygieniaan, tuotteiden laadunvalvontaan ja tuotteiden käsittelytapaan liittyviä asiakokonaisuuksia sekä alkutuotannossa käytettävän veden laatuvaatimuksia. Lisäksi tarkastuksilla kiinnitetään huomiota alkutuotannon jäljitettävyyteen ja kirjanpitovelvoitteisiin, kasvinsuojeluaineiden ja lannoitteiden asianmukaiseen käyttötapaan, viljelmien haittaeläinten torjuntaan ja jätehuollon toteuttamiseen.

Ennalta suunnittelemtomia tarkastuksia ja selvityksiä voidaan joutua tekemään esimerkiksi elintarvikkeiden välityksellä leviävien epidemioiden selvittämiseksi tai RASFF-ilmoitusten (EU-komission ylläpitämä hälytysjärjestelmä) perusteella tuotteiden määräpaikkojen selvittämiseksi ja takaisinvedon varmistamiseksi.

Tarkastuksella havaitut tiedot kirjataan valtakunnalliseen VATI-tietojärjestelmään. Oiva-julkaisujärjestelmä lähettää Oiva-tarkastuksista valvojan pyynnöstä toimijalle paperisen Oiva-raportin. Raportti julkaistaan Oivahymy.fi-hakupalvelussa ja se tulee laittaa kohteessa esille asiakassisäännönnin yhteyteen ja yrityksen verkkosivujen ensimmäiselle sivulle, kun yritys markkinoi elintarvikkeita sivuillaan.

2.7. Valvontakohteiden riskinarviointi ja tarkastustiheys

Elintarvikehuoneistossa harjoitettavan toiminnan laatua arvioidaan erilaisten mahdollisten riskien suhteen sekä huoneiston käyttöönottoaiheessa, että toiminnan aikana. Valvontakohteiden riskinarviointi tehdään Ruokaviraston ohjeen 10503/2 "Elintarvikehuoneiston riskiluokitus ja valvontatarpeen määrittäminen" mukaisesti. Kohteet luokitellaan ohjeessa määriteltyihin toiminta- ja kokoluokkiin. Valvojat pisteyttivät omat kohteensa olemassa olevien tietojen perusteella, mistä saadaan määriteltyä kullekin kohteelle riskiperusteinen valvontatiheys. Alkutuotantotilojen suunnitelman mukaisia tarkastuksia tehdään riskiperusteisesti Ruokaviraston alkutuotannon riskiarviointiohjeen mukaisesti.

Uudet ilmoitetut elintarvikehuoneistot tarkastetaan ensimmäisen kerran kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta ja laitokset ennen laitoshyväksymispäätöksen tekemistä. Tarkastusten aikana kerätään lisää tietoa esim. kohteen koosta sekä tuotanto- ja tarjoilumääristä tulevien vuosien valvonnan suunnittelun pohjaksi. Taulukko suunnitelluista tarkastusmääristä kohderyhmittäin on tämän valvontasuunnitelman liitteenä.

2.8. Näytteenotto

Elintarvikelain mukaan kunnan tulee tehdä valvontasuunnitelma, johon on sisällytetty näytteenotto ja näytteiden tutkiminen. Viranomaisnäytteenotolla voidaan todentaa toimijan omavalvontajärjestelmän toimivuutta, mikrobikriteeriasetuksen vaatimustenmukaisuuden täyttymistä ja mikrobiologista turvallisuutta elintarvikkeista, jolle ei lainsäädännössä ole asetettu erityisiä kriteereitä. Näytteenoton avulla voidaan myös saada tietoa markkinoilla olevien tuotteiden mikrobiologisesta laadusta ja tuotanto- tai valmistustilojen puhdistuksen riittävydestä sekä tutkia ruokamyrkytys-epidemiaa ja epäilyjä mahdollisista petoksellisesta toiminnasta.

Ruokaviraston ohje 10502/2 "Elintarvikkeiden mikrobiologinen näytteenotto ja analyysit" suosittelee näytteenoton kohdistuvan patogeenisten mikrobien tutkimiseen projektiluontoisesti. Lahden ympäristöterveyden näytteenottosuunnitelman tarkoituksena on todentaa elintarvikealan laitosten omavalvonnan toimivuutta. Näytteenottosuunnitelman mukaisia näytteitä otetaan valvontakäyntien yhteydessä. Näytteenottosuunnitelmaa voidaan lisäksi laajentaa vaihtuvilla tutkimusprojekteilla. Näitä pyritään kohdistamaan helposti pilaantuviin, sellaisenaan syötäviin tuotteisiin, joiden laatuun toimija voi itse vaikuttaa. Tulevista näytteenotoista ei ilmoiteta toimijoille etukäteen, jollei tähän ole tarvetta esimerkiksi erityisjärjestelyihin liittyen.

Näytteenottosuunnitelmiin sisältyvien näytteiden lisäksi voidaan ottaa toimijan kustannuksella omavalvonnan valvontanäytteitä, jos havaitaan, että toimija ei ole noudattanut omavalvontasuunnitelmansa näytteenottoa. Lahden ympäristöterveydessä on varauduttu myös kuluttajavalitusten perusteella tehtäviin tutkimuksiin, elintarvikkeista aiheutuvien terveysvaaratilanteiden tutkimuksiin ja ruokamyrkytysten selvittämiseksi tarvittaviin tutkimuksiin, joiden tutkiminen tehdään kaupungin kustannuksella.

2.9. Painopisteet ja projektit

Elintarvikeketjun monivuotista kansallista valvontasuunnitelmaa (VASU) on päätetty jatkaa vuodelle 2020. Vuodesta 2021 eteenpäin on tavoitteena laatia kokonaan uusi VASU, johon pohditaan suurempia rakenteellisia muutoksia. Vuoden 2020 elintarviketurvallisuuden painopisteiksi on valtakunnallisesti määritelty uuden VASU:n suunnittelutyön ohella valvonnan toimenpiteiden loppuunsaattaminen sekä elintarviketurvallisuutta ja kuluttajien tiedonsaantia heikentävien asioiden painottaminen tarkastusten suunnittelussa. Paikallisesti näitä voidaan toteuttaa painottamalla Oiva-arvioinnin C- ja D-arvosanoista aiheutuvien toimenpiteiden loppuunsaattamista, korostamalla kunnossapitoa, puhtaanapitoa ja markkinointia koskevien Oiva-rivien roolia suunnitelman mukaisissa tarkastuksissa sekä osallistumalla valtakunnalliseen suolan ja ravintoarvomerkintöjen valvontaprojektiin.

Lahden ympäristöterveys pyrkii vuosittain osallistumaan aktiivisesti sekä valtakunnallisiin, että alueellisiin (esimerkiksi Päijät- ja Kanta-Hämeen valvontayksiköiden kanssa yhdessä toteutettaviin) projekteihin. Suunnitelmallista valvontaa voidaan täydentää myös paikallisilla Lahden kaupungin omilla valvonta- ja näytteenottoprojekteilla. Riittävän laajan ja hyvin suunnitellun valvontaprojektien avulla saadaan yksittäisiä otoksia oikeampaa ja kattavampaa tietoa elintarvikevälitteisistä vaaroista elintarvikeketjussa sekä tuotteissa esiintyvistä elintarvikkeiden laatua kuvaavista tekijöistä. Projektiluonteisesti otettavien elintarvikenäytteiden näytteenotto- ja analyysikustannukset maksetaan kaupungin näytteenottomäärärahasta.

3. Terveysuojelun valvontasuunnitelma

Terveysuojelulain tavoitteena on suojella ihmisen terveyttä mm. huomioimalla terveysuojelu yhteiskunnan eri toimintoja suunniteltaessa. Terveysuojeluun kuuluu terveyshaittojen ennalta ehkäisy ja todettujen haittojen poistaminen tai vähentäminen. Terveyshaittoja voi syntyä esimerkiksi talousveden ja uimaveden laadusta, puutteellisesta hygieniasta sekä asuntojen, koulujen ja julkisten tilojen sisäilman laadun seurauksena

3.1. Ilmoitetut ja hyväksytyt valvontakohteet

Useimmat terveysuojelulain mukaiset valvontakohteet vaativat joko viranomaisen hyväksynnän tai ovat ilmoituksenvaraisia. Terveysuojeluviranomainen tekee hakemusta koskevan päätöksen tai ilmoituksen käsittelyn, jolloin toiminta tulee yleensä suunnitelmallisen valvonnan kohteeksi. Kohteilta on perusteltua vaatia ilmoitus, mikäli esim. toiminnanharjoittaja vaihtuu tai tiloissa ja/tai toiminnassa tapahtuu olennaisia muutoksia. Hakemusten ja ilmoitusten käsittelystä sekä säännöllisestä valvonnasta peritään ympäristöterveydenhuollon taksan mukaiset maksut.

Kotirauhan piiriin kuuluviin tiloihin perustettavasta terveysuojelulain mukaisesta ilmoitusvelvollisesta toiminnasta on tehtävä ilmoitus terveysuojeluviranomaiselle, jolloin viranomainen saa tiedon toiminnan harjoittajasta ja voi antaa ohjausta ja neuvontaa. Toimintaa ei kuitenkaan valvota suunnitelmallisena valvontana. Kotirauhan piiriin kuuluviin tiloihin suoritetaan tarkastus ainoastaan, mikäli epäillään vakavaa terveyshaittaa. Tällöin tarkastuksen suorittamiseen on oltava kunnan terveysuojeluviranomaisen antama kirjallinen määräys. Mikäli toiminnanharjoittaja haluaa kotirauhan piirissä olevan toiminnan tarkastettavan, on hänen itse pyydettävä tarkastusta, jolloin tarkastus voidaan suorittaa myös kotirauhan piirissä olevaan kohteeseen.

Valvontasuunnitelman ulkopuolelle jäävien kohteiden valvontaa tehdään yhteydenottojen perusteella. Nämä suunnittelemattomat valvontatapaukset ovat ensisijaisia suhteessa säännölliseen valvontaan, sillä yleensä niiden taustalla on epäily terveyshaitasta.

3.2. Asumisterveys ja muu terveyshaittaepäily

Epäiltäessä asunnossa tai muussa oleskelutilassa terveyshaittaa aiheuttavaa olosuhdetta, tulee ensisijaisesti ottaa yhteys isännöitsijään/kiinteistöön tai siihen tahoon, jonka vastuulla haitta on. Mikäli vastuutaho ei ryhdy toimenpiteisiin tai haitta edelleen jatkuu, on haitasta kärsivän mahdollista tehdä asiasta tarkastuspyyntö Lahden ympäristöterveydelle.

Tarkastuksen tavoitteena on selvittää, aiheuttavatko olosuhteet asunnossa tai muussa oleskelutilassa terveyshaittaa. Tarkastus tehdään pääsääntöisesti virka-aikana ja siitä ilmoitetaan etukäteen kaikille osapuolille. Tarkastukseen sisältyy mm. aistinvaraisia havaintoja sekä mahdollisia tutkimuksia ja mittauksia. Asunnon tarkastuksille on laadittu Lahden ympäristöterveyden toiminto-ohje TO 6310 Asuinhuoneiston tarkastusohje. Terveyshaitan esiintymistä arvioidaan terveysuojelulakiin, asumisterveysasetukseen ja Valviran julkaisemaan asumisterveysasetuksen soveltamisohjeeseen perustuen. Tarkastushavainnot kirjataan tarkastuspöytäkirjaan, joka lähetetään kaikille asianosaisille.

Jos tarkastuksella todetaan olosuhteita, joista voi aiheutua terveyshaittaa tilassa oleskelevalle, kehoitetaan haitasta vastuussa olevaa ryhtymään toimenpiteisiin haitan ja siihen johtaneiden tekijöiden selvittämiseksi ja poistamiseksi. Tarvittaessa voidaan tilan käyttöä rajoittaa tai antaa määräyksiä esimerkiksi rakenteellisten kuntotutkimusten tai sisäilmatutkimusten tekemiseksi. Mikäli asuntoon tai muuhun oleskelutilaan tehdään

terveyshaittaa kartoittavia tutkimuksia ulkopuolisen asiantuntijan toimesta, voidaan tutkimusraportin asiakirjatarkastuksen perusteella antaa terveydensuojeluviranomaisen lausunto mahdollisen terveyshaitan esiintyvyydestä.

Ensimmäinen tarkastuskäynti on maksuton. Seuraavat tarkastukset sekä mittaukset, tutkimukset ja selvitykset ovat maksullisia. Näytteiden analyysikustannukset ja näytteenottotyö ovat aina maksullisia. Jos terveyshaittaa aiheuttavia olosuhteita ei todeta, asian käsittely ympäristöterveydessä päättyy.

3.3. Radon

Säteilylain mukaan kunnan terveydensuojeluviranomainen valvoo talousveden sekä asuntojen ja muiden oleskelutilojen sisäilman radonpitoisuuden viitearvojen noudattamista. Muita oleskelutiloja ovat mm. koulut, päiväkodit, liikuntatilat, kylpylät, uimahallit, majoitushuoneistot, kauneushoitolat, tehostettu palveluasuminen ja vastaanottokeskukset. Näissä henkilömäärä on yleensä tilojen kokoon nähden asuntoja suurempi ja niissä oleskelee muitakin kuin työntekijöitä, joten toiminnanharjoittajien on annettava selvitys sisäilman radonpitoisuudesta.

Talousveden radonpitoisuuden ollessa 300–1000 Bq/l, kunnan terveydensuojeluviranomaisen on harkittava korjaavien toimenpiteiden tarpeellisuus riskinarvioinnin perusteella. Jos radioaktiivisuuden laatuvaatimus 1000 Bq/l ei täyty, on kunnan terveydensuojeluviranomaisen viivytyksettä ilmoitettava siitä Säteilyturvakeskukselle (STUK). Tällöin STUK antaa tarvittavat määräykset säteilyaltistuksen rajoittamiseksi. Pienten talousvettä toimittavien laitosten valvonnassa (STMa 401/2001) on huomioitava, että radonin enimmäispitoisuus on laatusuositus. Tällöin valvonnasta vastaa kunnan terveydensuojeluviranomainen. Terveydensuojeluviranomainen voi tarvittaessa olla yhteydessä STUK:in, joka auttaa mm. riskinarvioinnissa.

3.4. Fluorisoivat kaasut (otsoni ja F-kaasuasetus)

Otsoniasetuksen tarkoituksena on estää otsonikerroksen heikentymistä. Se koskee asetuksen liitteessä erikseen lueteltuja otsonikerrosta heikentäviä aineita, ja siinä säädetään näiden aineiden asteittaisesta käytöstä luopumisesta. Otsoniasetuksessa määrätään lisäksi, että jäsenvaltioiden on suoritettava riskianalyysiin perustuvia tarkastuksia varmistaakseen, että yritykset noudattavat asetusta. F-kaasuasetuksen tavoitteena on rajoittaa, estää ja vähentää fluorattujen kasvihuonekaasujen päästöjä. Asetuksessa säädetään F-kaasujen markkinoille saattamisen asteittaisesta vähentämisestä, F-kaasuja ja niitä sisältäviä laitteita koskevista käytörajoituksista ja kielloista sekä F-kaasujen käsittelyä koskevista pätevyysvaatimuksista ja laitteiden vuoto-tarkastuksista. Molemmat asetukset sisältävät laitteiden huoltoa ja vuotojen ehkäisyä koskevia säädöksiä, jotka Suomen lainsäädännössä on sisällytetty ympäristönsuojelulakiin sekä erilliseen huoltoasetukseen.

Terveydensuojeluviranomaiset ja elintarvikevalvontaviranomaiset valvovat lainsäädännön noudattamista omilla toimialoillaan. Valvontaa voidaan suorittaa joko muiden lakialojen valvonnan yhteydessä tai erillisinä kohdennettuina tarkastuksina. Mikäli tarkastuksella havaitaan puutteita, annetaan toiminnanharjoittajalle kirjallinen korjauskehoitus, josta toimitetaan kopio kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tai asianomaiselle ELY-keskukselle jatkotoimenpiteitä varten. Rekisteristä löytymättömästä huoltoyrityksestä tai huoltohenkilöstä ilmoitetaan myös kirjallisesti Tukesille.

Lahden ympäristöterveys käynnistää valvontaohjelmakauden aikana asetusten mukaisten valvontakohteiden kartoitustyön ja valvonnan suunnittelun, jotta valvontaa voidaan alkaa toteuttamaan riskiperusteisesti ja ympäristöhallinnon ohjeessa 3/2015 annettuja linjauksia sekä ympäristöhallinnon f-kaasuvalvontaa koskevilla verkkosivuilla julkaistuja päivitettyjä lisäohjeita noudattaen. F-kaasuasetuksen mukainen valvonta on asiakkaalle maksullista.

3.5. Ennakoiva terveydensuojelutyö

3.5.1. Lausunnot

Sisäilmatutkimukset veloitetaan tarvittaessa teettämään terveydensuojelulain mukaisilla ulkopuolisella asiantuntijalla. Näiden mittauksien perusteella tehtyjä raportteja arvioidaan ja niistä annetaan lausuntoja katsoen kokonaisuutta ja arvioiden mahdollista terveyshaitan syntymistä.

Ympäristönsuojelulain mukaan lupaviranomaisen on pyydettävä hakemuksesta lausunto toiminnan sijaintikunnan terveydensuojeluviranomaiselta. Lausunnon antaminen on keskeinen ja haittoja ennaltaehkäisevä vaikuttamistapa ja vastinevaiheessa luvanhakijan on otettava lausunnon vaatimukset vakavasti. Esiin otettavia asioita ovat esim. toiminnan vaikutuspohjaveden ja sitä kautta elintarvikelaitosten ja asutuksen talousveden laatuun sekä toiminnasta aiheutuva mahdolliset melu-, pöly- ja muut haitat.

3.5.2. Sidosryhmätyöskentely

Lahden ympäristöterveyden kuuluu samaan vastuualueeseen ympäristöpalveluiden sekä rakennusvalvonnan kanssa, joten yhteistyö näiden yksiköiden välillä on päivittäistä ja sujuvaa. Ympäristölupa-asioiden käsittelyssä terveydensuojeluviranomaisen lausuntoa pyydetään tarvittaessa. Asioista keskustellaan myös epävirallisesti ja ympäristöterveyden asiantuntijoiden näkemys otetaan vastaan mm. lupa-asioiden käsittelyvaiheessa. Ympäristöterveydellä on edustus rakennusvalvonnan viikoittaisessa viranomaispalaverissa, jossa käsitellään kaikki kaupungin alueelle sijoittuvat rakennuslupahakemukset. Tulevat ympäristöterveyden valvontakohteet saadaan näin mahdollisimman kattavasti lausuttavaksi kohteista myöhemmin vastaaville ympäristöterveyden viranhaltijoille. Ympäristöterveyden henkilökunnan kesken käydään lisäksi viikoittain läpi uudet valvontaan liittyvät rakennuslupahakemukset.

Yhteistyötä kaavoituksen ja maankäytön kanssa pyritään kehittämään suunnitelmakauden 2020-2024 aikana mm. siten, että ympäristöterveyden viranhaltijat osallistuisivat tarvittaviin viranomaisneuvotteluihin parhaan mahdollisen terveyshaittoja ennalta ehkäisevä vaikutuksen saavuttamiseksi.

3.6. Muut valvontakohteet

Suunnitelmallisten tarkastusten ulkopuolinen toiminta

Lahden kaupungissa ympäristöterveyden henkilöstön resursseja vievät runsaasti myös muut kuin suunnitelmallisen valvonnan tehtävät, joista ei voida periä maksua. Tällaista ei-suunnitelmallista toimintaa ovat esimerkiksi:

Asiakasyhteydenotot sekä näihin liittyvät selvitykset ja valvontatoimet (reaktiivinen valvonta).

Toimiminen terveydensuojeluasioiden asiantuntijana, neuvojana ja ohjaajana erilaisissa ryhmissä, kuten: kaupungin sisäilmaryhmä, koulujen ja päiväkotien sisäilmaryhmät, pohjavesityöryhmä ja hulevesityöryhmä.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista mukaisissa kohteissa talousvettä käytetään osana julkista tai kaupallista toimintaa ja talousvesi otetaan kiinteistön vesilaitteistolla. Terveydensuojelulain mukaisen suunnitelmallisen valvonnan tarkastuksiin eivät kuulu elintarvikehuoneistojen, päiväkotien, vanhainkotien tms. omaan käyttöön tarkoitetut kaivot. Terveydensuojeluviranomainen valvoo kuitenkin kaivojen talousveden laatua säännöllisesti talousvesiasetuksen mukaisesti. Kohteen suunnitelmallisen valvonnan tai talousveden näytteenoton yhteydessä voidaan tarkastaa myös kaivo ja sen rakenteet.

3.7. Tarkastusten määrittely ja sisältö

Terveydensuojelulain mukaisen tarkastuksen tavoitteena on selvittää, aiheutuuko toiminnasta terveyshaittaa tai esiintyykö tarkastuskohteessa sellaisia tekijöitä ja olosuhteita, joiden vuoksi terveyshaitta voi syntyä. Mikäli tarkastuksessa todetaan puutteita toiminnassa tai olosuhteissa, antaa terveydensuojeluviranomainen haitan estämiseksi ja tilanteen korjaamiseksi tarpeelliset ohjeet, toimenpidekehotukset tai -määräykset. Tarkastukseen liittyy tavallisesti aistinvaraista tarkastelua ja arviointia sekä mahdollisesti mittauksia ja näytteenottoa jatkotutkimuksia varten.

Talousvettä toimittavien laitosten (asetukset 1352/2015 ja 401/2001) osalta tarkastusten kohteina ovat vedenjakelualueet. Tarkastukseen sisältyvät useiden vedenottamoiden tarkastuskäynnit niin, että jokainen vedenottamo tarkastetaan vähintään kolmen vuoden välein. Lisäksi vesilaitoksen toiminta tarkastetaan riskinarvioinnin mukaisesti vähintään vuosittain. Talousvesilaitosten valvonnassa käytetään Valviran ohjetta "TO 1: TALOUSVETTÄ TOIMITTAVAT LAITOKSET JA VEDENOTTAMOT" ja sen perusteella valvontayksikössä tehtyä tarkastuslomaketta. Tarkastukset raportoidaan VATI-tietojärjestelmän kautta. EU-vesilaitosten (tuotantomäärä <math><1000\text{m}^3/\text{d}</math>) tiedot raportoidaan vuosittain kutakin kalenterivuotta seuraavan kolmen kuukauden kuluessa Etelä-Suomen aluehallintovirastoon, joka raportoi tiedot edelleen Euroopan Unionin tietokantaan.

Talousvesivalvonnassa toteutetaan runsaasti asiakirjatarkastuksia, kuten näytetulosten ja omavalvonnan tarkastusta ja kommentointia, valvontatutkimusohjelmien toteutumisen tarkastusta, valvontatutkimusohjelmien ja näytteenottosuunnitelmien päivytystä jne. Lisäksi valvontasuunnitelman ulkopuolella otetaan kantaa mm. häiriötilanteiden selvittelyyn. Häiriötilanteista ilmoitetaan viivytyksettä aluehallintovirastolle. Jokaisen häiriötilanteen jälkeen aluehallintovirastolle ja sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle toimitetaan yhteenveto häiriötilanteen hallintaan saamiseksi toteutetuista toimenpiteistä.

Uimarannat tarkastetaan vuosittain ennen uimakauden alkua uimarannan ylläpitäjän kanssa Valviran ohjeen "TO 2: UIMARANNAT" mukaisesti. Valvontaa tehdään EU-uimarannoilla (ka >100 käyttäjää/vrk) myös säännöllisesti koko uimakauden ajan uimavesinäytteenoton yhteydessä tai asiakasyhteyden ottojen perusteella. EU-uimarantojen valvontatiedot raportoidaan uimavesinäytetulosten kanssa vuosittain marraskuussa Etelä-Suomen aluehallintovirastolle.

Muut liikunta- ja virkistyspaikat tarkastetaan neljän vuoden välein erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Uimahallit, kylpylät ja uima-altaat tarkastetaan Valviran ohjeen "TO 3: UIMAHALLIT, KYLPYLÄT JA UIMA-ALTAAT" mukaisesti 1–2 kertaa kahdessa vuodessa. Uimahallien lisäksi valvonta kohdistuu myös yleisiin altaisiin. Yleisellä altaalla tarkoitetaan vuokrakäytössä olevia uima-altaita sekä julkisten tilojen, kuten koulujen, tai laitosten palvelutalojen yhteydessä olevia uima-altaita. Terveyspalveluiden yhteydessä olevat uima-altaat, kuten sairaaloiden uima-altaat eivät kuulu valvonnan piiriin.

Koulut, päiväkodit ja vanhainkodit tarkastetaan Valviran ohjeen "TO 5: KOULUT, PÄIVÄKODIT JA VANHAINKODIT" mukaisesti kolmen vuoden välein. Näihin pyritään mahdollisuuksien mukaan tekemään yhteistarkastukset tarvittavien viranomaisten ja sidosryhmien kesken. Kaikki Lahden koulut, oppilaitokset ja päiväkodit sijaitsevat radonalueella. Kaupungin kiinteistöjen hallinnasta vastaa Lahden kaupungin Tilakeskus, jolta on saatu radonmittausten tuloksia. Lisäksi valvonta-alueella on useita yksityisomistuksessa olevia koulu-, päiväkotij- ja vanhainkoti-kiinteistöjä.

Solariumit, kosmetologiset huoneistot, tatuointi ja lävistys sekä muu ihon käsittely ja hoito ym. toiminnot tarkastetaan Valviran ohjeen "TO 7: PARTURI-KAMPAAMOT, KAUNEUSHOITOLAT, SOLARIUMIT, TATUOINTILIIKKEET JA VASTAAVAT" mukaisesti kolmen vuoden välein, solariumit viiden vuoden välein. Kauneushoitoloihin tehdään valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset riskinarvioinnin perusteella painotuksen ollessa ihoa lävistäviä toimenpiteitä tekevissä yrityksissä. Parturi-kampaamoihin ei tehdä valvontasuunnitelman mukaisia tarkastuksia, vaan tarkastuksia suoritetaan ainoastaan valitustapauksissa terveyshaittaa epäiltäessä.

Kokoontumis- ja majoitushuoneistot tarkastetaan Valviran ohjeen ”TO 8: KOKOONTUMIS- JA MAJOITUSHUONEISTOT” mukaisesti 3–5 vuoden välein.

Kaikista tarkastuksista kirjoitetaan tarkastuspöytäkirja, joka toimitetaan toiminnanharjoittajalle. Mikäli tarkastuksilla havaitaan epäkohtia, annetaan toiminnanharjoittajalle määräaika, jonka kuluessa epäkohta tulee korjata. Jos epäkohta voi vaarantaa ihmisten terveyden, tulee se korjata välittömästi tai toiminta suljetaan, kunnes on varmistettu, ettei terveydelle enää aiheudu vaaraa. Määräajan umpeuduttua kohteeseen tehdään uusintatarkastus, tai jos korjaus voidaan todentaa esim. valokuvan avulla, voidaan uusintatarkastus tehdä asiakirjatarkastuksena.

3.8. Valvontakohteiden riskinarviointi ja tarkastustiheys

Terveydensuojelulain mukaiset valvontakohteet on tarkastettava riittävän usein ja siten, että oleellimmat terveydensuojelun näkökohdat tulevat katetuiksi tarkastuksissa. Terveydensuojelulain mukaiset, suunnitelmallisen valvonnan kohteet jaetaan kolmeen riskiluokkaan, joiden perusteella määritetään valvontakohtetypin yleinen tarkastustiheys. Riskinarvioinnin perusteella kohdekohtaista tarkastustiheyttä voidaan lisätä tarpeelliseksi katsotulla määrällä tai vähentää enintään puoleen valvontaohjelmassa määritellystä kohtetyyppiin perustuvasta tarkastustiheydestä. Riskinarviointi perustuu toiminnan aiheuttamiin terveysuhkiin ja/tai valvottavan tilan olosuhteisiin, joista voi aiheutua terveyshaittaa.

Lahden kaupungin alueen kohteille on tehty riskinarviointi Valviran riskinarviointiohjeistuksen mukaisesti. Kohteet on luokiteltu riskiluokkiin, joiden valvontasuunnitelman mukaisten tarkastusten lukumäärä vaihtelee kahdesta vuodesta aina viiden vuoden välein tehtävään tarkastukseen. Taulukko suunnitelluista tarkastusmääristä kohderyhmittäin on tämän valvontasuunnitelman liitteenä.

Koska suunnitelman ulkopuolisten tarkastusten (kuten erikseen pyydyt asunnontarkastukset, joita tulee keskimäärin 150–200 kpl vuodessa) lukumäärä on huomattava, voidaan Valviran ohjeen mukaisen riskinarvioinnin lisäksi tehdä tarvittaessa paikallista riskinarviointia. Tällöin tarkastuksia painotetaan kohteisiin, joissa lapset, nuoret tai muut erityisryhmät viettävät aikaa useita tunteja päivittäin (koulut, päiväkodit). Painoalueina ovat myös, talous- ja uimavedet, joiden välityksellä voi saastumistapauksissa terveyshaitalle altistua runsaasti ihmisiä, sillä esim. talousvettä jaellaan Lahdessa laajalle alueelle ja suurelle määrälle vedenkäyttäjiä.

Valvontakohtetypin tarkastukseen keskimääräisesti käytettävän ajan arvioimiseksi otetaan huomioon tarkastuksen tarkoitus, valmistelu, sisältö ja pöytäkirjan laatiminen. Matkat valvontakohteeseen ja takaisin eivät sisälly tarkastukseen käytettävään aikaan. Riskinarvioinnin perusteella on määritelty tarkastuksille kuluva aika, joka vaihtelee välillä 2–15 tuntia tarkastuskohteesta riippuen.

3.9. Näytteenotto

Talousvesi ja uimavesi

Talousvettä toimittavan laitoksen näytetulokset raportoidaan vedenjakelualueen tarkkuudella. Vesilaitosten valvontatutkimusohjelmat tehdään ja päivitetään yhdessä vesilaitosten kanssa niin, että lainsäädännön vaatimukset täyttyvät sekä jatkuvan valvonnan että jaksottaisen valvonnan osalta. Valvontatutkimusohjelmat on toimitettu tiedoksi Etelä-Suomen aluehallintovirastolle ja Hämeen ELY-keskukselle. Vesilaitokset ottavat itsenäisesti omat käyttötarkkailunäytteensä, ja myös niiden tulokset toimitetaan Ympäristöterveyden viranhaltijoille, mikäli käyttötarkkailunäytteissä ilmenee poikkeamia. Osa käyttötarkkailunäytteistä tutkitaan vesilaitosten omissa laboratorioissa. Näytetulokset viranomaisnäytteistä toimitetaan laboratoriosta suoraan ympäristöterveyteen ja tuloksia seurataan. Jos tuloksissa on toimenpiderajat ylittäviä arvoja, otetaan välittömästi yhteyttä ko. vesilaitokseen ja selvitetään poikkeaman syy ja ohjeistetaan jatkotutkimusten tekemiseen. Talousvesinäytteiden tulokset raportoidaan aiemmin esitetyn mukaisesti.

Uimavesinäytteenotto sekä rannoilta että altaista toteutetaan vuosittaisten suunnitelmien mukaisesti. Suunnitelma on laadittu Valviran ohjeistuksia sekä lainsäädännön vaatimuksia noudattaen. Uimavesinäytteet ottaa ympäristöterveystarkastaja, joka tekee näytteenoton yhteydessä myös rannan tai altaan valvontaa. Näytteet hyväksytyssä laboratorioissa ja tulokset toimitetaan ympäristöterveyteen sähköisesti. Tulokset tarkastetaan välittömästi. Poikkeavien tulosten ilmetessä otetaan yhteyttä toiminnanharjoittajaan, otetaan uusintänäytteet ja kirjoitetaan lausunto laatuvaatimusten poikkeamista uima-altaiden osalta. Tarvittaessa vaaditaan korjaavia toimenpiteitä määräajan puitteissa ja niiden tulosten todentamiseksi otetaan uusintänäytteitä tai esim. pintapuhtausnäytteitä.

Suunnitelman mukaisia uima-allasvesinäytteitä otetaan säännöllisesti kahden viikon välein ympäri vuoden. Näytteenottokohteiden sekä valvontänäytteiden määrä voi vaihdella vuosittain esim. toiminnanharjoittajan aloittaessa tai lopettaessa tai suurempien uimahalliremonttien seurauksena. Kesäaikana kaikilta uimarannoilta (12 kpl) otetaan uimavesinäytteitä kerran kuussa kesä-elokuun aikana ja lisäksi EU-rannoilta (7 kpl) kertaalleen ennen uimakauden alkua. Rannoilla tehdään myös sinileväseuranta. Sinileväseurantaan kuuluu aistinvarainen sinilevätarkkailu uimavedestä sekä uimareiden ohjeistaminen sinilevätiedoilla uimarantojen ilmoitustaululla ja Lahden ympäristöterveyden verkkosivuilla. Sinilevätarkkailua tehdään myös uimareiden ilmoitusten perusteella sekä loppukesästä, kun sinilevän muodostuminen uimarantaveteen on todennäköistä. Uimarantavesien näytetulokset toimitetaan rantojen ilmoitustauluille sekä Lahden kaupungin uimarantakohtaisille verkkosivuille. Uimarantojen sekä uimahallien osalta pidetään vuosipalaverit niiden toiminnasta ja ylläpidosta vastaavien tahojen kanssa.

Häiriötilanteissa näytteet ottaa joko kunnan terveydensuojeluviranomainen tai sertifioitu näytteenottaja. Kunnan terveydensuojeluviranomainen vastaa viranomaisnäytteiden ottamisesta ja näytteenoton luotettavuudesta.

Muut näytteet terveydensuojelulain valvonnassa

Muu suunnitelmalliseen valvontaan liittyvä näytteenotto voidaan kohdistaa tarpeen mukaan esimerkiksi valvontakohteen siivoustoiminnan omavalvonnan toimivuuden ja siivouksen tehokkuuden tarkistamiseen puh-
tausnäyttein, esim. *Pseudomonas aeruginosan* määritykset pintapuhtausnäyttein uimahalleista/-altaista.

Myös sisäilman laatua voidaan tarvittaessa selvittää erilaisilla näytteenotoilla ja mittauksilla. Tarkastuksilla voidaan tehdä nopeita ja yksinkertaisia mittauksia, kuten ilman lämpötilan tai suhteellisen kosteuden mittauksia, ilmanvaihtomittauksia, pintakosteuden suuntaa antava mittaus tai ilmavuotojen etsimistä. Mittauksia tehdään käytännössä melko harvoin itse (pääsääntöisesti tutkimukset suorittaa ulkopuolinen asiantuntija), mutta esim. kouluissa ja päiväkodeissa niitä voidaan tehdä joko valitusten perusteella tai suoritettujen korjausten jälkeen tilanteen pintapuoliseksi tarkistamiseksi.

3.10. Painopisteet ja projektit

Ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman teemana on yhtenäinen valvonta ja yhteistyö. Tätä teemaa tukevat terveysuojelulain valvontaohjelman painopisteet, joita ovat omavalvonnan tukeminen ja elinympäristöterveyden edistäminen.

Omavalvonnan tukemista voidaan tarkastuskäyntien yhteydessä toteuttaa selvittämällä, kuinka hyvin toimija tuntee oman toimintansa riskit ja millaisia riskienhallintakeinoja on käytössä. Terveyshaittariskien tunnistaminen saattaa vaatia viranomaisen antamaa ohjausta ja neuvontaa, jotta saavutetaan toivottu ennaltaehkäisevä vaikutus. Talousveden laatuun vaikuttavien riskien arviointi ja -hallintaa voidaan toteuttaa yhdessä talousvettä toimittavan laitoksen kanssa.

Elinympäristöterveyttä voidaan tehokkaasti edistää strategialähtoisellä viranomaisyhteistyöllä ja hyvällä häiriötilanteisiin varautumisella. Lahden ympäristöterveys on viime vuosina osaltaan panostanut vahvasti sekä häiriötilannesuunnitteluun ja tähän liittyviin harjoituksiin, että viranomaisyhteistyön kehittämiseen. Tätä tullaan jatkamaan ja toimintaan tullaan varaamaan riittävästi resursseja myös suunnitelmakauden 2020-2024 aikana.

Lahden ympäristöterveys pyrkii osallistumaan sopiviksi katsottaviin valtakunnallisiin tai alueellisiin projekteihin. Suunnitelmallista valvontaa voidaan täydentää myös paikallisilla Lahden kaupungin omilla projekteilla. Projektiluonteisesti otettavien näytteiden näytteenotto- ja analyysikustannukset maksetaan kaupungin näytteenottomäärärahasta.

4. Tupakkalain ja nikotiinikorvausvalmisteiden valvontasuunnitelma

4.1. Myynnin valvonta

Tupakkatuotteita ja nikotiinineiteitä saa myydä tai muutoin luovuttaa vähittäin vain myyntipaikan sijaintikunnan myöntämän myyntipaikka- ja luvanhaltijakohtaisen vähittäismyyntiluvan perusteella. Lahden ympäristöterveys käsittelee ja myöntää kaupungin alueelle haettavat tupakkatuotteiden ja nikotiinineiteiden vähittäismyyntiluvat sekä vastaanottaa ja käsittelee tukkumyynti-ilmoitukset.

Tupakkatuotteiden ja nikotiinineiteiden sekä nikotiinivalmisteiden myynnin ja markkinoinnin valvontaa tehdään elintarvikevalvonnan yhteydessä. Säännöllisen elintarvikevalvonnan ulkopuolisiin kohteisiin tehdään erilliset tupakkalain mukaiset tarkastukset.

4.2. Tupakointitilojen valvonta

Tupakointi on kielletty ravintoloiden, kahviloiden ja muiden ravitsemisliikkeiden kaikissa sisätiloissa, mutta jotkut ravintolayrittäjät ovat järjestäneet tupakoiville asiakkailleen erillisen tupakointitilan, johon on haettu hyväksyntä rakennusvalvontaviranomaiselta. Lahden ympäristöterveys valvoo tupakointitiloja koskevia sääntöjä tarkastuskäynnin.

4.3. Asuinyhteisöiden tupakointikiellot

Tupakkalain mukaan asuinyhteisö voi hakea kunnalta tupakointikiellon määräämistä asuinyhteisön rakennuksen huoneistoihin kuuluville parvekkeille, huoneistojen käytössä oleviin ulkotiloihin ja huoneistojen sisätiloihin. Kunnan on määrättävä tupakointikielto hakemuksessa tarkoitettuihin tiloihin, jos tiloista voi niiden rakenteiden tai muiden olosuhteiden vuoksi muutoin kuin poikkeuksellisesti kulkeutua tupakansavua toiselle parvekkeelle, toiseen huoneistoon kuuluvan ulkotilan oleskelualueelle tai toisen huoneiston sisätiloihin. Asuinyhteisön asuintilaan tupakointikielto saadaan määrätä vain, jos savun kulkeutuminen ei ole mahdollista rakenteiden korjaamisella tai muuttamisella kohtuudella ehkäistä ja asuintilan haltijalle on ennen kiellon määräämistä varattu mahdollisuus ehkäistä savun kulkeutuminen omilla toimenpiteillään.

Tupakointikieltohakemuksen viranomaiskäsitelyyn kuluva aika riippuu paljolti siitä, kuinka perusteellisesti hakemus on laadittu ja siihen tarvittavat liitteet koottu sekä kuinka useaa asianosaista tulee vielä hallintolain mukaisesti kuulla ennen kuin hakemus voidaan käsitellä. Perustuen lain voimassaoloajan historiadataan voidaan karkeasti arvioida uusia hakemuksia tulevan käsiteltäväksi vuosittain 4-8 kpl.

4.4. Muu valvonta

Tupakointikieltojen noudattamista ja tupakointialueiden merkitsemistä suurissa yleisötapauksissa valvotaan muun tapahtumavalvonnan yhteydessä. Tupakointikieltoja kouluissa ja oppilaitoksissa valvotaan niihin tehtävien terveydensuojelulain mukaisten tarkastusten yhteydessä.

Yhteydenottojen perusteella valvottavia asioita ovat mm. asuinyhteisöjen tupakansavuhaittoihin liittyvät valitukset, tupakan tai nikotiinivalmisteiden alaikäisille myyntiä koskevat ilmiannot sekä epäillyt markkinoinnin tai tupakointikieltojen rikkomukset. Valvontaa toteutetaan tällöin tarkastuksin ja tarvittaessa voidaan antaa lausuntoja tai käyttää hallinnollisia pakkokeinoja määräystenvastaisen toiminnan lopettamiseksi.

4.5. Tarkastusten määrittely ja sisältö

Tupakkatuotteita ja nikotiininesteiden tarkastuksessa käytetään VATI-järjestelmän tarjoamaa tupakkalain alaisten tuotteiden myyntipaikan tarkastuslomaketta. Nikotiinivalmisteille ei ole valmista tarkastuspohjaa, mutta niiden osalta tarkastetaan lainsäädännön edellyttämät asiat, kuten luvanvaraisten myyntipisteiden määrä ja myynnin valvottavuus. Tupakointitilojen tarkastuksissa käytetään VATI-järjestelmän tarjoamaa tupakointikieltojen ja -rajoitusten tarkastuslomaketta.

Tupakoinnista asuntoon aiheutuvaa hajuhaittaa kartoittavat tarkastuskäynnit pyritään ajoittamaan sellaiseen ajankohtaan, jolloin yhteyttä ottanut henkilö on esimerkiksi hajupäiväkirjansa perusteella todennut hajua yleisimmin esiintyvän. Tarkastukselle voi osallistua useampi tarkastaja, jolloin saadaan luotettavampi käsitys mahdollisesta hajusta. Tarkastuskäynneillä ilmassa voidaan todeta olevan tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden savua tai höyryä, jos se on nähtävissä, haistettavissa tai tunnettavissa. Tupakansavun haju on helposti erotettavissa muusta hajusta ja yhden tai useamman viranhaltijan selvästi toteama savuhavainto on osoitus savun kulkeutumisesta asuntoon. Aistinvarainen toteaminen riittää osoitukseksi tupakansavuhaitasta ja on suositeltavin menetelmä savun tai höyryn havainnointiin, sillä mittausmenetelmät niiden havaitsemiseksi ovat rajalliset. Jos tupakansavun hajua ei todeta, sovitaan uusi tarkastuskäynti (yhteensä enintään 3 tarkastuskäyntiä). Jos sovituilla tarkastuskerroilla ei todeta tupakansavun hajua sisäilmassa, voidaan savun ja höyryn kulkeutumista selvittää myös merkkiainetutkimuksella tai muulla soveltuvalla menetelmällä esimerkiksi suorittamalla koetupakointia epäillyllä parvekkeella tai ulkoalueella tupakansavun havaitsemisen kannalta suotuisan säätilan vallitessa.

4.6. Valvontakohteiden riskinarviointi ja tarkastustiheys

Tupakkalain suunnitelmallisessa valvonnassa pyritään noudattamaan vuosille 2020-2024 laadittuun valtakunnalliseen tupakkalain valvontaohjelmaan kirjattuja ohjeellisia tarkastustiheyksiä.

Tupakkatuotteiden myynnin, mainonnan ja esilläpidon valvontaa sekä vähittäis- että tukkumyyntipaikoissa on ohjeistettu tarkastamaan tiheydellä 0,5 eli joka toinen vuosi. Lahden alueella sijaitsee noin 150 tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden myyntipaikkaa. Muutama näistä on erillisellä sisäänkäynnillä varustettuja erikoisliikkeitä, jotka myyvät lähes yksinomaan tupakkalaissa tarkoitettuja tuotteita. Nikotiinivalmisteita myydään useissa elintarvikkeita myyvissä liikkeissä. Suositeltu tarkastustiheys huomioiden tupakan ja nikotiininesteiden sekä nikotiinivalmisteiden myyntitoimintaan suunnitellaan kohdistettavaksi tarkastuksia 75 kpl/vuosi.

Ravintolan ja muun ravitsemusliikkeen, jossa on erillinen tupakointitila, tarkastustiheydeksi on annettu 0,3. Tämä tarkoittaa, että vuosittain tarkastettaisiin kolmasosa tupakointiloista. Tupakointiloja arvioidaan olevan kaupungin alueella noin 15 kpl, joista suunnitellaan tarkastettavaksi 5 kpl/vuosi.

4.7. Näytteenotto

Tupakkalain ja lääkelain mukaisessa valvonnassa ei tehdä suunnitelmallista näytteenottoa. Näytteenotto voi tulla kyseeseen, mikäli epäillään esimerkiksi tuotteisiin tai markkinointikieltoon liittyvien säädösten rikkomista. Myös Valvira voi tehdä näytteenottopyyntöjä yksittäisissä valvontaan liittyvissä asioissa.

4.8. Painopisteet ja projektit

Tupakkalain valvontaohjelmakauden 2020-2024 painopisteet ovat:

- 1) Laittoman kaupan ehkäisy ja viranomaisten välinen yhteistyö, painopisteenä vuosina 2020-2021
- 2) Tuotevalvonta ja markkinoinnin valvonta, painopisteenä vuosina 2022-2024
- 3) Omavalvonnan tukeminen ja yhteistyö ehkäisevän päihdetyön kanssa, painopisteenä vuosina 2020-2024.

Valvonnalle määriteltyjä painopisteitä toteutetaan kiinnittämällä vuosien 2020-2021 aikana erityistä huomiota tupakan vähittäismyyntipakkausten uusiin pakollisiin turvaominaisuusmerkintöihin sekä jäljitettävyyjärjestelmän mukaisiin yksilöllisiin tunnisteisiin. Vuosina 2022–2024 aikana keskitytään valvonnassa niihin osalualueisiin, joissa kunnilla ja Valviralla on päällekkäistä valvontatoimivaltaa. Koko ohjelmakauden aikana pyritään löytämään hyviä käytäntöjä toiminnanharjoittajan omavalvonnan kytkemiseksi valvontakohteen riskinarviointiin sekä kartoittamaan millainen rooli tupakkalakia valvovalla viranomaisella voisi olla osana Lahden kaupungin alueen ehkäisevän päihdetyön toimintaa.

Lahden kaupungin ympäristöterveys osallistuu projekteihin käytettävissä olevien resurssien puitteissa. Projekteissa noudatetaan niitä koskevaa ohjeistusta ja aikataulua.

5. Eläinlääkintähuollon valvontasuunnitelma

5.1. Johdanto

Lahden eläinlääkintähuollon järjestää Lahden kaupungin ympäristöterveysyksikkö itsenäisesti. Päivystysjärjestelyissä tehdään yhteistyötä Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän kanssa. Tässä suunnitelman osassa kuvataan Lahden alueen eläinlääkintähuollon resurssit, infrastruktuuri sekä valvonnan ja palveluiden järjestäminen.

5.2. Painopisteet

Vuosittaisina painopisteinä on lainsäädännön muutosten toimeenpano. Kuntien valvonnan painopisteet ja näiden edellyttämät toimenpiteet vuodelle 2020 EHO:n ohjeistuksen mukaisesti ovat:

- Eläinten terveyteen liittyen yhteisesti koordinoitu eläintautivalmiusharjoitus sekä naudoilla, sioilla, kanoilla tai kalkkunoilla todetun salmonellan alkuperän ja levinneisyyden selvittämisen tehostaminen
- Sivutuotevalvontaan liittyen tilojen sivutuotevalvonta erityisesti raatojen säilytys, keräily ja hävitys.
- Lisäksi aluehallintovirasto voi määritellä joitakin alueen yhteisiä painopisteitä.

5.3. Valvonnan toimeenpano

Valvontaeläinlääkäri suorittaa ammattimaisen eläintenpidon eläinsuojeluvalvontaa sekä siipikarjatilojen salmonellavalvontaa vuosittain. Lahdessa on kaksi sivutuotelaitosta, joiden valvontaa Ruokavirasto suorittaa. Tarvittaessa Lahden kaupunki suorittaa sivutuotelaitosten valvontaa Ruokaviraston suunnitelman mukaisesti.

Kaikki valvontatiedot tallennetaan kohteittain kohdetietojärjestelmään. Valvontaeläinlääkäri pitää kirjaa määräämistään uusintakäynneistä, ja huolehtii uusintakäyntien suorittamisesta määrääjän umpeuduttua. Käynnit raportoidaan aluehallintovirastolle VYHA-järjestelmän kautta vuosittain.

5.4. Eläinten terveyden valvonta

Eläintautivalmius

Laajassa eläintauti- tai muussa häiriötilanteessa, jossa praktikkoeläinlääkärit joutuvat kiireellisiin virkatehtäviin eivätkä pääse hoitamaan peruspraktiikkaa, pyritään praktiikkaa pyörittämään sijaisjärjestelyin. Nykytilanteessa, jossa sijaisia käytetään viikoittain yhden praktikon työkuormituksen keventämiseksi, vakituisia sijaisia on useampi (2kpl) jolloin oletettavasti myös kiireellisessä tapauksessa sijainen olisi saatavilla. Lähiseudulla työskentelee useita yksityisiä eläinlääkäreitä, jotka tekevät sijaisuuksia naapurikunnissa ja joita voi tarvittaessa pyytää sijaiseksi. Lahden kaupunki tekee yhteistyötä Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän kanssa, ja hyvinvointikuntayhtymällä on kaksi valmiuseläinlääkärinä.

Lahden kaupungilla on valmiuseläinlääkäreille tarkoitettut eläintautivalmiuskansiot, joita päivitetään tarvittaessa. Ohjeistusta haetaan Ruokaviraston sivuilta, ja kaikki eläinlääkärit osallistuvat mahdollisuuksien mukaan aluehallintoviraston koulutustilaisuuksiin. Kaupungineläinlääkärille ja valvontaeläinlääkärille järjestetään mahdollisuus osallistua myös kansalliseen eläintautitilannekoulutuspäivään vuosittain.

Eläintautiepäilyt ja -tapaukset

Praktikkoeläinlääkärit ilmoittavat eläintautiepäilyistä välittömästi suoraan läänineläinlääkärille mahdollisia lisäohjeita varten ja tiedottavat asiasta kaupungineläinlääkärinä ensi tilassa. Praktikat suorittavat tarvittavat toimenpiteet aluehallintoviraston ja tapauskohtaisesti Ruokaviraston ohjeistuksen mukaisesti (mm. pieneläimen lopetus esim. raivotautitutkimusta varten, näytteenotto ja lähetyksen laboratorioon).

Kaupungineläinlääkäri ilmoittaa zoonosiepäilyistä välittömästi Lahden kaupungin tartuntataudeista vastaavalle lääkärille, joka vastaa tartuntatautien torjunnasta Lahden kaupungin alueella.

Kuukausiyhteenveto

Eläintauti- ja zoonosiepäilyissä Lahden praktikat, valvontaeläinlääkäri tai kaupungineläinlääkäri ilmoittavat tiedon välittömästi läänineläinlääkärille puhelimitse.

Kaupungineläinlääkäri ilmoittaa zoonositiilanteesta esimiehelleen ja terveystarkastajille henkilökohtaisesti tai puhelimitse, sekä kaupungin tartuntataudeista vastaavalle lääkärille puhelimitse.

Praktikkoeläinlääkärit tekevät jokainen oman kuukausiyhteenvetonsa havaitsemistaan ei-kiireellisiä toimenpiteitä vaativista eläintaudeista aluehallintovirastolle lähetettäväksi. Yhteenveto lähetetään seuraavan kuukauden 15. päivään mennessä. Tästä ohjeistetaan myös sijaisia.

Pakollinen ja vapaaehtoinen terveystarkastus

Munintakanojen pitopaikkoja Lahden alueella on yksi, ja niiden salmonellavalvontaohjelma on pakollinen. Valvontaeläinlääkäri hoitaa valvontaohjelmaan liittyvän valvonnan ja tilakäynnit. Valvontaeläinlääkäri pitää kirjaa tutkimustuloksista ja ilmoittaa tiedot Etelä-Suomen aluehallintovirastoon.

Jos nautakarjan pitäjä haluaa teurastaa omaan käyttöönsä nautoja, tulee tästä ilmoittaa kaupungineläinlääkärille tai valvontaeläinlääkärille. Eläinlääkäri kirjaa tiedot eläintautikansioon. Valvontaeläinlääkäri hoitaa tarvittaessa näytteenoton BSE-taudin varalta. Kotiteurastuksista saadaan ESAVI:lta vuosittain listat, joista voidaan varmistaa tietojen perille tulo. Tietoa kotiteurastuksista Lahden alueella ei ole.

Muu eläintautivalvonta

Muun tautiseurannan osalta valvontaeläinlääkäri on ensisijainen näytteiden ottaja. Hän toimii Ruokaviraston/avin ohjeistuksen mukaisesti ja antamassa aikataulussa, ottaa näytteet, kirjaa ne Tarkastaja-ohjelmaan ja raportoi AVI:lle ja/tai Ruokavirastolle. Kerätyt tiedot taltioidaan kaupungin eläintautikansioon. Myös praktikkoeläinlääkärit voivat sovittaessa ottaa näytteitä.

Eläinten keinollinen lisääntyminen

Lahden alueella Nastolassa on yksi oriasema, joka kerää hevosen spermaa kotimaan kauppaan. Valvontaeläinlääkäri tarkastaa oriaseman vuosittain ja raportoi tulokset Ruokavirastolle.

5.5. Eläinten merkitseminen ja rekisteröinti

Lahden kaupungin verkkosivuilla on ohjeistus tuotantoeläintenpitäjille rekisteröitymisestä maaseutuelinkeinoviranomaiselle. Samassa on myös ohjeistus toimittaa tiedot ympäristöterveyteen, jotta ympäristöterveys saisi välittömästi tiedot uusista toimijoista.

5.6. Sisämarkkinakauppa, vienti ja tuonti

Praktikkoeläinlääkärit (virkaeläinlääkäri) reagoivat heti, jos potilaana on eläin, jonka tuontiehtojen täyttymistä epäillään. He ryhtyvät heti tarkempien tietojen etsimiseen, mm. terveystodistus, EU-lemmikkieläinpassi, rokotukset jne. ja lukevat eläimen mikrosirun. Eläimelle tehdään samalla kliininen tutkimus raivotaudin oireiden varalta. Jos puutteita dokumenteissa ilmenee, täytetään samalla lomake *TARKASTUSKERTOMUS Peruste: Epäily tuontiehtojen vastaisesta lemmikin siirrosta Suomeen toisesta EU-jäsenvaltiosta (Eläintautilaki 441/2013 60 § ja 90§)*, johon kerätään kaikki olemassa olevat tiedot eläimestä ja omistajasta, mahdollisesti tuontiajankohta jos tiedossa jne. Lomake toimitetaan Etelä-Suomen aluehallintovirastoon, jossa tehdään päätökset. Samat toimenpiteet tehdään, jos yksityisen eläinlääkäriin havaittua mahdollisia puutteita tuontiehdossa eläin tuodaan sen johdosta virkaeläinlääkäriin tarkastettavaksi. Aluehallintovirasto voi määrätä valvontaeläinlääkäriin suorittamaan vastaava tarkastus laittomasti tuoduksi epäillylle eläimelle.

Kunnan virkaeläinlääkäri voi tehdä väliaikaisen päätöksen eläinten lopetuksesta, palautuksesta tai karanteeniin määrittämisestä kiireellisissä eläintautitapauksissa läänineläinlääkäriin ohjeiden mukaisesti.

Muiden tuote-erien kohdalla tarvittavat tarkastukset tehdään aluehallintoviraston tai Ruokaviraston pyynnöstä.

Sisämarkkinavienti

Praktikkoeläinlääkärit ja valvontaeläinlääkäri suorittavat elävien eläinten ja elämistä saatavien tuotteiden vientitarkastuksia toimijan pyynnöstä, ja täyttävät asianmukaiset todistukset TRACES-järjestelmässä.

Vienti EU:n ulkopuolisiin maihin

Lahdessa valvontaeläinlääkäri hoitaa ensisijaisesti vientitarkastukset viejän pyynnöstä. Myös praktikkoeläinlääkäri voi tehdä vientitarkastuksia, varsinkin jos vaadittavana toimenpiteenä on rokotuksia tms. Toimenpiteiden ja tarvittavien testien kustannuksista sekä kohdemaan vaatimusten selvittämisestä vastaa aina viejä. Laitosvalvontaa tekevä kaupungineläinlääkäri huolehtii elintarvikehuoneistojen ja -laitosten vientitarkastuksista. Tarvittavat eläinlääkintötodistukset tilataan Ruokavirastosta tarpeen mukaan, ja Ruokaviraston myös raportoidaan todistusten käyttö. Jos viejän rekisteröityminen Ruokaviraston viejäksi vaaditaan, vientitarkastuksen tekevä eläinlääkäri tarkistaa rekisteröitymisilmoitusta koskevan tosittteen.

Tuonti EU:n ulkopuolelta ja eläinlääkinnällinen rajatarkastus

Praktikkoeläinlääkärit (virkaeläinlääkäri) reagoivat heti, jos potilaana on eläin, jonka tuontiehtojen täyttymistä epäillään. He ryhtyvät heti tarkempien tietojen etsimiseen, mm. lähtömaan virkaeläinlääkäriin myöntämä terveystodistus rokotusmerkintöineen, eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta annettu CVED-todistus jne. ja lukevat eläimen mikrosirun. Eläimelle tehdään samalla kliininen tutkimus raivotaudin oireiden varalta. Jos puutteita dokumenteissa ilmenee, täytetään samalla Ruokaviraston lomake ”*TARKASTUSKERTOMUS Lainsäädännön vastaisesti EU:n ulkopuolisesta kolmannesta maasta tuodun tai ei-kaupallisesti siirretyn koiran, kissan tai fretin tarkastus*”, johon kerätään kaikki olemassa olevat tiedot eläimestä ja omistajasta, mahdollisesti tuontiajankohta jos tiedossa jne. Lomake toimitetaan Ruokaviraston Raja- ja luomuvalvontayksikköön, jossa tehdään päätökset. Samat toimenpiteet tehdään, jos yksityisen eläinlääkäriin havaittua mahdollisia puutteita tuontiehdossa eläin tuodaan sen johdosta virkaeläinlääkäriin tarkastettavaksi. Ruokavirasto voi määrätä valvontaeläinlääkäriin suorittamaan vastaava tarkastus laittomasti tuoduksi epäillylle eläimelle.

Jos eläimessä voidaan epäillä rabiasta, tulee päätös lopetuksesta tai eristämisestä tehdä välittömästi virallisenä eläintautiepäilyinä. Tällöin pyydetään lisäohjeita läänineläinlääkäriiltä, joka tekee lopullisen päätöksen.

Jos virkaeläinlääkärit epäilevät laittomasti tuotua tuote-erää, voidaan tehdä tarkastus kohteeseen ja pyytää CVED-dokumenttia nähtäväksi. Tällöin myös otetaan yhteyttä Ruokaviraston Raja- ja luomuvalvontayksikköön, josta pyydetään tarkempaa ohjeistusta tarkastukselle.

Kanavoitujen tuote-erien tarkastuspyynnöstä tulee kunnaneläinlääkärille ilmoitus TRACES-järjestelmästä. Tarkastus tehdään Ruokaviraston ohjeistuksen mukaan 15 päivän sisällä ja merkitään TRACES-järjestelmään. Tarkastuksen tuote-erälle voi tehdä joko kaupungineläinlääkäri, praktikko tai valvontaeläinlääkäri.

5.7. Eläinten hyvinvoinnin valvonta

Epäilyyn perustuva eläinsuojelutarkastus

Turvallisuus- ja oikeusturvasyistä epäilyyn perustuvia tarkastuksia ei Lahden kaupungissa tehdä pääsääntöisesti yksin, vaan vähintään kaksi tarkastukseen oikeutettua viranhaltijaa osallistuu epäilyyn perustuville tarkastuksille. Tilanteen vaatiessa tai ennakkotietojen perusteella vaarallisimpiin kohteisiin mentäessä pyydetään virka-apua poliisilta. Tällöin tehdään virka-apupyynnö Pääjät-Hämeen poliisille joko sähköpostilla tai faksilla ennen tarkastusta.

Poliisi voi pyytää virkaeläinlääkärin avukseen eläinsuojeluasioissa, vaikka näin harvoin tapahtuu. Tällöin sovi-taan tapauskohtaisesti, kuka tekee mitään. Rikostutkinta kuuluu poliisille, mutta eläinsuojelupäätökset jää-vät eläinlääkärin tehtäväksi.

Mikäli valvonnassa annetaan määräyksiä tai kieltoja, joihin liittyy määräaikoja, jälkitarkastukset suoritetaan heti määräaikojen umpeuduttua. Jos ei siihen jostain syystä kyetä, tarkastus kuitenkin pyritään suorittamaan mahdollisimman pian määräaikojen umpeutumisen jälkeen. Ellei annettuja määräaikoja ole noudatettu, ryhdytään tarvittaviin jatkotoimenpiteisiin kuten pakkokeinoihin.

Jos valvontaeläinlääkäri päättää tehdä eläinsuojelulain 44§ mukaisen päätöksen eläimen talteenotosta välit-tömästi, voidaan eläin joko lopettaa, jos se on välttämätöntä kärsimysten välttämiseksi, tai sijoittaa väliaikai-sesti muualle. Pieneläimet sijoitetaan Lahdessa yleensä Pääjät-Hämeen eläinsuojeluyhdistyksen löytöeläinta-lolle, joka myös tarvittaessa noutaa eläimen.

Luvan- ja ilmoituksenvaraiseen toimintaan ilman epäilyä kohdistuva tarkastus

Lahden alueella on runsaasti ilmoituksen tehneitä toimijoita, jotka kuuluvat säännöllisen valvonnan piiriin, mm. eläinkauppoja, löytöeläintaloja, eläinhoitoloita, kenneleitä ja talleja.

Valvontakohteet tarkastetaan säännöllisesti, mutta jos kohteen omat vaatimukset ja toimintatavat ylittävät selvästi eläinsuojelulainsäädännön vaatimukset ja toiminta on kaikin puolin asiallista, tarkastustiheyttä pie-nennetään tapahtuvaksi kerran viidessä vuodessa.

Eläinkuljetukset

Eläinkuljetusten tarkastuksia tehdään tarvittaessa läänineläinlääkärin pyynnöstä.

5.8. Eläimistä saatavat sivutuotteet

Lahdessa sijaitsevan kompostointi- ja biokaasulaitos Labio Oy:n valvonta kuuluu Ruokavirastolle MMM:n asetuksen 1193/2011 22§:n mukaisesti. Rahulan Rehu- koiranruokatehdas on Sopenkorvessa sijaitseva sivutuotelaitos. Lahdessa kaupungineläinlääkäri tai valvontaeläinlääkäri tekevät tarkastukset sivutuotelaitoksiin Ruokaviraston valvontasuunnitelman mukaisesti.

Sivutuotteita käyttävien ja hävittävien toimijoiden valvonta

Lahdessa Nastolan alueella on kaksi haaskapaikkaa, joita valvontaeläinlääkäri valvoo Ruokaviraston perusteiden mukaisesti. Tarkastuskertomukset toimitetaan AVI:iin ja Ruokavirastoon.

Sivutuotteiden hautaaminen

Lahti kuulu märehittijöiden, sikojen ja siipikarjan osalta keräilyalueeseen, jolla raatojen hautaaminen ei ole sallittua vaan ne tulee toimittaa asianmukaisesti hävitettäväksi raatokeräilyyn. Praktikkoeläinlääkärit tekevät valvontaa tilakäyntien yhteydessä ja lisäksi asukkaat ilmoittavat aktiivisesti havaitsemistaan löydöistä. Jos laittomia sivutuotelöytöjä tehdään, tehdään asiasta tarpeen mukaan tutkintapyyntö poliisille ja ilmoitetaan aluehallintovirastoon ja Ruokavirastoon.

5.9. Täydentävien ehtojen valvonta

Mikäli kaupungineläinlääkäri tai valvontaeläinlääkäri havaitsee laiminlyöntejä täydentävien ehtojen indikaattoreiden kohdalla tekemillään tarkastuskäynneillä, hän ilmoittaa välittömästi aluehallintovirastolle ja toimittaa sinne myös mahdollisimman nopeasti kopiot tarkastuspöytäkirjoista. Aluehallintovirasto hoitaa varsinaisen tukivalvonnan.

5.10. Eläinlääkäripalvelujen järjestäminen

Peruseläinlääkäripalvelu

Praktikkoeläinlääkärit tai klinikkavastaava pyrkivät vastaamaan puhelimeen virka-aikana aina kun muilta töiltään ehtivät. Jos eläinlääkäri on toimenpiteessä, on vastaajassa viesti, joka kehottaa asiakasta jättämään soittopyynnön ja asiakkaalle soitetaan takaisin heti kun mahdollista. Varsinainen ajanvaraus- ja puhelinaika on arkaamuisin klo 8-9. Muuna aikana asiakas voi jättää kiireisissä asioissa yhteydenottopyynnön vastaan tai soittaa päivystysaikana päivystysnumeroon.

Päivystysnumero on koko Päijät-Hämeen yhteinen ja on maksullinen Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän kulloinkin voimassa olevan taksan mukaisesti. Hinnat löytyvät sekä hyvinvointiyhtymän että Lahden kaupungin internetsivuilta.

Praktikkoeläinlääkärit tai valvontaeläinlääkäri kirjoittavat tarvittavat todistukset eläimelle tekemäänsä tutkimuksiin perustuen.

Praktikkoeläinlääkärit huolehtivat myös kotieläinten ja vastaanotolle tuotujen luonnonvaraisten eläinten asianmukaisesta lopetuksesta. Loukkaantuneiden ja sairaiden villien luonnonvaraisten eläinten lopetuksesta kaupungilla on sopimus Lahden seudun riistanhoitoyhdistyksen entisen toiminnanjohtajan kanssa, joka tarvittaessa pyydystää ja lopettaa ampumalla sairaat ja loukkaantuneet eläimet.

Tuotantoeläinten terveydenhuolto

Lahdessa suurin osa tuotantoeläiniloista on tehnyt terveydenhuoltosopimuksen eläinlääkärin kanssa. Nastolan alueella on kaksi sikatilaa, joilla on terveydenhuoltosopimukset (100%) alueen ulkopuolisen eläinlääkärin kanssa. Lahdessa, Nastola mukaan lukien, on yhteensä 10 lypsykarjatilaa, joista kahdeksan on solminut terveydenhuoltosopimuksen joko kaupungin praktikkoeläinlääkärin tai alueen ulkopuolisen eläinlääkärin kanssa. Praktikkoeläinlääkärit tekevät tiloilla tarvittavat sairaskäynnit.

Yksityinen palvelutarjonta

Lahden kaupungin alueella toimii kaksi yksityistä pieneläinlääkäriasemaa, joita voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää erityisasiantuntemusta vaativien potilaiden hoidossa. Molemmilla yksityisillä vastaanotoilla on käytössään röntgen, mitä kaupungin vastaanotoilla ei ole, jolloin röntgentutkimuksia tarvitsevat potilaat lähetetään yksityisille. Nastolassa toimii kaksi yksityistä eläinlääkäriä, joista toinen hoitaa pieneläimiä ja toinen hevosia ja pieneläimiä. Alle sadan kilometrin päässä sijaitsee kaksi eläinsairaalaa, Yliopistollinen eläinsairaala Viikissä ja Evidensia Hattulassa, joihin voidaan lähettää sairaalahoitoa tarvitsevia potilaita.

Lisäksi suurelaimille on tarvittaessa saatavilla sairaalatason hoitoa Yliopiston eläinsairaalan Saaren klinikalla Mäntsälässä noin 40 kilometrin päässä.

Kiireellinen eläinlääkäripalvelu

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä hallinnoi päivystyspalveluja. Päivystysalue on Päijät-Hämeessä koko maakunnan kokoinen, ja se on jaettu kolmeen piiriin. Lahti kuuluu alueeseen 1, johon kuuluvat Lahden lisäksi Hollola ja Kärkölä. Alueella on neljä pieneläinvastaanottoa (Lahti, Nastola, Hollola, Kärkölä), jotka ovat eritasoisesti varusteltuja. Lahden tehtävänä on hoitaa kaksi neljästä päivystysalueen päivystysvuoroista. Pieneläinpäivystys on osittain eriytetty. Erillinen, yksityisiltä eläinlääkäriasemilta ostettu pieneläinpäivystys toimii perjantaisin ja aattona klo 16–20, lauantaisin, sunnuntaisin ja juhlapäivinä klo 08–20. Muina päivystysaikoina erittelyä ei ole, vaan sama päivystäjä hoitaa sekä suur-, että pieneläimet. Kaikki alueen päivystävät eläinlääkärit hallitsevat päivystysluontoiset perustoimenpiteet leikkauksineen.

Päivystystä varten on keskitetty yhteydenottopalvelu siten, että suureläinpäivystyksessä ja pieneläinpäivystyksessä on omat yhteydenotonumeronsa, joista puhelu ohjautuu päivystysvuorossa olevalle eläinlääkärille tai eläinlääkäriasemalle. Puhelut ovat asiakkaalle maksullisia Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän taksan mukaisesti.

Lahden kaupungin palkkaamilla sijaispäivystäjillä on aina virkamääräys.

Saatavuus- ja laatuavoitteet

Varsinaisen puhelinajan ulkopuolella virka-aikana asiakkaat voivat soittaa praktikkoeläinlääkärin numeroon, jolloin voi esim. klinikkavastaava vastata puheluihin tai asiakas voi kertoa asiansa vastaajaan ja jättää soittopyynnön eläinlääkärille. Eläinlääkäri soittaa asiakkaalle myöhemmin neuvontaa tai mahdollista ajanvarausta varten. Akuuteissa sairastapauksissa eläinlääkäri pyrkii selvittämään asiakkaalle ensiapuohjeet ja järjestämään eläimen hoidon niin pian kuin mahdollista.

Kiireettömät potilaskäynnit pyritään järjestämään kahden viikon kuluessa ajanvarauksesta, mikäli eläimen omistaja ei toisin toivo. Alle sadan kilometrin matka päivystäjälle toteutuu koko päivystysalueella: suurin etäisyys päivystyspisteestä päivystysalueen kauimmaiseen osaan on enintään 70 km. Lahdessa ei ole käytössä subventioita.

Palautteen kerääminen ja valitusten käsittely

Lahden kaupungin verkkosivuilla on palautepalvelu, jossa voi jättää palautetta eläinlääkäripalveluista. Palautte ohjautuu kaupungineläinlääkärille, joka pyytää tarvittaessa hoitaneen eläinlääkärin lausuntoa palautteesta, ja vastaamisesta sovitaan erikseen.

Eläinlääkintähuoltoa koskevat mahdolliset asiakasvalitukset ja korvauspyynnöt käsitellään Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunnassa. Ennen lautakunnan käsittelyä, jos on epäselvyyttä, onko tapahtunut hoitovirhe, omistajan tulee pyytää lausunto Eläinlääkintävahinkojen arviolautakunnalta. Jos arviolautakunta toteaa hoitovirheen, käsittelee rakennus- ja ympäristölupalautakunta korvausasian.

Lahden kaupungilla on vastuuvakuutus. Korvausmäärät ovat esine- ja henkilövahingoissa 1 milj. euroa ja taloudellisissa vahingoissa 200 000 euroa (monin ehdoin ja rajoituksin).

Toimitilat

Lahden kaupungin eläinlääkärin vastaanotolla on erikseen huoneenlämmössä, viileässä ja jääkaappilämpötilassa säilytettäville lääkkeille omat varastotilansa. Asianmukaiset pesu- ja kuivaustilat instrumenteille, praktiikkavarusteille ja suojavaatteille on järjestetty vastaanotolle. Toimitiloihin kuuluu toimistotila, lämmin autotalli ja riittävät varastotilat, henkilökunnan sosiaaliset tilat peseytymis- ja lepotiloineen sekä päivystäjän ja viransijaisen asumiseen soveltuvat tilat. Vastaanotolla on odotushuone, toimenpidehuone ja leikkaussali sekä potilaiden pesuun soveltuvat tilat.

Ajanvarauksia otetaan aamuisin ja eläinlääkäri on tavoitettavissa matkapuhelimesta koko päivän. Suurin osa hoidettavista potilaista on pieneläimiä.

Kaupunki huolehtii toimitilojen päivittäisestä siivouksesta ja kunnossapidosta sekä jätehuollosta. Eläinlääkäri on huolehtinut vanhentuneiden lääkkeiden ja käytettyjen ruiskujen, neulojen ym. hävittämisestä itse. Tiloihin on järjestetty asianmukainen vartiointi ja murtosuojaus.

Välineresurssit

Lahden kaupungin vastaanoton varusteisiin kuuluvat röntgenlaite, inhalaatioanestesia, pieneläinultraäänilaitte, mikroskooppi, hammaskivenpoistolaite, eläinvaaka, sähköisesti säädettävät toimenpide- ja leikkauspöydät sekä valaisimet. Suurin osa normaaleista tutkimusvälineistä ja instrumenteista sekä verianalysaattori ovat praktikkoeläinlääkärin omia. Tiloissa on Suomen eläintuhkaamon pakastin kuolleiden/lopetettujen pieneläinten säilyttämiseen.

5.11. Eläinlääkintäpalvelujen tilastointi ja raportointi

Kaupunki ylläpitää tilastoa järjestämiensä eläinlääkäripalvelujen käytöstä. Praktikkoeläinlääkärit ja sijaiset toimittavat tilastot vuosittain kaupungineläinlääkärille, ja niistä ilmenevät sairaskäyntien, terveydenhuoltokäyntien ja pieneläinvastaanottokäyntien määrät virka-aikana sekä sairaskäyntien ja pieneläinvastaanottokäyntien määrät päivystysaikana. Tilasto tallennetaan vuosittain VYHA:aan.

Kaupungineläinlääkäri toimittaa aluehallintovirastolle pyydetyt raportit ja tilastot mm. seuraavista:

- eläinsuojelutarkastuskertomukset/päätökset
- terveysvalvontaan liittyvät käynnit
- tautiepäilyt
- eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan työt, joista kunta laskuttaa valtiota
- muut viranomaisten pyytämät vuosiyhteenvedot ym.
- vastustettavien eläintautien hallinnassa tehdyt toimenpiteet

6. liitteet

Eläinlääkintähuollon resurssikartoitus 2020

Elintarvikevalvonnan suunnitellut tarkastukset 2020

Terveydensuojelulain mukaisen valvonnan suunnitellut tarkastukset 2020

Kunta / Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue Lahden kaupunki vuosi 2020
--

1. ELÄINMÄÄRÄT KUNNAN ALUEELLA

a. Tuotantoeläintilat	Lkm
Nautatilat	23
Sikatilat	2
Lammas- ja vuohitilat	2
Hevostilat	10-20
Siipikarjatilat	3 (lisäksi paljon harrastekanoita)
Vesiviljelylaitokset	-
Turkistarhat	-
Tarhatun riistan tilat	-
Mehiläistarhat	8
Muut tuotantoeläinyksiköt	-
b. Lemmikit	Lkm
Arvio lemmikkien määrästä	n. 15 000

2. ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUT

a. Terveydenhuoltosopimukset	
Nauta	Lkm
Tilat, joilla terveydenhuoltosopimus	8
Tilat, joilla terveydenhuoltosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	2
Terveydenhuoltotilojen osuus (% kaikista nautatiloista)	43 %
Siat	Lkm
Tilat, joilla terveydenhuoltosopimus	2
Tilat, joilla terveydenhuoltosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	-
Terveydenhuoltotilojen osuus (% kaikista sikatiloista)	100 %
Siipikarja	Lkm
Tilat, joilla terveydenhuoltosopimus	-
Tilat, joilla terveydenhuoltosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	-
Terveydenhuoltotilojen osuus (% kaikista siipikarjatiloista)	0 %
Muut terveydenhuoltosopimukset	Lkm
Tilat, joilla terveydenhuoltosopimus	-
Tilat, joilla terveydenhuoltosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	-
Terveydenhuoltotyön resurssitarve (htv)	0,01 htv
b. Muut kunnan eläinlääkäripalvelut, arvio palvelutarpeesta	
Sairaskäynnit tiloilla (muu kuin terveydenhuolto)	Lkm
Sairaskäynnit virka-aikana	136
Sairaskäynnit päivystysaikana	47
Sairaskäynnit tiloilla pieneläinvastaanotolla	Lkm
Sairaskäynnit virka-aikana	3000
Sairaskäynnit päivystysaikana	140
Kunnan eläinlääkäripalveluiden resurssitarve (htv)	2 htv

3. ELÄINTEN TERVEYDEN VALVONTA

a. Terveysvalvonta	
Pakolliseen terveystarkkailuun kuuluvat tilat	Lkm
Siipikarjan salmonellavalvontaohjelma	1 liittymässä
Uudistuseläimiä tuottavat sikalat, salmonellavalvonta	-

Keinosiemennyssonneja tuottavat nautojen pitopaikat, salmonellavalvonta	-
Raakamaitoa luovuttavat nautojen pitopaikat, salmonellavalvonta	-
Vapaaehtoiseen terveystarkkailuun kuuluvat tilat	Lkm
Maedi-visna / CAE	1
Scrapie	-
Tarhattujen hirvieläinten terveystarkkailuohjelma	-
Vesiviljelyeläinten terveystarkkailukohteet	-
b. Muu eläinten terveyden valvonta	-
Eläinten terveyden valvonnan resurssitarve (htv)	0,01 htv

4. SIVUTUOTEVALVONTA

	Lkm
Haaskanpitäjiksi ilmoittautuneet toimijat	2
Ilmoitetut haaskat	5
Sivutuotealan laitokset	2
Hautaamisilmoitukset	-
Sivutuotevalvonnan resurssitarve (htv)	0,01 htv

5. ELÄINTEN HYVINVOINNIN VALVONTA

a. Ilmoituksenvaraiset kohteet	Lkm
Kennelit	3
Hevostallit	35
Riistanhoidolliset tarhat	1
Lihan, munien tai siitoseläinten tuotantotarhat	-
Eläinkaupat	2
Eläinlaitokset	3
b. Epäilyyn perustuvat eläinsuojelutarkastukset	Lkm
Arvio epäilyyn perustuvista tarkastuksista	150
c. Muu eläinten hyvinvoinnin valvonta	20
Eläinten hyvinvoinnin valvonnan resurssitarve (htv)	0,7 htv

6. ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON HENKILÖRESURSSIT

a. Eläinlääkärit	Htv
Eläinlääkäripalvelut	1,99
Eläinten terveyden valvonta	0,01
Sivutuotevalvonta	0,01
Eläinten hyvinvoinnin valvonta	0,7
Elintarvikevalvonta	0,4
Muut tehtävät	0,4
Eläinlääkärit yhteensä	3
Päivystykseen osallistuvien eläinlääkärien määrä (lkm)	2 lkm
b. Muut kuin eläinlääkärit	Htv
Eläinlääkintäavustaja	1
Terveystarkastajan tekemä eläinsuojeluvalvonta	0,2
Muut tehtävät	
Muut kuin eläinlääkärit yhteensä	1,2
Ostopalvelut eläinlääkintähuollossa (sanallinen kuvaus) Ostopalveluiden laajuus ja laatu:	

Elintarvikevalvonta: suunnitellut tarkastusmäärät kohderyhmittäin 2020		
Kohderyhmä	Kohteita (kpl)	Tarkastuksia (kpl)
<u>Maitoala</u>		
E1000.20 Juuston valmistus	1	2
<u>Liha-ala</u>		
E1001.50 Jauhelihan valmistus	2	3
E1001.70 Lihavalmisteiden valmistus, kypsä	1	4
<u>Kala-ala</u>		
E1002.10 Tuoreiden kalastustuotteiden käsittely	1	6
<u>Muna-ala</u>		
E1003.10 Munapakkaamo	1	1
<u>Vilja- ja kasvisala</u>		
E1004.10 Myllytoiminta	2	2
E1004.20 Leipomotuotteiden valmistus, helposti pilaantuvia tuotteita	10	9
E1004.30 Ruoka- ja kahvileipien valmistus	14	8
E1004.40 Muiden viljatuotteiden valmistus	2	2
E1004.50 Kasvis-, marja- ja hedelmätuotteiden valmistus		
<u>Valmistus</u>		
E1005.10 Yhdistelmätuotteiden valmistus	2	4
E1005.20 Makeisten valmistus		
E1005.30 Juomien valmistus	3	2
E1005.40 Muu elintarvikkeiden valmistus	6	4
<u>Myynti</u>		
E1006.90 Ulkomyyntialue	30	6
E1006.120 Elintarvikkeiden tukkumyynti	7	3
E1006.130 Elintarvikkeiden vähittäismyynti	162	88
<u>Tarjoilu</u>		
E1008.10 Ravintolatoiminta	178	128
E1008.20 Grilli- tai pikaruokalatoiminta	49	28
E1008.30 Kahvilatoiminta	112	53
E1008.40 Pubitoiminta, vain juoma- tai vähäistä elintarviketarjoilua	34	4
E1008.50 Suurtalous- tai laitoskeittiö, mm. koulut, henkilöstöravintolat	61	49
E1008.60 Suurtalous- tai keskuskeittiö, pitopalvelu	50	21
E1008.70 Suurtalous- tai tarjoilukeittiö, ei ruoanvalmistusta	101	47
<u>Kuljetus</u>		
E1009.10 Elintarvikkeiden kuljetus	15	4
E1009.30 Elintarvikkeiden kuljetus jäädytettynä	3	0
<u>Varastointi ja pakastaminen</u>		
E1010.10 Eläinperäisten elintarvikkeiden varastointi	1	1
E1010.20 Ei eläinperäisten elintarvikkeiden varastointi	9	3
<u>Kontaktimateriaalit</u>		
E1011.80 Kontaktimateriaalit, metallit ja metalliseokset	2	0
E1011.90 Kontaktimateriaalit, paperi ja kartonki	2	1
E1011.100 Kontaktimateriaalit, muovit	5	1
E1011.180 Muut elintarvikekontaktimateriaalit	4	1
<u>Alkutuotanto</u>		
E1013.100 Lihantuotanto	38	0
E1013.110 Munantuotanto	1	0
E1013.20 Maidontuotanto	13	13
E1013.30 Hunajantuotanto	18	0
E1013.40 Peltoviljely	108	3
E1013.50 Puutarhaviljely, avomaa	11	2
E1013.60 Puutarhaviljely, kasvihuone	2	1
E1013.80 Vesiviljely	6	0
Yhteensä	1067 kpl	504 kpl

Terveydensuojelulain valvonta: suunnitellut tarkastusmäärät toiminnoittain 2020		
Toimintaluokka/ toimintatyyppi	Kohteita (kpl)	Tarkastuksia (kpl)
<u>Talousvesi</u>		
Talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualue	2	3
Vedenottamo	14	8
Pieni vedenjakelualue	17	12
<u>Kokoontuminen, lasten ja nuorten kohteet</u>		
Kerhotilat, iltapäiväkerhot ja nuorisotilat	18	12
Leirikeskukset	2	2
Sisäileikkiuistot	4	0
<u>Opetustoiminta</u>		
Peruskoulu	33	4
Lukio	6	0
Ammattioppilaitos	5	5
Korkeakoulu	4	4
<u>Majoitustoiminta</u>		
Majoitusuoneistot	24	11
<u>Kauneudenhoitoa ja ihon käsittelyä suorittavat huoneistot ja laitokset</u>		
Kosmetologiset huoneistot ja laitokset	93	37
Tatuointi ja lävistys	10	2
Solarium	8	4
Muu ihon käsittely tai hoito	2	2
<u>Sosiaalihuollon palvelut</u>		
Päiväkoti, ryhmäperhepäiväkoti	76	21
Vanhainkodit ja vastaavat	46	32
Lastenkodit/ lastensuojeluyksiköt ja vastaavat	21	16
<u>Liikunta ja virkistystoiminta</u>		
Yleiset uimarannat (EU-uimarannat)	7	7
Pienet yleiset uimarannat	5	5
Yleiset altaat	16	14
Saunat	10	2
Yleinen liikuntatila	65	43
Yhteensä	488 kpl	246 kpl

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
14.01.2020 § 3

Ympäristöterveydenhuollon maksutaksan päivittäminen v. 2020

D/71/02.05.00.00.00/2020

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja Johtava terveystarkastaja Tomi Bondarew p. 050 518 4485

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus Rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Mika Kemppainen

Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunta päättää hyväksyä Lahden kaupungin ympäristöterveydenhuollon maksutaksan 1.3.2020 alkaen.

Perusteluosa Ympäristöterveydenhuollon laeissa säädetään, että kunnan valvontaviranomaisen tulee periä toiminnanharjoittajalta maksu valvontasuunnitelmaan sisältyvistä tarkastuksista, näytteenotoista ja tutkimisesta. Maksullisia ovat myös valvontasuunnitelmaan sisältyvän tarkastuksen perusteella annettujen määräysten valvonta, silloin kun määräysten antaminen perustuu säännösten noudattamatta jättämiseen. Muusta maksullisuudesta kuten kohteen hyväksyminen ja siihen liittyvän tarkastuksen maksullisuudesta on säädetty erikseen.

Lahden kaupungin Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma vuosille 2020-2024 käsitellään rakennus- ja ympäristölupalautakunnassa 14.1.2020.

Maksujen perusteista ja taksasta päättää kunta, ja maksujen suuruus saa vastata enintään toimenpiteestä aiheutuneita kustannuksia.

Muutoksenhaku Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet Kuulutus

Liitteenä 1. Ympäristöterveydenhuollon taksa 1.3.2020 alkaen

Lahden kaupunki, ympäristöterveys

Ympäristöterveydenhuollon taksa 1.3.2020

1 § Soveltamisala

Tätä taksa sovelletaan

- A) Elintarvikelaissa (23/2006) säädettyihin kunnan viranomaisen suoritteisiin, jotka koskevat
- 1) laitosten hyväksymistä ja muun kuin 13 §:n 3 momentissa tarkoitetun elintarvikehuoneiston ilmoituksen käsittelyä
 - 2) 48 §:n mukaiseen kunnalliseen valvontasuunnitelmaan sisältyvää tarkastusta, näytteenottoa ja näytteen tutkimista
 - 3) Euroopan unionin ulkopuolelle elintarvikkeita vievien elintarvikehuoneistojen valvontaa siltä osin kuin vienti ostajamaan vaatimuksesta edellyttää tavallista kattavampaa valvontaa
 - 4) elintarvikemääräysten noudattamatta jättämiseen perustuvien elintarvikelain 55- 64 §:ssä tarkoitettujen toimenpiteiden valvomiseksi tapahtuvasta tarkastuksesta sekä
 - 5) Ympäristönsuojelulain (527/2014) 17 luvussa tarkoitetun valtioneuvoston asetuksen noudattamiseen liittyviä tarkastuksia.

Kunta perii lisäksi maksun muustakin valvonnasta sekä siihen liittyvistä tarkastuksista ja tutkimuksista sellaisena, kuin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/625 artikloissa 79-85 säädetään.

- B) Terveystoimintalaissa (763/1994) säädettyihin kunnan viranomaisen suoritteisiin, jotka koskevat
- 6) 6 §:ssä tarkoitettua kunnalliseen valvontasuunnitelmaan sisältyvää tarkastusta, näytteenottoa ja näytteen tutkimista
 - 7) 6 §:ssä tarkoitettuun kunnan valvontasuunnitelmaan sisältyvän tarkastuksen perusteella annettujen määräysten valvontaa silloin, kun määräysten antaminen perustuu tämän lain säännösten noudattamatta jättämiseen
 - 8) 6 §:n pykälän nojalla myönnettyjä todistuksia (laivatarkastukset)
 - 9) 13 §:n mukaisista toiminnoista tehtävien ilmoitusten käsittelyä
 - 10) 13 §:n nojalla tehtyjen ilmoitusten perusteella annettujen määräysten valvontaa
 - 11) 18 §:n mukaisen laitoksen hyväksymistä
 - 12) 18 a §:n mukaisen ilmoituksen käsittelyä ja myönnettyä todistusta
 - 13) 18 §:n nojalla tehdyn hakemuksen perusteella annettujen määräysten valvontaa sekä 20 §:ssä edellytetyn talousveden laadun valvontaa ja tarkkailua

- 14) 13 §:n ja 18 a §:n mukaisten ilmoitusten ja 18 §:n mukaisten hakemuksen vireilläolosta kuulemisesta ja päätöksestä ilmoittamisesta aiheutuvia kuluja
- 15) 20 §:n mukaisen riskinarvioinnin hyväksymistä.
- 16) 26 §:n mukaista asunnossa tai muussa oleskelutilassa suoritettua tarkastusta, joka liittyy terveyshaittojen selvittämiseen tai haitan poistamisen varmistamiseen; viranomaisen ensimmäinen tarkastus terveyshaittaepäilyn selvittämiseksi ja siihen liittyvä jatkotutkimustarpeen määrittely on kuitenkin maksuton
- 17) 26 §:n mukaisten terveyshaittojen selvittämiseksi asunnossa tai muussa oleskelutilassa suoritettua mittausta, näytteenottoa, tutkimusta ja selvitystä (arvonlisäverollinen)
- 18) 29 §:ssä edellytettyä uimaveden säännöllistä valvontaa
- 19) 43 §:n perusteella annetussa asetuksessa säädettyjen ilmoitusten käsittelyä
- 20) kaivon omistajan talousvesitutkimuksia silloin, kun kysymys ei ole 16 §:n 4 momentissa tarkoitettua vedenjakelualueesta (arvonlisäverollinen) sekä
- 21) Ympäristönsuojelulain (527/2014) 17 luvussa tarkoitetun valtioneuvoston asetuksen noudattamiseen liittyviä tarkastuksia.

C) Säteilylaissa (859/2018) säädettyihin kunnan viranomaisten suoritteisiin, jotka koskevat

- 22) 15 §:ssä kunnan terveydensuojeluviranomaisen tarkastettavaksi määritellyjä asioita

D) Tupakkalaissa (549/2016) säädettyihin kunnan viranomaisten suoritteisiin, jotka koskevat

- 23) 44 §:ssä tarkoitetun vähittäismyyntilupaa koskevan hakemuksen käsittelyä
- 24) 48 §:ssä tarkoitetun nikotiinimesteen vähittäismyyntiä koskevan ilmoituksen käsittelyä
- 25) 50 §:ssä tarkoitetun tukkumyynti-ilmoituksen käsittelyä
- 26) 79 §:ssä tarkoitetun tupakointikieltoa koskevan hakemuksen käsittelyä ja kiellon määrittämiseksi tehtäviä toimenpiteitä sekä
- 27) 91 §:ssä tarkoitettuja tupakkalain valvontamaksuja.

E) Lääkelaisissa (395/1987) säädettyihin kunnan viranomaisen suoritteisiin, jotka koskevat

- 28) 54 a – 54 d §:ssä tarkoitetun vähittäismyyntiluvan myöntämistä sekä
- 29) 54 a - 54 d §:ssä tarkoitettua myyntiluvan vuosittaista valvontamaksua.

- F) Eläinlääkintähuoltolaissa (765/2009) kunnalle säädettyihin velvollisuuksiin järjestää
- 30) 11 §:n mukaista peruseläinlääkäripalvelua kunnan järjestämällä vastaanotolla (ns. klinikkamaksu, arvonlisäverollinen)
 - 31) 13 §:n mukaista kiireellistä eläinlääkäriapua kunnan järjestämällä eläinlääkäriin vastaanotolla (ns. klinikkamaksu, arvonlisäverollinen)
 - 32) 13 §:n mukaisesti päivystysaluetta varten keskitetty palvelu yhteydenottoja varten (ns. maksullinen päivystysnumero, arvonlisäverollinen)
 - 33) 18 §:n mukaisesti palveluja varten tarpeelliset työvälineet (ns. laitemaksu, arvonlisäverollinen)

2 § Maksujen määräytymisperusteet

- 2.1 Maksut perustuvat valvonnasta, matkoista, tarkastuksesta ja näytteenotosta viranomaiselle aiheutuneiden kokonaiskustannusten määrään. Kokonaiskustannuksiin kuuluvat tehtävän hoitamisesta aiheutuvat toimintamenot, korot ja poistot sekä osuus hallintokustannuksista. Tupakkatuotteiden ja nikotiinienesteiden vähittäismyyntiluvan haltijoilta ja tukkumyynti-ilmoituksen tehneiltä perittävät valvontamaksut määritellään tupakkalaissa perittäväksi myyntipisteperusteisesti.
- 2.2 Valvontahenkilöstön työtunnin hinta on 68 euroa. Työtunnin hinta kerrotaan käytettävällä työajalla, joka lasketaan puolen tunnin tarkkuudella ylöspäin pyöristettynä.
- 2.3 Ulkopuolisten palveluiden, asiantuntijoiden ja laboratoriotutkimusten maksut määräytyvät aiheutuneiden kustannusten mukaan.
- 2.4 Viranomaisen suorittamasta näytteenotosta tai mittauksesta perittävät maksut perustuvat käytettyyn työaikaan. Tarkastusten yhteydessä tehtävästä näytteenotosta peritään maksu korottamalla taulukon mukaista tarkastusmaksua näytteenottoon käytettävän työajan mukaan, kuitenkin vähintään puolen tunnin työajan mukaan.
- 2.5 Poikkeuksellisen suurta/pientä työmäärää vaativasta valvontasuunnitelmaan sisältyvästä tarkastuksesta, jossa tarkastukseen käytetty aika poikkeaa merkittävästi ennalta suunnitellusta, maksu voidaan määrätä aiheutuneeseen työmäärään perustuen maksutaulukoissa esitettyjä summia korkeampina/ alhaisempina. Valvontamaksun muutoksesta poikkeustapauksessa päättää suoritteen tehnyt viranhaltija.
- 2.6 Jos valvontakohteen kanssa etukäteen sovittua tai valvontaviranomaisen tiettyinä aikana tehtäväksi määräämää tarkastusta tai näytteenottoa ei valvontakohteesta johtuvasta syystä voida tehdä, eikä sovittua tarkastus- tai näytteenottoaikaa ole peruttu ennen tarkastusta, peritään valvontakohteelta tarkastus- tai näytteenottomaksuna yhden työtunnin hintaa vastaava summa. Maksua ei kuitenkaan peritä, jos valvontakohteella on ollut hyväksyttävä syy tapahtuneelle ja kirjallinen selvitys syystä toimitetaan 14 päivän kuluessa tapahtuneesta. Tarkastusta suorittamaan lähtenyt viranhaltija päättää saadun selvityksen perustella, voidaanko maksu jättää perimättä.

- 2.7 Epämukavalta työajalta maksuja korotetaan seuraavasti:
 – maanantai-perjantai klo 18.00 – 22.00 50 % ja klo 22.00 – 07.00 100 %
 – lauantai klo 8.00 – 18.00 50 %
 – lauantai klo 00.00 – 08.00 ja 18.00 – 24.00 100 %
 – sunnuntaina, kirkollisena juhlapäivänä, itsenäisyyspäivänä, vapunpäivänä, joului- tai juhannusaaton ja pääsiäislauantaina 100 %
- 2.8 Jos tarkastukseen tai näytteenottoon osallistuu enemmän kuin yksi valvontaviranomaisen palveluksessa oleva henkilö valvontakohteesta, kohteen aikaisemmasta toiminnasta tai toimenpiteen laadusta johtuvasta syystä (esimerkiksi parityöskentely työturvallisuussyistä), tarkastusmaksu määräytyy valvontatoimenpiteeseen osallistuneiden yhteenlasketun työajan perusteella. Jos valvontatoimenpiteeseen osallistuu useampia henkilöitä valvontakohteesta riippumattomista syistä (esimerkiksi henkilökunnan koulutus, tarkastajien erityisasiantuntemus), maksu peritään yhden, valvontatoimenpiteestä vastuussa olevan henkilön tarkastukseen käyttämän työajan perusteella.
- 2.9 Viranomaistoiminta on arvonlisäverotonta. Palvelutoiminnasta peritään tämän taksan mukainen tuntimaksu lisätynä arvonlisäverolla. Muille kuin viranomaisille annettavat lausunnot ovat arvonlisäverollisia.
- 2.10 Asianosaisen kuulemisesta sekä hakemuksen/ilmoituksen ja päätöksen tiedottamisesta aiheutuvat kulut peritään todellisten kustannusten mukaan.

3 § Käsittely ja hyväksymismaksut

- 3.1 Käsittely- tai hyväksymismaksun määräämisen yleisenä perusteena on käsittely- tai hyväksymismenettelyn laajuus. Maksu määräytyy hakemuksen tai ilmoituksen käsittelyyn käytetyn työajan perusteella. Käsittely- tai hyväksymismaksuun voi sisältyä myös tarkastus, mikäli viranomainen katsoo sen aiheelliseksi. Käsittely- ja hyväksymismaksuun sisällytetään myös mahdollisesta kuulemisesta, vireilläolosta ja päätöksestä ilmoittamisesta aiheutuneet kustannukset.
- 3.2 Käsittely- tai hyväksymismaksua sovelletaan myös toiminnan olennaista muuttamista koskevaan ilmoitukseen tai hakemukseen.

4 § Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmaan sisältyvien tarkastusten maksut

- 4.1 Hyväksytyyn valvontasuunnitelmaan perustuvasta tarkastuksesta ja näytteenotosta peritään valvontamaksu, joka perustuu tarkastukseen käytettyyn aikaan. Tarkastukseen kuuluu tarkastukseen valmistautuminen, tarkastus ja tarkastuspöytäkirjan kirjoittaminen. Tarkastuksen sisällöstä sekä valvontakohtetypin tarkastukseen keskimääräisesti käytettävästä ajasta määrätään tarkemmin valtakunnallisessa toimialakohtaisessa valvontaohjelmassa ja Lahden kaupungin ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmassa ja laatujärjestelmässä. Kohteen tarkastustiheys määräytyy riskinarvioinnin perusteella.
- 4.2 Yhdessä valvontakohteessa samanaikaisesti toteutettavista useista viralliseen valvontaan kuuluvista toimista (mm. useamman lakialan tarkastuksesta samalla käynnillä) voidaan periä yksi yhdistetty maksu. Yhdistetty maksu määräytyy toimenpiteeseen käytetyn ajan perusteella. Maksu määräytyy pääasiallisen tarkastuksen perusteella ja siihen

lisätään lisämaksuna 50 % muiden samanaikaisesti tehtävien tarkastusten maksuista.

- 4.3 Eläimistä saatavia elintarvikkeita käsittelevien laitosten valvonnasta peritään valvonta-asetukseen (1040/2007) pohjautuva valvontamaksu (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus EY 882/2004 liite IV jakso B). Leikkaamoissa tehtävästä valvonnasta peritään vähimmäismaksuna 2 euroa lihatonnilta. Kalastus- ja vesiviljelmätuotteiden jalostuksen valvonnasta peritään vähimmäismaksua 0,5 euroa tonnilta. Jos edellä mainittu vähimmäismaksu ei kata valvonnasta aiheutuneita kustannuksia, leikkaamoiden ja kalastus- ja vesiviljelytuotteiden jalostuslaitosten valvonnasta peritään vuosimaksuliitteenä olevan maksutaulukon mukaisesti. Muiden eläimistä saatavia elintarvikkeita ennen vähittäismyyntiä käsittelevien laitosten valvonnasta peritään vuosivalvontamaksu. Vuosivalvontamaksu perustuu laitoksen toimintojen valvontaan käytettävään aikaan. Vuosivalvontamaksua voidaan nostaa tai laskea 20 % omavalvonnan toimivuuden ja valvontatarpeen perusteella.
- 4.4 Valvontasuunnitelmaan merkityistä tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäis- ja tukkumyyntipaikkojen, nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntipaikkojen sekä tupakointikieltojen ja -rajoitusten tarkastuksista ei peritä erillistä maksua. Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden sekä nikotiinivalmisteiden myyntipaikkojen vuosittaiset valvontamaksut kattavat kaiken tupakkalain mukaisen valvonnan.
- 4.5 Valvontasuunnitelmaan sisältyvään projektiin kuuluvista tarkastuksista peritään valvontamaksu käytetyn työajan perusteella alkavaa 0,5 tuntia kohden, mikäli projektin laajuus tai kohdentuminen ei vastaa normaalia säännöllisen valvonnan tarkastusta.

5 § Elintarvikelain mukaisista muista tarkastuksista perittävät maksut

- 5.1 Euroopan unionin ulkopuolelle elintarvikkeita vievien elintarvikehuoneistojen valvonnasta peritään erillinen maksu siltä osin, kun vienti ostajamaan vaatimuksesta edellyttää tavallista kattavampaa valvontaa. Maksu määräytyy tarkastuksiin kuluneen ajan perusteella.
- 5.2 Elintarvikelain 7. luvussa tarkoitettujen elintarvikemääräysten noudattamatta jättämiseen perustuvien toimenpiteiden valvomiseksi tapahtuvista tarkastuksista peritään maksu aiheutuneiden kustannusten perusteella.
- 5.3 Lisäksi maksu peritään muustakin valvonnasta sekä siihen liittyvästä tutkimuksesta sellaisena kuin valvonta-asetuksen 27. ja 28. artiklassa säädetään. Tähän ryhmään kuuluvat myös toiminnanharjoittajan pyynnöstä tehtävät tarkastukset.
- 5.4 Elintarvikkeiden vientitodistuksista peritään kustannuksia vastaava maksu.
- 5.5 Lihantarkastuksesta perittävä maksu määräytyy tarkastukseen kuluneen ajan perusteella.
- 5.6 Elintarvikehuoneiston omavalvonnan toimivuuden tarkastamiseksi tehtävästä erillisestä näytteenotosta veloitetaan kustannuksia vastaava maksu.

6 § Terveystuojelulain mukaisista eräistä tarkastuksista ja mittauksista perittävät maksut

- 6.1 Terveystuojelulain 26 §:n mukaisen terveyshaitan selvittämiseksi tehdystä mittauksesta, näytteenotosta, tutkimuksesta ja selvityksestä peritään kustannusten mukainen maksu.
- 6.2 Terveystuojelulain mukaisesta terveyshaitan selvittämiseksi tehty ensimmäinen tarkastuskäynti on maksuton.

7 § Tupakkalain mukainen myyntilupamaksu, myyntiluvan vuosittainen valvontamaksu sekä asuinyhteisön hakemuksesta määrättävä tupakointikielto

- 7.1 Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäismyyntilupahakemuksen käsittelystä sekä nikotiininesteiden vähittäismyynti-ilmoituksen ja tukkumyynti-ilmoituksen käsittelystä peritään maksu liitteenä olevan maksutaulukon mukaisesti. Jos luvan käsittely edellyttää kohteessa käyntiä ja/tai joudutaan pyytämään asiapapereiden täydentämistä, korotetaan maksua tehdyn työmäärän mukaan. Myyntilupamaksu on samansuuruinen määräaikaisille ja toistaiseksi voimassa oleville luvilla ja peritään vain hyväksytyistä luvista.
- 7.2 Mikäli ennen 15.8.2016 myönnetty tupakan vähittäismyyntilupa laajennetaan koskemaan myös nikotiininesteiden myyntiä, peritään ilmoituksen käsittelystä kustannuksia vastaava maksu. Tupakan ja nikotiininesteiden myyntiluvan muutosilmoituksen käsittelystä ei peritä erillistä maksua.
- 7.3 Tupakkalain valvontamaksu peritään 1. päivänä tammikuuta voimassa olevista vähittäismyyntiluvista ja tukkumyynti-ilmoituksen perusteella harjoitettavasta toiminnasta koko kyseiseltä vuodelta. Kesken vuotta aloitettavasta toiminnasta valvontamaksu peritään 50 %:lla alennettuna, mikäli luvan voimassaolo alkaa 1.7. tai sen jälkeen. Jos vähittäismyyntilupa myönnetään määräaikaisena alle kuuden kuukauden ajaksi tai säännöllistä toimintaa harjoitetaan vuoden aikana enintään kuuden kuukauden ajan, on vuosittaisen valvontamaksun suuruus 50 % muutoin perittävästä maksusta. Sekä vähittäis-, että tukkumyyntipaikkojen tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden myynnin valvontamaksut on esitetty liitteessä.
- 7.4 Asuinyhteisön hakemukseen perustuvasta tupakointikiellon määräämisestä peritään maksu käytetyn työajan perusteella. Työajaksi lasketaan hakemuksen käsittely sekä kaikki sellaiset toimenpiteet, jotka tarvitaan tupakointikiellon määräämiseksi, mukaan lukien asukkailla tarvittaessa suoritettavat hallintolain mukaiset kuulemiset. Ilmoittamisesta ja kuuluttamisesta aiheutuvat kulut peritään toteutuman mukaan.

8 § Nikotiinivalmisteiden myyntilupaa ja valvontaa koskevat maksut

- 8.1 Nikotiinivalmisteiden myyntilupahakemuksen käsittelystä sekä myynnin vuotuisesta valvonnasta perittävän taksan yleisinä perusteina ovat lupakäsittelyn ja valvonnan laajuus sekä hakemuksessa tarkoitettujen myyntipaikkojen ja myyntipisteiden määrä. Myyntilupamaksu peritään vain hyväksytyistä luvista. Vuotuinen valvontamaksu peritään 1. päivä tammikuuta voimassa olevista luvista.

9 § Hakemuksen tai ilmoituksen peruuttaminen ja raukeaminen

- 9.1 Mikäli hakija peruuttaa hakemuksensa tai ilmoituksensa taikka asian käsittely kunnan viranomaisessa raukeaa muusta syystä ennen päätöksen antamista ja viranomaisen on ryhtynyt oleellisiin toimiin hakemuksen tai ilmoituksen käsittelemiseksi, peritään maksu käsittelyyn käytetyn ajan perusteella.

10 § Kielteinen päätös hakemuksesta tai ilmoituksesta tai tutkimatta jättäminen

- 10.1 Hakemuksesta tai ilmoituksesta, josta on tehty kielteinen päätös, peritään tämän taksan mukainen maksu. Mikäli kielteisen päätöksen perusteet ovat niin selkeät, että asian laajemmalle käsittelylle ei ole ollut perusteita, maksu määräytyy käsittelyyn käytetyn ajan perusteella.
- 10.2 Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden sekä nikotiinivalmisteiden myyntilupahakemuksen hylkäämisestä ei peritä maksua.
- 10.3 Jos hakemus tai ilmoitus on päätetty jättää tutkittavaksi ottamatta, maksua ei peritä.

11 § Palautetun hakemuksen käsittelymaksu

- 11.1 Jos tuomioistuin palauttaa muutoksenhaun johdosta asian uudelleen käsiteltäväksi, vähennetään tämän taksan mukaisesta maksusta, mitä samassa asiassa aikaisemmin annetusta valvontaviranomaisen päätöksestä on peritty.
- 11.2 Jos tuomioistuin muutoksenhaun johdosta kumoaa päätöksen sen johdosta, että hakija ei ole ollut hakemansa hyväksymispäätöksen tarpeessa, palautetaan mahdollisesti peritty maksu kokonaisuudessaan.

12 § Maksun suorittaminen ja periminen

- 12.1 Maksu on suoritettava viimeistään laskuun merkittynä eräpäivänä. Eräpäivä voi olla aikaisintaan kahden viikon kuluttua maksun määräytymisen perusteena olevan palvelun saamisesta.
- 12.2 Jos toimenpiteestä määrättyä maksua ei ole suoritettu eräpäivänä, peritään viivästyneelle määrälle vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n tarkoittaman korkokannan mukaan. Viivästyskoron sijasta peritään viiden euron suuruinen viivästysmaksu, jos viivästyskoron määrä jää tätä pienemmäksi.
- 12.3 Mikäli tämän taksan mukaista maksua ei muistutuksesta huolimatta ole maksettu, voidaan se periä ulosottoin ilman erillistä tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin laissa verojen ja maksujen täytäntöönpanosta (706/2007) säädetään (elintarvikelaki (23/2006) 72 §, terveysuojelulaki (763/1994) 50 §, tupakkalaki (549/2016) 92 §, lääkelaki 54 d §.

- 12.4 Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäis- ja tukkumyyntipaikkojen vuosittainen valvontamaksu laskutetaan kalenterivuositain. Maksun määräytymispäivä on ensimmäisenä vuonna myyntiluvan myöntämispäivä ja sitä seuraavina vuosina tammikuun 1. päivä. Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäis- ja tukkumyyntipaikkojen vuosittaisen valvontamaksun periminen lopetetaan luvan rauetessa. Tupakkalain perusteella perittyjä maksuja ei palauteta.

13 § Voimaantulo

- 13.1 Maksut määräytyvät päätös- tai käsittelypäivämääränä voimassa olevan taksan perusteella.
- 13.2 Tämä taksa tulee voimaan 1. päivänä maaliskuuta 2020.

Lahden rakennus- ja ympäristölupalautakunta on hyväksynyt tämän taksan päätöksellään 14. päivänä tammikuuta 2020.

Liite 1**Lupahakemusten ja ilmoitusten käsittelystä sekä lupaprosessiin sisältyvästä toiminnan tarkastamisesta perittävät maksut**

Hakemusten ja ilmoitusten käsittelystä peritään maksu siihen käytetyn ajan perusteella 68 €/h. Käsittelyaika on aina vähintään kaksi (2) tuntia. Lupaprosessiin sisältyvästä tarkastuksesta peritään maksu lupapäätöksen yhteydessä.

Talousvettä toimittavan laitoksen riskinarvioinnin hyväksymisestä peritään maksu todellisen työajan mukaan, 68 €/h.

Elintarvikevalvonnan säännöllisen valvonnan maksut

Perustarkastuksen hinta määräytyy käytetyn ajan mukaan 68 €/tunti. Tarkastusaikaan sisältyy valmistelu, itse tarkastus, neuvonta ja ohjaus sekä raportointi. Mahdollisista uusintatarkastuksista veloitetaan 68 €/tunti.

Kohdetyyppi	Lisämääre	Maksu
Elintarvikkeiden myynti		
Elintarvikkeiden vähittäismyynti, teollisesti pakattuja ei-helposti pilaantuvia elintarvikkeita		136 €
Elintarvikkeiden vähittäismyynti, teollisesti pakattuja helposti pilaantuvia elintarvikkeita	< 200 m ²	136 €
	≥ 200 m ²	204 €
Elintarvikkeiden vähittäismyynti, myydään pakkaamattomia elintarvikkeita	< 200 m ² (kioskit yms.)	136 €
	≥ 200 m ²	204 €
Elintarvikkeiden vähittäismyynti, käsitellään helposti pilaantuvia elintarvikkeita	< 200 m ²	204 €
	200 - 1000 m ²	272 €
	> 1000 m ²	340 €
Elintarvikkeiden tukkumyynti, teollisesti pakattuja ei-helposti pilaantuvia elintarvikkeita		204 €
Elintarvikkeiden tukkumyynti, teollisesti pakattuja helposti pilaantuvia elintarvikkeita		204 €
Elintarvikkeiden tukkumyynti, myydään pakkaamattomia elintarvikkeita		272 €
Elintarvikkeiden tukkumyynti, käsitellään helposti pilaantuvia elintarvikkeita		340 €
Elintarvikkeiden tarjoilu		
Ravintolatoiminta	< 50 annosta/vrk	170 €
	50 - 500 annosta/vrk	238 €
	> 500 annosta/vrk	306 €
Grilli- tai pikaruokalatoiminta		204 €
Kahvilatoiminta	pienimuotoinen	136 €
	laaja (lounas/salaatti)	204 €
Pubitoiminta / yökerhotoiminta (jos muuta kuin alkoholi)		136 €
Suurtalous, keskuskeittiötoiminta, laitoskeittiötoiminta ja pitopalvelu	< 500 annosta	204 €
	≥ 500 annosta	272 €
Suurtalous, tarjoilukeittiötoiminta		204 €

Kohdetyyppi	Lisämääre	Maksu
Vilja- ja kasvisala		
Myllytoiminta	< 100 000 kg	204 €
	≥ 100 000 kg	340 €
Leipomotuotteiden valmistus, helposti pilaantuvia tuotteita	< 100 000 kg	204 €
	≥ 100 000 kg	340 €
Ruoka- ja kahvileipien valmistus	< 100 000 kg	204 €
	≥ 100 000 kg	340 €
Muiden viljatuotteiden valmistus	< 100 000 kg	204 €
	≥ 100 000 kg	340 €
Kasvis-, marja- ja hedelmätuotteiden valmistus	< 100 000 kg	204 €
	100 000 - 1 milj. kg	272 €
	> 1 milj. kg	340 €
Pakkaamatoiminta, kasvisten vähäistä kauppakunnostusta		136 €
Muiden elintarvikkeiden valmistus (muut kuin maito-, liha-, kala-, muna- tai vilja- ja kasvisala)		
Yhdistelmätuotteiden, makeisten, juomien ja muiden elintarvikkeiden valmistus	< 100 000 kg	204 €
	100 000 - 1 milj. kg	272 €
	> 1 milj. kg	340 €
Elintarvikkeiden varastointi ja pakastaminen		
Elintarvikkeiden varastointi	< 1 000 m ²	204 €
	≥ 1 000 m ²	272 €
Elintarvikkeiden pakastaminen	< 1 000 m ²	204 €
	≥ 1 000 m ²	272 €
Ammattimainen elintarvikkeiden kuljetus		
Elintarvikkeiden kuljetus, elintarvikkeiden pakastekuljetus, elintarvikkeiden kuljetus jäähdetytynä, elintarvikkeiden kuljetus lämpimänä	≤ 3 autoa	136 €
	4 - 9 autoa	204 €
	≥ 10 autoa	272 €
Kontaktimateriaalitoiminta		
Pieni tai keskisuuri kansallinen toiminta		204 €
Suuri kansallinen toiminta, mahdollisesti tuontia/vientiä		340 €
Erittäin suuri kansallinen tai kansainvälinen toiminta, tuontia/vientiä		476 €
Alkutuotanto		
Maidontuotanto		204 €
Muu alkutuotanto		136 - 204 €

Muiden kuin taulukossa esitettyjen kohderyhmien tarkastusmaksu määräytyy käytetyn ajan mukaan, 68 €/h.

**Eläimistä saatavia elintarvikkeita käsittelevien tai valmistavien laitosten
vuosimaksut ja hakemusten käsittelymaksut**

Riskiluokka	Valvonnan vuosimaksu	Hakemuksen käsittely
Riskiluokka 1-4, esim.*		
- liha-ala: leikkaaminen, jauhaminen, raakalihavalmisteiden valmistus, tuotanto maks. 1 milj. kg/v - kala-ala: lajittelu, pakastaminen, perkaaminen, fileointi, tuotanto maks. 1 milj. kg/v - maitoala: vastaanotetun raakamaidon määrä < 500 000 kg/vuosi - muna-ala: munien pakkaaminen, munatuotteiden valmistus, tuotanto maks. 10 milj. kg/v	340 €	340 €
Riskiluokka 5-6, esim.*		
- liha-ala: raakalihavalmisteiden valmistus, lihavalmisteiden valmistus, tuotanto 1 - 10 milj. kg/ - kala-ala: perkaaminen, fileointi, jalostettujen kalastustuotteiden valmistus, tuotanto 1 - 10 milj. kg/v - maitoala: vastaanotetun raakamaidon määrä < 2 milj. litraa/vuosi - muna-ala: munatuotteiden valmistus, tuotanto >10 milj. kg/v	680 €	544 €
Riskiluokka 7-8, esim.*		
- liha-ala: lihavalmisteiden valmistus, täyssäilykkeiden valmistus, tuotanto 100 000 - 10 milj. kg/v - kala-ala: jalostettujen kalastustuotteiden valmistus, kylmäsavu- tai graavikalan vakuumpakkaaminen, tuotanto 100 000 - 10 milj. kg/v	1666 €	952 €
Riskiluokka 9-10, esim. *		
- liha-ala: lihavalmisteiden valmistus, täyssäilykkeiden valmistus, tuotanto >10 milj. kg/v - kala-ala: jalostettujen kalastustuotteiden valmistus, kylmäsavu- tai graavikalan vakuumpakkaaminen, tuotanto >10 milj. kg/v	2244 €	1224 €
Eläimistä saatavien tuotteiden vähäinen käsittely		
VNa 1258/2011 tarkoittama toiminta	136 - 204 €	

*esimerkit ovat vain suuntaa antavia

Riskiluokka määritetään kohteen toimintatyyppiin ja toiminnan kokoluokan perusteella Eviran ohjeen 10503/2 *Elintarvikehuoneistojen riskiluokitus ja valvontatarpeen* määrittäminen mukaisesti. Ohje löytyy Ruokaviraston sivuilta (www.ruokavirasto.fi).

Mikäli laitoksessa on useamman eläinperäisen raaka-aineen valmistusta, vähennetään riskiluokaltaan alhaisemman kohdetyyppiin mukaista vuosimaksua 50 %. Osa-aikaisesti toimivan laitoksen osalta valvontamaksu voidaan suhteuttaa tarvittavaan valvontamäärään.

Vuosimaksu ei kata elintarvikelain mukaisten pakkokeinojen johdosta tehtäviä uusintatarkastuksia. Niistä peritään maksu käytetyn työajan mukaan 68 €/tunti. Mikäli kohteen säännöllisen valvonnan tarkastustiheyttä joudutaan nostamaan valvonnassa havaittujen puuteiden vuoksi, peritään vuosimaksu tarkastusmäärään suhteutettuna. Erittäin paljon työaikaa vaativasta hakemuksen käsittelystä maksu peritään todellisen työajan mukaan, 68 €/h.

Elintarvikelain mukaisista muista tarkastuksista ja toimenpiteistä perittävät maksut

Toimenpide	Maksu
EU:n ulkopuolelle elintarvikkeita vievien elintarvikehuoneistojen tavallista kattavampi valvonta	68 €/tunti
Elintarvikemääräysten noudattamatta jättämiseen perustuvien toimenpiteiden valvonta	68 €/tunti
EU:n valvonta-asetuksen 27 ja 28 artiklan mukainen valvonta	68 €/tunti
Lihantarkastus	68 €/tunti
Elintarvikehuoneiston omavalvonnan toimivuuden tarkastamiseksi tehtävä erillinen näytteenotto ⁽¹⁾	68 €/tunti
Elintarvikkeiden vienti- yms. todistukset ⁽²⁾	68 €/kpl

¹⁾ Näytteenottomaksujen lisäksi toimijan maksettavaksi tulevat näytteiden tutkimisesta aiheutuvat kulut, jotka laboratorio laskuttaa voimassa olevan hinnastonsa mukaisesti.

²⁾ Todistusmaksuun lisätään maksu, jonka Evira perii toimittamistaan todistuksista.

Terveydensuojelulain mukaisen säännöllisen valvonnan maksut

Perustarkastuksen hinta määräytyy käytetyn ajan mukaan 68 €/tunti. Tarkastusaikaan sisältyy valmistelu, itse tarkastus sekä raportointi. Mahdollisista **lisätarkastuksista** veloitetaan 68 €/tunti.

Kohde	Lisämääre	Maksu
Talousveden jakelu ja käyttö		
EU-vesilaitokset (vedentoimitus > 1000 m ³ /d tai vähintään 5000 käyttäjää)		1020 €
Muut vesilaitokset (vedentoimitus 10 - 1000 m ³ /d tai 50 – 5000 käyttäjää)		544 €
Pienet vesilaitokset (vedentoimitus < 10 m ³ /d tai alle 50 käyttäjää)		272 €
Kokoontuminen, julkiset hui- ja kokoontumishuoneistot (lasten ja nuorten käyttämät kohteet)		
Kerhotilat, nuorisotilat, iltapäiväkerhot ja sisäleikkiuistot	< 50 asiakaspaikkaa	136 €
	50 - 100 asiakaspaikkaa	204 €
	> 100 asiakaspaikkaa	272 €
Leirikeskukset		272 €
Opetustoiminta, koulut ja oppilaitokset		
Esiopetus, peruskoulut, lukiot sekä muut koulut ja oppilaitokset	< 700 m ²	340 €
	701 - 3000 m ²	544 €
	> 3000 m ²	748 €
Majoitustoiminta, majoitushuoneistot		
Hotellit, hostellit, maatilamatkailu, asuntolat jne.	< 20 vuodepaikkaa	136 €
	20 - 100 vuodepaikkaa	204 €
	> 100 vuodepaikkaa	272 €
Kauneudenhoitoa ja ihon käsittelyä suorittavat huoneistot ja laitokset		
Kosmetologihuoneistot, tatuointi, lävistys ja muu ihon käsittely	≤ 2 asiakaspaikkaa	136 €
	≥ 3 asiakaspaikkaa	204 €
Solariumit		136 €
Sosiaalihuollon palvelut		
Lasten päiväkodit ja vastaavat	< 500 m ² yksikkö	272 €
	500 - 1500 m ² yksikkö	340 €
	> 1500 m ² yksikkö	476 €
Lastenkodit / lastensuojeluyksiköt ja vastaavat	< 500 m ² yksikkö	272 €
	500 - 1500 m ² yksikkö	340 €
	> 1500 m ² yksikkö	476 €
Tehostetun palveluasumisen yksiköt ja vastaavat	< 500 m ² yksikkö	272 €
	500 - 1500 m ² yksikkö	340 €
	> 1500 m ² yksikkö	476 €
Muut sosiaalialan yksiköt	< 500 m ² yksikkö	272 €
	500 - 1500 m ² yksikkö	340 €
	> 1500 m ² yksikkö	476 €

Kohde	Lisämääre	Maksu
Liikunta ja virkistystoiminta		
Yleiset uimarannat (EU-uimarannat)		204 €
Pienet yleiset uimarannat		136 €
Yleiset altaat (uimahalli, uimala tai vesipuisto)		408 €
Muu yleinen allas		204 €
Kylpylät (jos uimahallista poikkeava allas/erikoisallasäärä)		544 €
Yleiset saunat oheistiloineen	yksi saunayksikkö	136 €
	useampi saunayksikkö	272 €
Yleinen liikuntatila (urheiluhalli, kuntosali tai muu yleinen liikuntatila)	≤ 300 m ² toimintatila	204 €
	> 300 m ² toimintatila	272 €

Muiden kuin taulukossa esitettyjen kohderyhmien tarkastusmaksu määräytyy käytetyn ajan mukaan: 68 €/tunti.

Tutkimukset, selvitykset näytteenotot, mittaukset ja lausunnot

Terveydensuojelulain 26 § mukaisten asuntojen ja muiden oleskelutilojen terveyshaittojen selvittämiseen liittyvät tarkemmat mittaukset, tutkimukset, selvitykset, näytteenotot sekä terveyshaitan arvioimiseksi annettavat lausunnot: 68 €/ tunti.

Talousvesi- ja uimavesinäytteenotto sekä näytetuloksista annettavat lausunnot: 68 €/ alkava tunti.

Laboratoriopalvelut ja muut ulkopuoliset palvelut, tutkimukset ja selvitykset: muodostuneiden kustannusten mukaan.

Muut valvontamaksut

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 17 luvussa tarkoitetun valtioneuvoston asetuksen noudattamisen valvontaan liittyvistä tarkastuksista peritään kustannuksia vastaava maksu, 68 €/ tunti.

Tupakkalain perusteella perittävät maksut

Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden myynnin valvontamaksut	Maksu
Vähittäismyyntipaikan tupakkatuotteiden myyntipiste	500 €
Vähittäismyyntipaikan nikotiininesteiden myyntipiste	500 €
Tukkumyyntipaikan tupakkatuotteiden myyntipiste	500 €
Tukkumyyntipaikan nikotiininesteiden myyntipiste	500 €

Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden myynnin valvontamaksu peritään erikseen jokaiselta myyntipaikassa olevalta myyntipisteeltä. Myyntipisteellä tarkoitetaan tupakkatuotteiden luovutus- tai kassatoimintoja sisältävää itsenäistä asiakaspalvelupistettä.

Asuinyhteisön tupakointikieltoa koskevan hakemuksen käsittely	Maksu
Hakemuksen käsittely ja kiellon määräämiseksi tarvittavat toimenpiteet	68 € / tunti

Työajaksi lasketaan hakemuksen käsittely sekä kaikki sellaiset toimenpiteet, jotka tarvitaan tupakointikiellon määräämiseksi, mukaan lukien asukkaille tarvittaessa suoritettavat hallintolain mukaiset kuulemiset. Ilmoittamisesta ja kuuluttamisesta aiheutuvat kulut peritään toteutuman mukaan.

Nikotiinivalmisteiden myyntilupaa ja valvontaa koskevat maksut

Myyntipisteiden määrä	Vuosittainen valvontamaksu
1 myyntipiste	136 €
2-3 myyntipistettä	204 €
4-5 myyntipistettä	272 €
6-9 myyntipistettä	340 €
10-14 myyntipistettä	408 €
> 15 myyntipistettä	476 €

Eläinlääkintähuoltolain mukaiset eläinlääkärin vastaanottomaksut

Eläinlääkäri perii asiakkaalta käyntimaksun ja toimenpidepalkkion voimassaolevan kunnallisen eläinlääkäritaksan mukaisesti, maksun hoidossa käytetyistä ja asiakkaalle luovutetuista lääkkeistä ja tarvikkeista sekä mahdollisten ulkopuolisten palvelujen käytöstä aiheutuneet kustannukset.

Lisäksi asiakkaalta peritään Lahden kaupungin praktikkoeläinlääkärin vastaanotolla käynnistä klinikkamaksu (sis. alv 24 %) seuraavan taulukon mukaisesti:

Toimenpide	Klinikkamaksu
Peruskäynti, helppo toimenpide, kissan kastratio, iho- ja korvasairaudet, virtsatulehdus, verinäytteen otto, lyhyt rauhoitus	10 €
Kissan sterilaatio, toimenpide i.v.anestesiassa (helppo leikkaus, hammaskiven poisto), pitkäkestoinen/vaikea toimenpide, röntgentutkimus, ultraäänitutkimus.	15 €
Koirien kastratio ja sterilaatio, toimenpide inhalaatioanestesiassa, erityisen pitkä ajanvaraus, >3 potilasta samalla klinikkamaksulla	20 €

Hoidossa käytetyistä laitteista peritään erillinen laitemaksu (sis. alv 24 %) seuraavasti:

Hoidossa käytetty laite	Laitemaksu
Röntgenlaite	20 €

Eläinlääkärin vastaanotolle varatusta peruuttamattomasta ajasta peritään kulukorvauksena 30 euron suuruinen maksu.

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupautakunta

Päätöspäivämäärä
14.01.2020 § 4

Eläinlääkäreiden palkkion enimmäismäärä vuodelle 2020

D/2642/02.05.00.00.00/2019

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja Kaupungineläinlääkäri Cecilia Blomgren, p. 050 559 4047

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus Rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Mika Kempainen

Lautakunta päättää vahvistaa Lahden kaupungin praktikkoeläinlääkäreiden (Ulla Helanto, Nina Nihtilä, sijainen opintovapaan ajaksi Salla Nevalainen) palkkioiden enimmäismääräksi 51.435,60 euroa vuodelle 2020.

Tätä sovelletaan myös vakinaisen eläinlääkäriin sijaisiin, muihin tilapäisiin viranhaltijoihin ja viikonloppu- ym. päivystäjiin, käyttäen jakajana 360 päivää laskettaessa tietyn sijaisuuden tai päivystyksen toimenpidepalkkioiden määrää.

Perusteluosa Keva on ilmoittanut eläinlääkäreiden eläinlääkintähuoltolain 19 §:n mukaisten palkkioiden enimmäismäärän vuodelle 2020.

Kunnaneläinlääkäriin eläke määräytyy kunnan maksaman virkapalkan lisäksi toimenpidepalkkioista, jotka eläinlääkäri perii eläinten omistajilta ja haltijoilta. Vahvistettujen toimenpidepalkkioiden mukaan määräytyvät työnantajan ja palkansaajan eläkemaksut. Vuoden 2020 palkkioiden enimmäismääräksi on Kevassa vahvistettu 51.435,60 euroa.

Kunnan monijäsenen toimielimen tulee vahvistaa kaupungin praktikkoeläinlääkäriin ja/tai ulkopuolisen päivystäjän toimenpidepalkkioiden enimmäismäärä vuosipalkkiona ja/tai päiväpalkkiona vuodelle 2020. Vahvistuspäätös on toimitettava Kevaan 31.1.2020 mennessä. Päätöksessä tulee olla tieto siitä, mitä palkkioiden määrää käytetään viikonloppu- ym. päivystäjille, jotka eivät ole vakinaisessa virassa.

Lahden kaupungissa eläinlääkintähuoltolain mukainen eläinlääkinnän järjestäminen hoidetaan vuonna 2020 kaupungin kahden praktikkoeläinlääkäriin toimesta, ja heidän päivystysvapaidensa ym. poissaolojen aikana tehtävään asetetun sijaisen toimesta. Yö- ja viikonloppupäivystyksen järjestämisestä Lahden kaupungilla on sopimus Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän ympäristöterveyskeskuksen kanssa siten, että ympäristöterveyskeskus hallinnoi toimintaa. Sopi-

Lahden kaupunki

Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä

14.01.2020 § 4

muksen mukaan Lahti vastaa päivystyksestä kaksi viikonloppua kuu-
kaudessa ja kaksi arkiyötä viikossa.

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän päivystysrenkaassa Lahden
päivystysosuutta hoitavan sijaiseläinlääkärin eläke määräytyy kau-
pungin maksaman palkan lisäksi toimenpidepalkkioista, jotka eläin-
lääkäri perii eläinten omistajilta ja haltijoilta.

Päivystysrengas on jaettu kolmeen osa-alueeseen, jotka muodostu-
vat seuraavasti:

Alue 1: Lahti, Hollola, Kärkölä

Alue 2: Asikkala, Hartola, Heinola, Padasjoki, Sysmä

Alue 3: Orimattila, Myrskylä, Pukkila

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote: Keva, Provincia oy

Liitteenä

-

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
14.01.2020 § 5

Tiedoksi merkittävät asiat

D/22/07.01.03.00.02/2020

Asian valmistelija /
Lisätietojen antaja Valmistelusihteeri Marja Loippo, puh. 044 482 6057

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus Rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Mika Kempainen

Lautakunta merkitsee asiat tiedoksi.

Perusteluosa Lautakunnalle tuodaan tiedoksi seuraavat asiat:

Korkeimman hallinto-oikeuden päätös 12.12.2019 (Dnro 888/1/18) ympäristölupaa koskevaan valituslupahakemukseen ja valitukseen Vaasan hallinto-oikeuden päätöksestä 30.1.2018. Korkein hallinto-oikeus myönsi valitusluvan ja tutki asian.
D/1974/2015

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 12.12.2019 (Päätösno 19/0514/1) valitukseen ympäristönsuojelulain mukaisessa hallintopakkoasiassa rakennus- ja ympäristölupalautakunnan päätöksestä 6.11.2018 § 65. Hallinto-oikeus hylkäsi valituksen.
D/2592/2018

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 27.12.2019 (Päätösno 19/0260/2) valitukseen ympäristönsuojelulain mukaisessa hallintopakkoasiassa rakennus- ja ympäristölupalautakunnan päätöksestä 6.2.2018 § 7.
D/3206/2015

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 31.12.2019 (Päätösno 19/0682/3) valitukseen ympäristölupa-asiassa rakennus- ja ympäristölupalautakunnan päätöksestä 7.12.2017 § 80. Hallinto-oikeus hylkäsi valituksen.
D/3207/2016

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 31.12.2019 (Päätösno 19/0683/3) valitukseen ympäristölupa-asiassa rakennus- ja ympäristölupalautakunnan päätöksestä 9.1.2018 § 1.
D/1747/2017

Rakennusvalvonnan viranhaltijoiden lupapäätökset 25.11.–31.12.2019.

2 (2)

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
14.01.2020 § 5

Asiakirjat ovat nähtävänä luottamushenkilöiden extranetissä.

Muutoksenhaku	Muutoksenhakukielto
Toimenpiteet	-
Liitteenä	-

Lahden kaupunki
Rakennus- ja ympäristölupalautakunta

Päätöspäivämäärä
14.01.2020 § 6

Muut asiat

D/30/00.02.03.00.00/2020

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus Puheenjohtaja

Lautakunta merkitsee asiat tiedoksi.

Perusteluosa

Keskusteltiin seuraavista:

- tiedonhankintamatka
- maastokatselmus
- Pikku-Vesijärven hanhiongelman

Konserttitalolle rakennus- ja ympäristölupalautakunnassa 5.11.2019 § 70 määrätyt toimenpiteet on tähän mennessä toteutettu edellytetyssä aikataulussa.

Muutoksenhaku Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet -

OIKAISUVAATIMUSOHJEET JA VALITUSOSOITUS

Liitetään pöytäkirjaan

Lahden kaupunki

Kunnallisasiat

Toimielin:

Kokouspäivämäärä:

Rakennus- ja ympäristölupalaakunta

14.01.2020

MUUTOKSENHAKUKIELLOT

Kieltojen perusteet	Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.
	<p>Pykälät: 5, 6</p> <p>Hallintolainkäyttölaki 5 § 1 mom. /muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.</p> <p>Pykälät ja valituskieltojen perusteet</p>

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Oikaisuvaatimusviranomaisen ja -aika	Kuntalain 134 §:n 1 mom. mukaan päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla, mikäli niistä voidaan tehdä kirjallinen oikaisuvaatimus. Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.
	<p>Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, ja sen yhteystiedot:</p> <p>Toimielin: Rakennus- ja ympäristölupalaakunta Postiosoite: PL 202, 15101 Lahti Käyntiosoite: Lahden Palvelutori, Lahti-Piste, Kauppakeskus Trio, 2. krs, Aleksanterinkatu 18 Puh.: 03 814 2214 Sähköpostiosoite: kirjaamo@lahti.fi Aukioloaika: 9–18</p> <p>Pykälät: 2, 3, 4</p> <p>Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimusaika taloudellisiin ja tuotannollisiin perustein tehdystä irtisanomisesta koskevasta päätöksestä alkaa kuluu vasta irtisanomisajan päättymisestä.</p>
Oikaisuvaatimuksen sisältö	Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteluineen ja sen on tekijän allekirjoitettava.

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomaisen ja valitusaika	Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös asianosainen sekä kunnan jäsen.
	<p>Valitusviranomaisen ja sen yhteystiedot</p> <p>Hämeenlinnan hallinto-oikeus www.oikeus.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus Raatihuoneenkatu 1 13100 Hämeenlinna 029 56 42210 faksi 029 56 42269 hameenlinna.hao(at)oikeus.fi <i>Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa</i> https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet</p>

	Kunnallisvalitus, pykälät:	
	<p>Valitusviranomaisen ja sen yhteystiedot:</p> <p>Hämeenlinnan hallinto-oikeus www.oikeus.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus Raatihuoneenkatu 1 13100 Hämeenlinna 029 56 42210 faksi 029 56 42269 hameenlinna.hao(at)oikeus.fi <i>Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa</i> https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet</p> <p>Hallintovalitus, pykälät: 1</p>	Valitusaika: 30 päivää
	<p>Valitusviranomaisen ja sen yhteystiedot:</p> <p>Vaasan hallinto-oikeus www.oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus Korsholmanpuistikko 43 PL 204, 65101 Vaasa 029 56 42780 faksi 029 56 42760 vaasa.hao(at)oikeus.fi <i>Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa</i> https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet</p> <p>Hallintovalitus, pykälät:</p>	Valitusaika: 30 päivää
	<p>Valitusaika alkaa maankäyttö- ja rakennuslain sekä ympäristönsuojelulain tarkoittamia lupapäätöksiä lukuun ottamatta päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun.</p> <p>Maankäyttö- ja rakennuslain sekä ympäristönsuojelulain mukaisissa lupapäätöksissä valitusai-ka alkaa päätöksen antamisesta. Lupapäätökset annetaan julkipanon jälkeen ja päätöksen antopäivä on julkipanopäivää seuraava arkipäivä.</p>	
Valituskirjelmä	<p>Valitus tehdään kirjallisesti. Valituskirjelmässä, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava</p> <ul style="list-style-type: none"> - päätös, johon haetaan muutosta - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi; sekä - perusteet, joilla muutosta vaaditaan. <p>Valituskirjelmässä on ilmoitettava valittajan tai kirjelmän muun laatijan nimi ja kotikunta sekä postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.</p> <p>Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.</p> <p>Valituskirjelmään on liitettävä</p> <ul style="list-style-type: none"> - päätös, johon haetaan muutosta, alkuperäisenä tai jäljennöksenä - todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta - asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle. <p>Asiamiehen on tarvittaessa esitettävä valtakirja (HLL 21 §).</p>	

Valitusasiakirjojen toimittaminen	<p>Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle valitusajan kuluessa ennen sen viimeisen päivän virka-ajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitusasiakirjat toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.</p> <p>Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.</p>
Tuomioistuimmaksut	Tuomioistuimmaksulain (1455/2015) 2 §:n mukaan peritään hallinto-oikeudessa ja markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksuja ja hakemusmaksuja korvauksena asian käsittelystä ja suoriteista toimenpiteistä tuomioistuimissa 4 ja 5 §:n poikkeuksia lukuun ottamatta. Valituksen käsittelyn maksullisuudesta saa tietoja valitusviranomaiselta.
Lisätiedot	<p>Yksityiskohtainen oikaisuvaatimusohje / valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen.</p> <p>Hankinta-asioita (pykälät) koskeva oikaisuohje ja valitusosoitus on pöytäkirjan erillisenä liitteenä.</p>

PERUSTEVALITUSOHJE

Perustevalitusviranomaisen ja -aika	<p>Kunnan hyväksymään taksaan perustuvaan maksuun tyytymätön voi tehdä maksusta veron ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain (706/2007) 9 §:ssä tarkoitetun perustevalituksen. Perustevalituksen voi tehdä sillä perusteella, että julkinen saatava on määrätty tai maksuunpantu virheellisesti. Perustevalitus on tehtävä viiden vuoden kuluessa sitä seuranneen vuoden alusta lukien, jona saaminen on määrätty tai maksuunpantu.</p> <p>Lasku on maksettava perustevalituksen tekemisestä huolimatta laskuun merkittyyn eräpäivään mennessä.</p>
	<p>Viranomaisen, jolle perustevalitus tehdään, ja sen yhteystiedot:</p> <p>Hämeenlinnan hallinto-oikeus www.oikeus.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus Raatihuoneenkatu 1 13100 Hämeenlinna 029 56 42210 faksi 029 56 42269 hameenlinna.hao(at)oikeus.fi Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet</p> <p>Pykälät:</p>

OIKAISUVAATIMUS- JA VALITUSOIKEUS

	<p>Oikeus oikaisuvaatimuksen tekemiseen määräytyy samojen perusteiden mukaan kuin asianosaisen valitusoikeus.</p> <p>Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta valituksin myös asianosainen sekä kunnan jäsen (kunnallisvalitus).</p>
Kunnallisvalitus	Kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.
Hallintovalitus / rakennus- ja toimenpidelupa	<p>Valitusoikeus rakennus- ja toimenpidelupapäätöksestä on:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) viereisen tai vastapäätä olevan alueen omistajalla ja haltijalla; 2) sellaisen kiinteistön omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa; 3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa; sekä 4) kunnalla. <p>Jos rakennusluvasta mukainen rakentaminen merkitsee purkamislupaa edellyttävän rakennuksen purkamista, valitusoikeus rakennusluvasta on myös alueellisella ympäristökeskuksella.</p>
Hallintovalitus / maisemätyölupa ja purkamislupa	<p>Valitusoikeus maisemätyölupaa ja rakennuksen purkamislupaa koskevasta päätöksestä on:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) sillä, jonka oikeuteen ja velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa; 2) kunnan jäsenellä; 3) kunnalla ja naapurikunnalla, jonka maankäytön suunnitteluun päätös vaikuttaa; sekä 4) alueellisella ympäristökeskuksella.
Hallintovalitus / poikkeamis-päätös	<p>Valitusoikeus maankäyttö- ja rakennuslain 171 §:n mukaisesta poikkeamispäätöksestä on:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) viereisen tai vastapäätä olevan alueen omistajalla ja haltijalla; 2) sellaisen kiinteistön omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen ja muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa; 3) sillä, jonka asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin hanke saattaa huomattavasti vaikuttaa; 4) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa; 5) kunnalla ja naapurikunnalla, jonka maankäytön suunnitteluun päätös vaikuttaa; 6) toimialueellaan sellaisella rekisteröidyllä yhdistyksellä, jonka tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun tai kulttuuriarvojen edistäminen taikka elinympäristön laatuun muutoin vaikuttaminen; 7) alueellisella ympäristökeskuksella; sekä 8) muulla viranomaisella toimialaansa kuuluvissa asioissa. <p>Valitusoikeus on:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) viereisen tai vastapäätä olevan alueen omistajalla ja haltijalla; 2) sellaisen kiinteistön omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa; 3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa; sekä 4) kunnalla.
Muu hallintovalitus	Ilman erityisiä säännöksiä hallintovalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen).